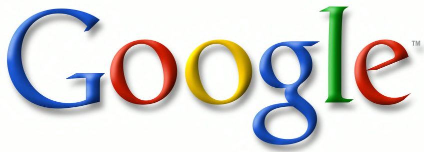
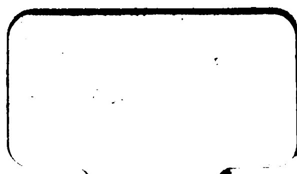

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07590661 4

J. L. Heibergs

Samlede Skrifter.

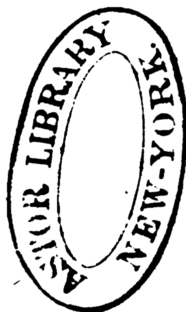
Skuespil:

6te Bind.

Skuespil

af

Johan Ludvig Heiberg.

Sjette Bind:

Kjöbenhavn.
J. H. Schubothes Boghandling.
Thieles Bogtrykkeri.

1836.

Alferne.

Eventyr = Comedie i een Act.

Første Gang opført paa det kongelige Theater den 29de Januar 1835.

Personerne.

Coronata, Alfernes Dronning.

Zerina, }
Zeretta, } Alfer.

Martin, Landmand.

Therese, hans Hustru.

Marie, deres Datter.

Kuno, en gammel Bjergmand.

Kunigunde, hans Hustru.

Henrik, deres Sønnesøn.

Grimmemann, Birkedommer og Skolemester.

Mannegrimm, ligeledes.

Johan, Martins Avlskarl.

En Bjergtrold.

Alfer. Feer. Bjergaander. Landfolk.

Første Scene.

En landlig Egn, omgiven af Bjerge. I Baggrunden paa høire Side (for Tilskuerne) en Bro, der fører over et smalt Vand, som adskiller det Sted, hvor Handlingen foregaaer, fra et Bjerg, der optager hele den dybeste Baggrund. En skraa Fodsti fører fra Broen op iveiret til det modsatte og høieste Punkt af Bjerget. Foran Broen, lige i Hjørnet af den, staaer et nyplantet Træ, meget lille og spædt. Foran samme er en lille Bænk. I Mellemgrunden tilhøire er Grimmemanns Huus, lille, forfaldet og daarligt. Ligeoverfor samme, paa venstre Side, er Martins Huus, nyt, pænt og af en lys Farve. Udenfor dette er en nyanlagt Have, omgiven med et Gitter, som er aabent foran, og langs med Gitteret staaer lidt Buskværk. Imellem Haven og Grimmemanns Huus er en med løse Brædder bedækket Nedgang til en Bjergværksgrube.

I Haven holdes et Børnebal. **Marie**, kjendelig ved en let, hvid Dragt og en rød Rosenkrands, som hun bærer paa Haaret, er mellem de Dandsende. En Gruppe af Landfolk staaer paa Pladsen, og betragter de dandsende Børn; **Kuno** og **Kunigunde** ligeledes. Musikanter spille.

Chor af Landfolkene.

See, hvor smukt, at Dandsen gaaer!
Hvor de muntre Børn sig svinge!
Hør, hvor Instrumenter klinge!
Echo hid fra Bjerget naaer.

Mark og Dal
Seer vort Bal,
Smiler til vor glade Brimlen;
Kjøligt Himlen
Hvælves om vor Dandsesal.

Under dette Chor har man seet Zerina og Zeretta komme langs Bjergstien i Baggrunden, og træde over Broen ind paa Scenen, hvor de titte igjennem Gitteret og det Buskværk, som omgiver det. De springe op i Toppen af Buskene, for at see bedre. Ved Slutningen af Choret gaae de hen i Forgrunden til det Sted, hvor Indgangen til Haven er aaben, og vinke ad Marie.

Zerina.

Marie!

Zeretta.

Marie!

Zerina.

Kom lidt til os herud!

Marie (træder ud til dem.)

Zerina.

Der er hun!

Zeretta.

Der er hun!

Zerina.

Og pyntet som en Brud!

(De omfavne Marie, og dandse med hende, medens de andre Børn vedblive deres Dands paa Pladsen. Imidlertid gjentages det foregaaende Chor:)

Chor.

See, hvor smukt, at Dandsen gaaer! :c.

(Musiken og Dandsen ophøre. Zerina og Zeretta trække sig tilbage. Marie følger med dem. De sætte sig alle Tre paa Bænken under det lille, nyplantede Træ.)

Kuno,
(idet han træder ud af Haven.)

Det er Ret, Børn! lad nu Dandsen hvile lidt, og lad os imidlertid faae Noget at drikke! Det er en Fornøielse, som baade Gamle og Unge kan tage Deel i.

(Nogle smaa Borde, med Drikkevare paa, sættes i Haven, Landsfolkene leire sig om dem.)

Grimmemann, i lysegraa Dragt, med et Riis under Armen, kommer ud fra sit Huus, og gaaer hen imod Dandsepladsen.

Kuno,
(vedblivende i sin Tale, idet han slaaer Grimmemann paa Skulderen.)

Ikke sandt, Skolemester?

Grimmemann.

Hvad behager?

Kuno.

I er af min Mening? Om man ogsaa er for gammel til at dandse, saa er man ikke for gammel til at drikke.

Grimmemann.

Ih nu, Papa Kuno, jeg er da ikke saa gammel som I; mine Been ere endnu ganske rørige, men min Embeds-Værdighed maa iagttages.

Kuno.

Forstaaer sig, I er Skolemester.

Grimmemann.

Og tillige Birkedommer. Nogle kalde mig det Ene, Andre det Andet; de Fleste give mig dog begge de Titler, som tilkomme mig.

Kuno.

Nu vel da, Herr Skolemester eller Birkedommer....

Grimmemann.

Nei, det er galt! I maa sige: Herr Birkedommer og Skolemester. Birkedommeren maa staae først, og Titlerne maae ikke adskilles ved Ordet "eller," men forbindes med Ordet "og," thi hos mig ere Embederne ikke adskilte, men forenede.

Kuno.

Ved min arme Sjæl! det er Meget at huske paa, inden man tør byde en Mand et Bæger Viin.

(Et Par unge Karle flytte et Bord udenfor Haven i Forgrunden, og sætte Viinkande og Bægere derpaa.)

Grimmemann.

Paa ingen Maade! Det var ikke ilde meent. Saa I tracterer idag? Og i Martins Huus?

Kuno,

(som skjænker for sig selv og Grimmemann.)

Nei, men jeg er bleven Skaffer for et Øieblik. Martin og hans Hustru gik i Marken, for at tælle Qvæget; imidlertid sørger jeg for deres Gjæster. Det

er jo deres Datters, den lille Maries Fødselsdag; saa maa jeg tage mig af Huset, thi jeg hører jo med til Familien paa en Maade.

Grimmemann.

Paa hvilken Maade, mener I?

Kuno.

Min Hustru er jo Barnets Gudmoder. Og desuden maatte jeg tage meget feil, om der ikke engang i Tiden bliver et Par af den lille Marie og min Sønnesøn Henrik. Knøsen seer allerede saa mildt til hende, saa det er en Lyst.

Grimmemann.

Da vil I dog vel ikke lade eders Sønnesøn faae et Pigebarn, som er berøvet Mælet?

Kuno.

Hvorfor ikke det? Hun er jo forresten smuk og forstandig. Hvis hans Kone er stum, skal hun idetmindste ikke plage ham med unødvendig Snak.

Grimmemann.

Det er dog Talen, som skiller os fra Bæsterne.

Kuno.

Men der gives ogsaa Dem, som først ved Talen blive rigtig bestialske.

Grimmemann.

Ja, ja, Papa Kuno! der kan løbe meget Vand til Stranden, inden Børnene ere i Alder til at giftes. Marie er kun elleve Aar.

Kuno.

Men Henrik er allerede femten.

Grimmemann.

Hvor er han? Jeg seer ham ikke.

Kuno.

Ja er det ikke en Pokkers Dreng! Nu tør jeg sige, at han er løbet hen til den østre Grube, og er krøbet ned i den ad Stigen, thi nu veed han, at jeg er der ikke, og kan ikke banke ham, saaledes som ellers. Men hvad skal man sige? Det er Bedstefaderens Blod, det er mit Blod, det er Bjergmands-Naturen, som stikker i ham. Han siger jo rigtignok, at han vil være Jæger, ligesom hans Fader, min stakkels Søn, der omkom paa en Gemsejagt — Gud glæde ham i sit Paradiis! — Men Henrik bliver ikke Jæger, det kan jeg nok mærke; han er bestemt til at være Bjergmand, ligesom jeg.

Grimmemann.

Det er en vild Knægt. I Skolen er han den Værste til at gjøre Spektakler. Han maa tidt smage paa dette. (Viser Riset.)

Kuno.

Ja det kan ikke være Andet. Han maa gjøre Spektakler, og I maa banke ham derfor. Det er Naturens Gang.

Grimmemann.

Siden I er af min Mening, saa vil jeg strax ile hen til Gruben, og hvis han er der, tiltrods for jeres Forbud, saa skal jeg give ham et Product.

Kuno.

O det er ikke værdt! Om lidt kommer han nok af sig selv. Dersom I saa vil give ham et godt Livfuld Prygl, saa skal I have Tak.

Grimmemann.

Det lover jeg; han skal være saa sikker paa sine Prygl, som om han allerede havde dem.

(Kunigunde kommer fra Haven.)

Kunigunde.

Har Ingen seet min lille Guddatter? Under Dandsen forsvandt hun, og jeg veed ikke, hvor hun blev af.

Kuno
(seer ind paa Dandsepladsen.)

Nei, det lader ikke til, at hun er der.

Grimmemann (ligeledes.)

Da skulde hun virkelig have lidt heraf... (hæver Riset), siden hun saaledes tør løbe bort.

Kuno (raaber.)

Marie!

Grimmemann (ligeledes.)

Marie!

Zerina og Zeretta
(reise sig fra Bænken og smutte bag nogle Buske.)

Kunigunde
(standsende Kuno og Grimmemann, som søge.)

O see! Der sidder hun under det lille Træ, som hun selv har plantet idag, paa sin Fødselsdag. Hun sidder i dybe Tanker, som om hun stirrede ud i Træets og i sin egen Fremtid.

(Kuno gaaer ind i Haven.)

Grimmemann.

Det duer ikke; hun er kun altfor tilbøielig til at falde i Tanker og gaae i Taaget. Men jeg skal snart vække hende. (Gaaer imod hende med Riset.)

Kunigunde (løber efter ham.)

I maa ikke slaae Barnet!

Marie
(farer op og flygter hen i Forgrunden; Grimmemann vender om og forfølger hende.)

Zeretta

(springer frem, løber imellem Grimmemann og Marie, river ham Riset ud af Haanden, kaster det paa Jorden, og smutter tilbage i sit Skjul.)

Grimmemann,

(som var nær ved at falde over Zeretta.)

Hvad var det? Det var, ligesom der løb en Muldvarp imellem mine Fødder, og som om Riset blev slaaet ud af min Haand.

Kunigunde,

(i hvis Arme Marie har søgt Tilflugt.)

Det var et Tegn fra Himlen; det betyder, at I ikke maa straffe Barnet paa dets Fødselsdag, da det skal have Fornøielse og være glad. Stakkels lille Marie! Vilde du saa gjerne sidde under dit lille Træ?

Marie (nikker.)

Grimmemann,

(idet han tager Riset op.)

Men saa kan hun jo dog idetmindste lade os vide, hvor hun gaaer hen.

Zerina og Zeretta

(komme frem og true ad Grimmemann, uden at han seer det. De nikke til Marie, og trøste hende ved Tegn. De passe bestandig at trække sig tilbage, naar Andre end Marie see hen til det Sted, hvor de befinde sig.)

(NB. Dialogen gaaer bestandig ustandset frem, uden at afbrydes ved de stumme Handlinger.)

Kunigunde (til Marie.)

Gaa du kun hen, mit Barn, og sæt dig under Træet. Men har du ikke Lyst at have din Dukke med, som du har faaet idag i Fødselsdagsgave?

Marie (nikker.)

Kunigunde.

Nu saa gaa ind, og hent den. Saa har du dog Selskab, og vil ikke falde i Tanker.

Zerina og Zeretta
(springe høit iveiret af Glæde.)

Marie
(løber ind i Martins Huus, og kommer ud med Dukken.)

Zerina og Zeretta
(modtage hende, og see med Nysgjerrighed paa Dukken. De tage alle Tre Plads under Træet, ligesom før.)

Grimmemann.

Jeg kan forsikkre jer, Fru Kunigunde, at dersom I vil opdrage Barnet paa den Maade, saa vil det snart blive saa ustyrligt, at I ikke kan regjere det.

Kunigunde.

Og naar I maatte raade, saa vilde I bruge Riset ved alle Leiligheder.

Grimmemann.

Det er det Eneste, som kan hjelpe.

(Kuno er imidlertid kommen tilbage.)

Kunigunde,
(vedblivende til Grimmemann.)

Jeg veed ikke, hvor I kan føre det over eders Hjerte, at slaae saadant et stakkels Barn.

Kuno.

Ih nu, Moder, naar det kun ikke er for haardt. Tugt maa der til, for at Børnene kan arte vel.

Grimmemann.

Desuden naar man baade er Birkedommer og Skolemester....

Kuno.

Saaledes som Mester Grimmemann.

Grimmemann.

Saa har man en dobbelt Grund til at slaae. Vil I see min Bestalling? Deri ere Prygl udtrykkeligen foreskrevne. Jeg bærer den altid hos mig; jeg skal læse den for jer.

(Tager et Papiir op af Lommen.)

Kuno.

Ja lad os høre den! (Raaber ind paa Dandsepladsen.) Heida! Mere Viin, og et Par Bænke til at sidde paa!

(Et Par unge Karle bringe det Forlangte. Den ene Bænk sættes bag Bordet, langs med det, den anden paa høire Side deraf, saa at den danner en Winkel med hiin.)

Grimmemann.

Det gjør I vel i, thi det tager paa Kræfterne at læse staaende, og man bliver ogsaa lettelig tør i Halsen.

Kunigunde.

Jeg bryder mig kun lidt om hvad der staaer i Bestallingen. Men det veed jeg, at min lille Guddatter er straffet haardt nok af Vor Herre, og at Mennesker derfor bør være dobbelt overbærende imod hende.

Grimmemann.

Det er godt nok, Fru Kunigunde; men Ovrighed og Ungdomslærere ere ogsaa indsatte af Vor Herre; derfor er enhver Bestalling guddommelig, og maa punktlig efterleves. Nu skal I høre. (Han sætter sig paa den Bænk, som staaer paa høire Side af Bordet, saa at han vender sin venstre Side til Publicum. Kunigunde og Kuno tage Plads paa den anden Bænk bag Bordet.) Lad mig blot faae mine Briller! (Han lægger Papiret og Riset ved Siden af sig paa Bænken, og søger i Lommen efter Brillerne.)

Zerina og Zeretta

(nærme sig forsigtig. Den Ene af dem tager Papiret, den Anden Riset. Hver af dem viser triumpherende sin Fangst til Marie, som har reist sig, og i Afstand betragter Alfernes Handling med Latter. Disse kaste Papiret og Riset langt fra hinanden paa Jorden.)

Kunigunde.

Jeg elsker dette Barn, som om det kunde være mit eget. Dersom min Marie kunde tale, saa skulde I høre, hvilken Klogskab hun vilde lægge for Dagen.

Men den arme Stakkel! Ligefra hun var ganske lille, da hun til min og sine Forældres Glæde just havde begyndt at udtale de første Ord, blev Mælet hende pludselig berøvet, og hun fik det aldrig siden. Jeg troer vist, at hun maa have havt et Syn, hvorved hun har mistet Talen; derfor gaaer hun endnu bestandig saa dybsindig og alvorlig omkring, ligesom hun kunde see ind i en anden Verden.

Kuno.

Ja jeg husker det godt. Det er nu over ni Aar siden; det skeete i det samme Aar, da vi gravede os ned i den tomme Kjelder.

Grimmemann,
(som imidlertid har lagt sine Briller paa Bordet, og drikker af sit Bæger.)

I mener den Grube udenfor mit Huus?

Kuno.

Ja vist, som vi siden maatte forlade, fordi vi ingen Metaller fandt i den.

Grimmemann.

Og som I har lagt et Par skrøbelige Bræder over, istedenfor at lukke den til med Lem og Hængelaas. Det er meget ubehageligt for mig, som boer lige ved den, og daglig maa gaae over den.

Kuno.

I kan jo gaae udenom. Desuden ere Bræerne sikkre nok; naar Ingen flytter dem, saa falder heller Ingen i.

Grimmemann.

Det maa være en egen Følelse, at falde ned til en Dybde af.... hvormeget er det?

Kuno.

Fjorten hundrede Fod.

Grimmemann.

Hu! Veiret gaaer fra mig bare ved Tanken derom.

Kuno.

Saa lad være at tænke derpaa!

Grimmemann.

Som Øvrighed her i Egnen, kunde jeg, for den almindelige Sikkerheds Skyld, befale, at Gruben blev forsvarlig lukket og laaset.

Kuno.

Nei, Mester Grimmemann! saa vidt gaaer ikke eders Myndighed. Vi Bjergfolk have vor egen Øvrighed og vore egne Love. Desuden skal Gruben om kort Tid undersøges paanye, for at vi kan erfare, om Koboltene og Bjergtroldene ere draget bort, eller om de endnu husere dernede, og skjule Metallerne for os.

Grimmemann.

Kommer I nu der igjen med eders Overtro! — Kobolte! Bjergtrolde! Der er ikke Mere deraf end bag paa min Haand.

Kuno.

Hvad veed I af det? Stik I Fingeren saa dybt ned i Jorden, som en Bjergmand, og lugt, hvad Land I er i; saa skal I faae en anden Beskeed at vide.

Grimmemann.

Overtroen er altfor udbredt her i Egnen. Bjergmændene troe paa Trolde, og Landfolkene paa Alfer.

Kunigunde.

Ja, det Sidste skal være ganske vist. Her leve endnu et Par gamle Folk, som forsikkre, at de i deres Barndom have seet Alfer inde mellem hine Bjerge paa den anden Side Vandet. Der leve de i frugtbare Bjergdale, hvor der er en evig Sommer. Men i vore Tider ere Folk ikke saa dristige som før: Ingen tør vove sig saa langt; Bjergene ere altfor steile og utilgængelige.

Grimmemann.

Men veed I vel, at det er paalagt mig at gjøre Ende paa eders urimelige Overtro? Det staaer ogsaa i min Bestalling; nu skal jeg læse den for jer. (Sætter Brillerne paa Næsen.) Og i Kraft af min Myndighed befaler jeg jer, ikke at troe enten paa Alfer eller paa

Trolde. (Famler paa Bænken efter Papiret.) Hvad er det? Hvor blev Bestallingen af? (Tager Brillerne af, og lægger dem paa Bænken, idet han søger under Bordet.)

Zerina og Zeretta

(nærme sig, ligesom før, tage Brillerne fra Bænken, og kaste dem i Grimmemanns Bæger, idet han selv tilligemed Kuno og Kunigunde søger under Bordet. De trække sig tilbage, og gjøre Tegn til Marie.)

Grimmemann.

Men det er dog ubegribeligt! Det var en artig Historie, om min Bestalling var bleven borte!

(Alle Tre reise sig fra Bordet og gaae ud og søge paa Jorden. Zerina og Zeretta krybe halv i Skjul bag Buskene.)

Kunigunde.

Her ligger eders Riis.

Grimmemann.

Hvad for Noget? Hvordan er det kommet her hen?

(Tager det op.)

Kuno.

Og her ligger Bestallingen.

Grimmemann,

(idet han gaaer hen og tager den op.)

Men hvad er dog det for Noget? Saa maa Vinden have ført begge Dele bort.

Kunigunde.

Vinden? Det er jo blikstille.

Kuno.

Der maatte jo en Storm til at blæse saa stort et Riis saa langt bort.

Grimmemann.

Naa, ligemeget! Lad os nu sætte os igjen, saa skal jeg læse for jer.

(De tage deres Pladser ved Bordet. Grimmemann lægger Riset derpaa.)

Zerina og Zeretta
(nærme sig paanye.)

Grimmemann
(søger efter sine Briller.)

Men hvad er det? Nu ere mine Briller jo borte! Maaskee har jeg puttet dem i Lommen. (Søger i sine Lommer.) Nei, de ere her ikke; jeg har ikke Andet i Lommen, end min Tobaksdaase.

(Sætter Tobaksdaasen paa Bænken, og søger paanye i Lommerne.)

Zerina og Zeretta
(tage Tobaksdaasen, aabne den, helde Tobakken ud, og kaste den aabne Daase under Bænken, som Grimmemann sidder paa. Derpaa trække de sig atter tilbage til Marie.)

Grimmemann.

Men det er da ogsaa reent galt fat. Uden Brillerne kan jeg jo ligesaalidt læse, som uden Papiret.

Kuno.

Det er ikke Himlens Villie, at I skal læse. Vi bryde os heller ikke om det. Brillerne finde vi nok.

Lad os imidlertid tømme vore Bægere. Skaal, Mester Grimmemann!

Grimmemann,
(idet han klinker med Kuno.)

Somme Dage er det, ligesom Alt var forkeert. (Vil drikke, men springer pludselig op.) Hvad Fanden! her ligge jo Brillerne i Vinen.

Kuno.

Ha ha ha! hvordan i al Verden har I baaret jer ad med det?

Grimmemann,
(idet han tører dem af og sætter dem paa Næsen.)

Det veed jeg ikke, men saa Meget er vist, at jeg var lige ved at synke dem. (Sætter sig.) Altsaa, vil I nu høre efter.... Bi et Øieblik, lad mig først faae en Priis. (Savner Tobaksdaasen.) Men jeg troer ogsaa, at Alting er forheret idag! Nu er min Tobaksdaase borte! (Søger i Lommen; de Andre see under Bordet.)

Zerina og Zeretta
(have paa passende Steder nærmet sig og gottet sig over Grimmemanns Forlegenhed.)

Kuno.

Saa maae vi til at søge paanye.

(Alle Tre reise sig fra Bordet, og søge paa Jorden. Zerina og Zeretta krybe i Skjul.)

Marie

(gaaer hen til Grimmemann, tager ham i Armen og peger hen under Bænken.)

Kunigunde.

Ja tilforladelig! Barnet har Ret, der ligger eders Daase, den er falden under Bænken.

Grimmemann,

(som gaaer hen, og tager den op.)

Og al Tobakken er spildt! Men hvad er dog dette for et forbandet Sted at sidde paa! Alting bliver jo borte her! (Raaber ind i Haven.) Skaf os det Bord og disse Bænke væk! jeg troer, Fanden staaer i dem.

(Et Par unge Karle bære dem bort.)

Kunigunde.

Marie, hvor er din Dukke?

Marie

(peger hen paa Bænken under Træet, hvor den ligger.)

(Man begynder at gjøre Dandsepladsen ryddelig.)

Kunigunde.

Det er Ret; lad den kun ligge der; thi nu begynder Dandsen igjen, saa maa du være med.

(Musik.)

En Skare Alfer vise sig paa Bjergstien og vinke ad Marie.

Zerina og Zeretta,

(halv skjulte bag Buskene, gjøre Tegn til Marie, at hun skal følge Alferne.)

(Alle see ind paa Dandsepladsen; kun Marie, som staaer ved Siden af Kunigunde, er opmærksom paa hvad der foregaaer i Baggrunden.)

Marie

(gjør et Par Bevægelser, som for at følge Alferne, men betænker sig og standser.)

Kunigunde.

Men kjære Barn! hvad seer du efter? Hvad vil du?

Grimmemann.

Hun vil saamænd ikke Andet end løbe bort igjen, for at man skal have Uleilighed med at søge hende. Ja veed I hvad, Fru Kunigunde? Jeg kommer tilbage til hvad jeg har sagt: Intet Andet kan hjelpe, end Dette her. (Hæver Riset.)

Marie,

(som nu er kommen bag ved Grimmemann og Kunigunde, løber hurtig over den tildækkede Grube og over Broen. Alferne paa Bjergstien give idetsamme Tegn paa Glæde, og trække sig tilbage over Stien, samme Vei, som de vare komne, og vinke hende til dem.)

Zerina og Zeretta

(følge jublende efter; men ved Foden af Broen blive de staaende, og see sig tilbage.)

Kunigunde

(til Grimmemann, uden at Dialogen standser.)

O fy! Jeg vil ikke høre Noget derom.

Grimmemann.

Ja, da kan I troe mig paa mit Ord: det er saamænd det eneste Middel.

Kunigunde
(vender sig om.)

Men hvor blev hun nu af?

Grimmemann.

Ja der kan I see! Nu er hun allerede væk.

Marie
(løber i dette Øieblik over Bjergstien efter Alfestaren.)

Kunigunde.

Min Gud! Der løber hun jo over Bjerget.

Grimmemann.

Hvad for Noget! Naa saa skal jeg da rigtignok ogsaa .... (Han løber med oploftet Riis efter hende, og tager, ligesom hun, Veien over Gruben.)

Zerina og Zeretta
(ile hen ved Gruben, og tage et Par Bræder tilside; derpaa løbe de over Broen efter Marie.)

Grimmemann
(falder ned i Gruben.)

Alle
(give et Skrig, idet de styrte hen mod Randen af Gruben. Nogle af de unge Karle springe, for Hastværks Skyld over Gitteret.)

Anden Scene.

Bjergaandernes Metalkjelder. Store, udhængende Klippestykker, som vise selsomme Formationer af Guld, Sølv og andre Metaller. Scenen er halvdunkel; en underjordisk Ild lyser hist og her igjennem Afgrundene. I Baggrunden staaer en lille Vogn paa to Hjul, læsset med Metaller.

Grimmemann, med Riset i den udstrakte Haand, falder fra Loftet ned bag et Klippestykke paa Gulvet.

(Den i Slutningen af forrige Scene begyndte Musik ophører.)

Grimmemann (bag Klippestykket.)

Au! au! (Han kryber frem, reiser sig med Besværlighed, retter sig og føler paa sine Lemmer.) Det var da Fanden til Stød! Naar man kan taale det, saa er man uforgængelig. Fjorten hundrede Fod! var det ikke saa? Sagde jeg ikke nok, at Bræderne vare ikke forsvarlige? (Raaber op imod Loftet.) Heida! Papa Kuno! Kan I see, jeg havde Ret?.... Papa Kuno!.... Han kan vist ikke høre mig; Afstanden er for stor. Gud hjelpe mig! Hvordan skal jeg da komme op igjen?.... Papa Kuno!.... Fru Kunigunde!.... Martin! Therese! Alle Mænd og Qvinder! Tilhjelp! tilhjelp!

En Bjergtrold kommer.

Bjergtrolden.

Hvad er det for en Skraalen? hvad er paafærde?

Grimmemann.

Hvad seer jeg! her er Mennesker hernede! Det er da en stor Behagelighed.

Bjergtrolden.

Du tager feil; jeg er ikke et Menneske.

Grimmemann.

Hvad er I da, om jeg maa være saa dristig at spørge?

Bjergtrolden.

Jeg er Bjergtrold, til Tjeneste.

Grimmemann.

Bjergtrold? Det er en god Snak. Der er saamænd ingen Bjergtrolde til.

Bjergtrolden,
(idet han stiller sig paa et Sted, hvor Flammerne fra Afgrunden belyse ham.)

Saa see da, om ikke jeg er til.

Grimmemann,
(vendende sig bort.)

Hu!

Bjergtrolden.

Hvorfor bliver du bange? Kan du frygte Det, som ikke er til?

Grimmemann.

Min gode Ven, I er et meget stygt, et usædvanlig hæsligt og vanskabt Menneske, som man vel kan

blive bange for, naar man første Gang møder det, og især paa et eensomt Sted, saaledes som her, fjorten hundrede Fod under Jordens Overflade; men et Menneske er I tilforladelig ligefuldt. Men bryd jer ikke noget om, at I er hæslig, min gode Ven! Naar I blot er skikkelig, saa kan I gjerne blive lykkelig under Jorden, og maaskee salig paa Veien til Himlen.

Bjergtrolden.

Jeg er ikke din gode Ven! Du tager feil deri, som i alt det Øvrige. Hvad du der siger, passer ikke paa mig, men paa dig. Du er et Menneske, et stygt, et usædvanlig hæsligt Menneske, ret hvad man kalder en grim Mand.

Grimmemann.

Mit Navn er Grimmemann, men derfor....

Bjergtrolden.

Seer du det! Saa bærer du dit Navn med Ære.

Grimmemann.

Jeg er Birkedommer og Skolemester....

Bjergtrolden.

Det spørge vi ikke efter hernede.

Grimmemann.

Her seer I mit Scepter..... (holder Riset iveiret,) og her er min Bestalling..... (slaaer sig paa Lommen.)

Jeg fordrer Respect, og taaler ingen Fornærmelser, eller at man siger Du til mig.

Bjergtrolden.

Ha ha ha!

(Latteren gjentages flere Gange i Bjerget.)

Grimmemann (lidt frygtsom.)

Fy hvilken hæslig Latter! Det er meget upassende at lee Øvrigheden lige op i Oinene. I maa vænne jer til bedre Sæder, og fremfor Alt maa I begynde med at afsværge jeres Overtro; thi det hører med til mit Embede at forjage Overtroen. I maa erklære, at I ikke er en Bjergtrold, men et Menneske.

Bjergtrolden.

Kalder du det Overtro, at troe paa sin egen Tilværelse? Begynd med at omvende dig selv. Veed du, hvem du er?

Grimmemann.

Jeg har jo sagt jer det.

Bjergtrolden.

Ja, men du tager feil. Du er et Muulæsel. Det kan man jo see paa Couleuren.

Grimmemann.

Et Muulæsel? Hvad for Noget?

Bjergtrolden.

Troer du det ikke?

Grimmemann.

Nei gu gjør jeg ikke, nei!

Bjergtrolden.

Da skal du snart faae Troen i Hænderne. (Han klapper i Hænderne, og raaber.) Heida! Kammerater!

En Skare Bjergaander træde pludselig ind fra forskjellige Sider.

Grimmemann.

Hu! hvilken Mængde! Nu gaaer det for vidt!... Men det er umuligt.... Jeg drømmer; jeg drømmer ganske bestemt. Jeg har drukket mig fuld oppe ved Børneballet, og nu ligger jeg og sover, og har urolige Drømme. Jeg ligger vist paa Ryggen; mon jeg ikke kan vende mig? Gid der dog var Nogen, som vilde ruske mig dygtig, for at faae Liv og Levnet i mig!

Bjergtrolden
(til Grimmemann.)

Dit Ønske skal gaae i Opfyldelse. (Til de Andre.) Hvad synes jer om den Fyr, som er falden ned igjennem vor Skorsteen?

Alle Bjergaanderne.

Ha ha ha!

Bjergtrolden.

Kan I see, at det er et Muulæsel?

Alle Bjergaanderne.

Ha ha ha!

Bjergtrolden.

Han vil selv ikke troe det, men nu skal vi forsøge at overbevise ham. (Til Grimmemann.) Hør, Landsmand...

Grimmemann.

Landsmand? Vi ere ikke fra samme Land.

Bjergtrolden.

Vi have et andet Muulæsel hernede, et rigtigt, fiirbenet og langøret, som vi bruge til at trække denne Vogn op til Alfedronningen. Den er læsset med Guld, Sølv og Ædelstene, der skal smykke hendes Palads. Men vi have allerede kjørt saa mange Læs, at det stakkels Trældyr er blevet udmattet, og er kommet paa Stald. Nu kan du imidlertid afløse det. Kammerater, spænder ham for! (Bjergaanderne omringe ham.)

Grimmemann.

Ingen Haandgribeligheder! — Skal jeg trække en Vogn? Skal jeg afløse et Muulæsel?

Bjergtrolden.

Her hjelper ingen Snak. Det skeer til dit eget Bedste, for at du kan komme til Erkjendelse om hvad du er.

Grimmemann.

Naa! dersom jeg ikke var overbeviist om, at jeg drømmer, saa vilde jeg da blive yderlig forbittret.

(Bjergaanderne føre ham til Vognen og begynde at spænde ham for.)

Bjergtrolden (til de Andre.)

Lad ham nu trække saamange Læs, han formaaer, fra nu af til imorgen Eftermiddag, hele Natten igjennem. Hver anden Time kan I lade ham puste lidt, og give ham et Foder Havre, en Spand Vand og en Visk Hø.

Grimmemann.

Ak! du retfærdige Himmel!

Chor af Bjergaanderne,
(medens de spænde Grimmemann for Vognen.)

Ha ha ha! Ha ha ha!
Men hvor kommer han fra?
Mon fra Maanen han ned monne falde?
Denne fremmede Fyr
Er et ypperligt Dyr
Til at trække, mens Pidskene knalde.
Nu da hyp! vil du gaae!
Ha ha ha! Ha ha ha!

(De smæ'de med Pidske. Grimmemann, bestandig med Riset i den udstrakte Haand, trækker Vognen over Scenen. Alle følge efter.)

Tredie Scene.

Have udenfor Alfedronningens Palads.

Marie, omringet af Zerina, Zeretta og de andre Alfer, staaer paa Scenen.

Zerina (idet de træde frem.)

Du Englepige! nu har jeg dig her!
O svar mig: er dig Zerina kjær?

Marie (omfavner hende.)

Zeretta.

O siig! er ogsaa Zeretta din,
Og vil du være min Søster fiin?

Marie (omfavner hende.)

Zerina.

Ak! hver en Alf, som i Egnen boer,
Dig elsker meer, end du veed og troer.

Alle Alferne

(slutte en tæt Gruppe om Marie, og udstrække Armene efter hende.)

Zerina.

Nu har du skuet vort Paradiis;
Ei kjende vi Storm, ei Snee, ei Iis;
En evig Sommer os qvæger her,
Og aldrig falme de grønne Træer.
Men dog, uagtet vor Fryd er stor,
Vi længes efter den faldne Jord,
Hvor Alting vexler, hvor Intet bestaaer,
Hvor Alting fødes, hvor Alt forgaaer.
Især os lokke til Kys paa Mund
De Børn, som lege paa Jordens Rund,
Hvis Øine funkle med jordisk Ild,
Mens Læben nærer en Flamme, saa mild;
Hvor er de smukke! hvor er de søde!
Hvor er de hvide! hvor er de røde!

Hvor er det morsomt hos eders Art,
At I voxe saa ubegribelig snart!
Thi før man drømmer derom engang,
Er Kjolen bleven jer kort og trang;
Den slutter knapt om en langstrakt Arm,
Den skjuler daarligt en Jomfrubarm.
Vi stakkels Alfer ei voxe maae,
Vi er evig unge, vi er evig smaa.

Zeretta.

Men intet Barn, som vi skued endnu,
Har fængslet vort Hjerte saadan som du.

Zerina.

Derfor, saasnart du din Vugge forlod,
Vi sværmede daglig omkring din Fod;
Vi fulgte med dig, hvorhen du gik,
Og venligt hviilte paa os dit Blik;
Vi favnede dig med jordisk Lyst,
Og hurtig forstod du vor Alferøst;
Kun du os hørte, kun du os saae,
For de Andre monne vi skjulte gaae.
Men hvis du røbed vor Hemmelighed,
Da maatte vi flygte fra dette Sted,
Da maatte vi drage til Østerland;
Vor Skjæbne har det bestemt saadan.

Derfor berørte jeg tidlig din Mund,
Da var du stum fra den samme Stund.
Men snart vor Dronning fra sit Palads
Udtræder til os paa denne Plads;
Hun veed, du er her, hun kommer hid,
Hun er saa venlig, hun er saa blid,
Og hun vil løse — det har hun sagt —
Det Baand, som binder din Tunges Magt;
Thi nu, min elskede Søster Marie,
Nu er du fornuftig, nu vil du tie,
Vil ei forraade hvad Ingen veed:
Dine smaa Veninders Hemmelighed,
Vil ei os jage til Østerland,
Hvor aldrig med dig vi samles kan.
O hvor jeg glæder mig til den Stund,
Naar Ord skal aabne din Purpur=Mund,
Naar jeg skal høre din søde Røst,
Naar du trykker mig talende til dit Bryst!

Marie

(har under Slutningen af denne Replik udtrykt sin Glæde over at erholde Talen, og sin Forsikkring ikke at misbruge den til at røbe en Hemmelighed.)

Zeretta.

See kun! Det var et lyksaligt Bud!
Nu seer hun ei længer saa alvorlig ud.

Zerina.

O du maa smile, maa være fro!

Zeretta.

Thi ellers græde vi begge To.

Zerina.

Du var jo nylig saa munter og glad,
Da du hørte de tusinde Fugle, som qvad,
Da vi legende plukked de Blomster smaa,
Hvis Mage du aldrig paa Jorden saae.
Jeg førte dig ind i det store Palads,
Jeg viste dig der hver evige Plads,
Kun ei den Sal, hvor vor Dronning boer,
Thi for dit Blik er dens Glands for stor.
Du blendedes alt ved Lysets Magt
I de mindre Værelsers gyldne Pragt:
Du skued Søiler af røden Guld,
Og mangen Væg, af Saphirer fuld,
Et Gulv af Rubin, Smaragd og Metal,
Og Loftet et Speil af Bjergkrystal.
Du saae i Kupplen det glimrende Buur,
Hvor den spraglede Fugl, af indisk Natur,
Høit slog sine Triller med zittrende Strube,
Saa det gjenlød i Bjergets dybeste Grube.
Jeg førte dig ned i den dybe Kjelder,
Hvor Kilden ud gjennem Kløften vælder,

Og danner de underjordiske Floder,
Som skylle til Egnen Velsignelsens Goder;
Du saae den Arm af en Strøm saa stor,
Som strækker sig under din Faders Jord,
Som fugter Planternes Rod iløn,
Gjør Marken frugtbar og Skoven grøn.
I Bjerget Troldenes Flok du saae,
— Et hæsligt Kuld, men flittige Smaa:
De bringe den Pragt, som Jorden skjuler,
Til Lysets Bolig fra Mørkets Huler;
De nære den underjordiske Brand,
Som strækker sig under det hele Land,
Som følger langs med Flodernes Bred,
Og blander Varme med Fugtighed.
I Bjerget du Grimmemann fik at see;
Han trak som et Æsel; da maatte du lee.
(Da Marie udtrykker, hvormeget hun har fornøiet sig.)
Jeg veed det nok, du har moret dig godt,
I Haven, i Bjerget, i Alfernes Slot;
Dog vaagner en Længsel i din Barm
Efter atter at favnes af Moders Arm,
At see din Fader og dine Veninder
Og Henrik og alle de jordiske Minder.
Vær rolig! Snart du samles med dem,
Om lidt vi bringe dig til dit Hjem.

Vi vente kun Dronningen først, hvis Haand
Skal venlig løse dit Tungebaand.
Imidlertid lad os tænke paa,
Hvorlunde vi Tiden kan bedst forslaae.
Jeg har ei viist dig endnu, jeg troer,
Den hurtige Vært i denne Jord.

(Til de andre Alfer.)

O Søstre! bringer lidt Frø i en Fart!

(Til Marie.)

Saa skal du see, hvor det voxer snart.

(Musik.)

(En Alf bringer en Guldskaal. Zerina giver den til Marie. Denne lægger noget Frø i Jorden; strax voxe blomstrende Planter op. Hun yttrer sin Forundring; Alferne glæde sig over den. Lidt efter lidt gaaer hendes Forundring over til Glæde; hun dandser omkring de pludselig fremspirede Blomster; Alferne følge hende i forskjellige Grupper.)

(Musiken standser.)

Zerina,

(idet hun tager Skaalen fra Marie, og søger i den.)

Her ligger jo Kjerner! Nu kan du troe,
Nu skal vi more os begge To!

(Hun tager to Kjerner ud, giver den ene til Marie og beholder den anden selv. Skaalen leverer hun til en Alf.)

I Kronen af Træet skal du gynge
Med Fuglene, som i Toppen synge.
Nu skal du see over alle Træer,
Og komme vor Himmel mere nær.

(Musiken begynder igjen.)

(Zerina og Marie, staaende ved Siden af hinanden, lægge Hver sin Kjerne i Jorden, og træde paa den. Zerina omslynger Marie med sine Arme. To forskjelligartede Træstammer, hvis Kroner forene sig i een, skyde sig pludselig iveiret, og tage Zerina og Marie med sig i den øverste Top. De andre Alfer dandse omkring Stammerne. Paa et Vink af Zerina, synke Træerne igjen ned i Jorden. Marie og Zerina træde ud paa Scenen, hvor de modtages af Alferne, som jublende omringe dem.)

(Almindelig Dands, under hvilken Alferne plukke Blomsterne af de nylig fremspirede Planter, og byde Marie dem.)

(Man hører en Harpe.)

Zeretta.

Vor Dronning kommer! Hør Harpeklangen!

Zerina.

Saa maae vi rydde lidt op i Gangen.

(Zerina giver et Vink; alle Planterne synke ned igjen i Jorden.)

Coronata kommer, fulgt af Feer.

(Musiken ophører.)

Coronata (til Marie.)

Skjønne Barn, som altfor kort
Dvælet har paa disse Steder!
Før din Hjemstavn du betræder,
Før du herfra drager bort,
Lad mit Blik sig huldt fornøie,
Ved din sorte Lok at see,
Og din Hud saa hvid som Snee,
Og dit mørkebrune Øie!

Lad mig frydes ved din Barme,
Dine Kinders Rosenblod....
(Da Marie knæler for hende.)
Ei, Marie, ved min Fod,
Nei, i Coronatas Arme!
(Hun løfter hende op, og omfavner hende.)

Marie
(træder ærbødig tilbage, og udtrykker sin Taknemmelighed.)

Coronata.
O hvor smukt ved Minespil
Hun sin Tak at tolke stræber!
Dobbelt skjøn fra hendes Læber
Den i Talen strømme vil.
Elskte Barn! Din tabte Røst
Vil jeg skjænke dig tilbage:
Sjælens Udtryk for sin Klage,
For sin Længsel, for sin Lyst.
Naar du kommer til dit Hjem,
Er det Trolddomsbaand forsvundet,
Som din Tankes Ord har bundet,
Lær da selv at binde dem!
Lad ei uforsigtig Tale
Røbe hvad ei vides, maa!
Lad din Villie forstaae,
Over Ordet at befale!

Ak! jeg nødes til en Straf,
Hvis mit Bud du overtræder,
Skjøndt mit eget Hjerte græder,
Dersom Vredens Piil dig traf.
Nu du seer mig god og blid,
Nødig vil jeg dig bedrøve,
Ha! men Strenghed maa jeg øve,
Hvis du troløs er, thi viid:
Coronata man mig kalder,
Og jeg er en kronet Mø;
Men naar over Skov og Sø
Jægerhornet vældigt gjalder,
Kobblet løses, Pidsken knalder,
Skuddet træffer, Dyret falder,
O! da lyt til Luft og Elv:
Du mit rette Navn vil høre,
Alting hvisker i dit Øre,
At jeg er Diana selv,
Jagtens frygtede Gudinde,
Som, da Christi Lære kom,
Maatte vandre Verden om,
For et Tilflugtssted at finde.
Fulgt af disse Feers Chor —
Nympherne som maatte flygte, —
Fandt jeg ved min blege Lygte

Dette Sted, hvor nu jeg boer,
Hvor en venlig Alfeskare,
Kommen hid fra Østerland,
Fra vor Stammes Fødestrand,
Kaared mig i Frygt og Fare.
Tiden gav mig Venlighed:
Jeg er ikke meer den Strenge;
Jeg har elsket jer, saalænge
Jeg har boet paa dette Sted.
Jeg bevirker det, at Egnen
Er saa frodig og saa sund;
Løvets Grønt i Skov og Lund,
Foraars-Varmen, Sommer-Regnen,
Himlens altid klare Blaae,
Kornets Vært i Agerfuren,
Gavmildheden af Naturen
Skyldes mig og disse Smaa.
O! men hvis til Tak for Gaven
Vi forraades i vor Fred,
Maae vi flye fra dette Sted,
Og da visner Alfehaven;
Da vil alle Kilder standse;
Ingen Rigdom meer i Høst,
Ingen broget Sommerlyst,
Og i Vaaren ingen Krandse!

Og naar da mit hele Chor
Sorgfuldt maa mod Østen drage,
Vil I selv med bitter Klage
Stirre paa den golde Jord.
...Elskte Barn! forfærdes ikke!
Du vil holde tro din Ed;
Nu saa drag da hjem i Fred!
Taushed love dine Blikke.
Ofte paa din Faders Jord,
Naar du eensom gaaer i Lunden,
Skal en Alf i Aftenstunden
Følge dine lette Spor,
Kalde dig med sagte Røst,
Hilse fra de smaa Veninder,
Omt fornye de friske Minder
Om dit Opholds korte Lyst.

(Hun gaaer.)

Chor af Feerne,

(mens Alferne omfavne Marie til Afsked.)

Farvel, farvel, du fagre Pige,
Saa himmelsk blid, saa jordisk varm.
Forlader du vort Alferige,
Har Alfen, den udødelige,
Følt jordisk Længsel i sin Barm.
Farvel, farvel!

Naar tidt i Qveld
Vi kalde dig med sagte Stemme,
Du selv vor Længsel skal fornemme.
Farvel, farvel!

(Marie gaaer, fulgt af Alferne og Feerne.)

Fjerde Scene.

Den landlige Egn fra første Scene, men med følgende Forandringer: Istedenfor Grimmemanns gamle, forfaldne Huus, er kommet et større, nyt og smukt. Martins Huus, som var nyt og lyst, seer nu gammelt ud, og er blevet smudsigt i Farven. Haven, Gitteret og det Buskværk, som omgave den, ere borte, hvorimod der paa samme Sted staae nogle Brændestabler. Det spæde, nyplantede Træ (i Baggrunden ved Broen) er blevet stort, og har faaet en tyk Stamme. Over Bjergværksgruben er kommen en Lem med en Jernring i, og der endydermere sat et lavt Gitter omkring den, med en lille Dør i.

Unge Karle, mellem hvilke Johan, staae paa Scenen i en Klynge, med fyldte Bægere i Haanden, og med Piger under Armen. Et Par ældre Karle staae med Violiner og andre Instrumenter. Martin og Therese staae udenfor deres Huus. Henrik, i Jægerdragt, sidder paa Bænken under Træet i Baggrunden. Alle (undtagen Henrik, som bliver siddende) træde frem, saasnart Decorationsforandringen er foregaaet.

Johan (synger.)

1.

Vel er Druen den bedste Frugt,
Den er Glædernes Kilde;
Vinen faaer med os Alle Bugt,
Frister tidlig og silde.

Hurra hurra under Bægernes Klang!
Hoit ved det lystige Gilde
Lyde vor Sang!

Chor.

Hurra ꝛc.

2.

Johan.

Høsten spinder sit rige Guld,
Frugter Grenene tynge;
Alt er Laden af Neg saa fuld,
Glad nu Bonden kan synge.
Hurra hurra under Bægernes Klang!
Hoit fra den jublende Klynge
Skingre vor Sang!

Chor.

Hurra ꝛc.

3.

Johan.

Glæden vinker paa Bægrets Bund,
Der den smilende svømmer;
Med din Læbe du naaer dens Mund,
Hvis du Bægeret tømmer.
Hurra hurra under Bægernes Klang!
Hoit for den Kilde, som strømmer,
Tone vor Sang!

Chor.

Hurra ꝛc.

Martin.

Det er Ret, Johan, at du fører Folkene an til Lystighed. Den, som er flinkest til Arbeide, bør ogsaa være den Flinkeste til at nyde Arbeidets Løn. Høsten har været velsignet; lad Høstgildet da være muntert! Gid Vinen maa smage jer vel!

Johan.

Ja Husbond! det lade vi os ikke sige to Gange.

Mannegrimm kommer ud fra den nye Bygning. Han er klædt ganske som Grimmemann, og har et Riis i Haanden.

Mannegrimm.

Hvad er dog Dette for en utaalelig Støi og Tummel! Troer I, at Børnene kan læse under saadan en Forstyrrelse?

Martin.

Ih nu, Herr Skolemester.....

Mannegrimm.

Jeg er baade Birkedommer og Skolemester.

Martin.

Jeg beder om Forladelse. Jeg vilde kun sige, at det er da bare een Gang om Aaret, at man har Høstgilde; og naar Vor Herre har været god imod os, saa er det jo rimeligt, at vi fornøie os. Men nu skal I ikke høre Mere deraf. Nu drage Alle hen i den

store Lade; den er smykket med Grønt; der skal Folkene dandse til langt ud paa Natten.

Mannegrimm.

Ja, nu er det mig det Samme; thi jeg har allerede givet Børnene Lov fra Skolen. Det var ikke muligt at vedligeholde deres Opmærksomhed. For den Sags Skyld kan I nu ligesaa gjerne dandse her.

Martin.

Her? Maaskee i den Have, som ligger der i Brændestablerne?

Mannegrimm.

Hvorfor har I ogsaa hugget alle de Træer om? Saalænge de stode der, havde jeg dog en smuk Udsigt fra mine Vinduer. Nu derimod seer jeg ikke Andet end jeres gamle, forfaldne Rønne.

Martin.

Ja, nu er I bleven storagtig, siden I har faaet jeres smukke Bygning opført. Den stikker min ud; men der var en Tid, da min stak jeres ud. (Gaaer hen og taler med Johan og de andre Landsfolk.)

Therese.

Ak, Mester Mannegrimm! I kan troe, at dersom vor Datter Marie levede endnu, da skulde hverken Huset være forfaldet, eller Haven gjort til Brænde.

Men for hvem skulde man pynte og smykke op, naar man ingen Børn har, som kan fornøie sig derover?

Martin
(til Johan og Landfolkene.)

Ja, gaaer kun ud i Laden, og mòrer jer med Dandsen. Om lidt skal vi komme, og see til jer.

Johan og Landfolkene,
(idet de gaae.)

Hurra! hurra!

Therese (afsides.)

De kan være lystige og fornøiede! Jeg bliver ikke mere fornøiet i dette Liv. (Til Martin.) Ak! jeg staaer just og taler med Mester Mannegrimm om vor Sorg og Ulykke.

Martin.

Ja, Kone, hvad skal man sige? Der er jo ikke Noget at gjøre derved. Taalmodighed med Skjæbnen er det Eneste.

Mannegrimm.

Det er meget sandt; I taler som en Bog, som en god Bog af en classisk Forfatter.

Therese.

Men en Moder kan dog ikke lade være at sørge over Tabet af sit eneste Barn. Det er nu syv Aar, siden min lille Marie blev borte.....

Martin
(til Mannegrimm.)

Just i samme Oieblik, som eders Formand, den forrige Birkedommer og Skolemester faldt ned i Gruben derhenne, og slog sig ihjel. Der er endnu Ingen, der veed, hvordan Bræderne, som laae over Gruben, vare komne fra.

Mannegrimm.

Og for at det ikke skulde gaae mig ligesaa, begyndte jeg min Embeds-Virksomhed med at lukke Hullet forsvarligt til med en ordenlig Lem, og sætte et Gitter deromkring. Ellers kunde Afgrunden have slugt den ene af jeres Embedsmænd efter den anden.

Therese.

Herre Gud! At vi ogsaa skulde være i Marken, medens Ulykken skete! Ingen havde seet, hvor Barnet blev af, undtagen den gamle Kunigunde, som forsikkrede, at hun havde seet det løbe over Bjergstien ind ad det hemmelighedsfulde Land til, hvor ingen Dødelig tør komme.

Mannegrimm.

Det troer jeg nok, thi man brækker Halsen, naar man vil gaae over Klipperne.

Therese.

Ak ja! Men den gamle Kunigunde hun forklarte det nu anderledes: hun meente, at Barnet var løbet til Alferne, som skal boe derinde mellem Bjergene.

Mannegrimm.

Ja vist, den gode Kone var fuld af Overtro, og ligesaa hendes ærværdige gamle Mand. Siden dette Ægtepar er himlet, er Overtroen betydelig taget af her i Egnen, og det glæder mig, thi i min Bestalling er det mig udtrykkelig paalagt at sørge for Overtroens Udryddelse, og takket være mine Bestræbelser: den nulevende Slægt troer hverken paa Alfer eller paa Bjergtrolde.

Martin.

Nei, det er sandt, Herr Birkedommer og Skolemester! Og der skal vist Ingen beskylde enten mig eller min Kone for at troe paa slige Ammestue-Eventyr.

Therese.

Ak nei! man tør jo ikke, skjøndt man vilde gjerne.

Mannegrimm.

Hvad siger I? Vilde gjerne?

Martin.

Kone! hvad er det for Snak!

Therese.

Er det saa forunderligt! Dersom der vare Alfer bag Bjergene, saa kunde jeg jo have Haab om, at

min Marie levede hos dem, og at hun maaskee engang kom tilbage. Men destoværre! det er ikke saa vel! hun er vistnok død, og jeg seer hende ikke i dette Liv. Herre Gud! nu vilde hun være atten Aar, ifald hun levede.

Martin.

Ja, Kone, det kan jo ikke nytte, at du sørger derover. Mod Døden voxer ingen Urt.

Mannegrimm.

Men veed I hvad, Fru Therese? Uden at sværge paa Overtroens lede Catechismus, kan I jo gjerne trøste jer med det Haab, at eders Datter lever, og at I vil faae hende at see. Det er jo muligt, at hun har forvildet sig, og er kommen til en fremmed Egn; og da hun er stum, kan hun ikke forklare, hvor hun er fra, eller hvor hun har hjemme; thi som jeg hører, havde hun endnu ikke lært at skrive, uagtet hun var elleve Aar gammel. Ja er det ikke scandaløst! Min salig Formand i Embedet maa have været en Klodrian.... Forresten kan det jo ogsaa gjerne være, at hun er bleven stjaalen af Zigeunere eller andet Pak, thi her vrimlede jo af Landstrygere, inden jeg kom til Embedet. Som sagt, min salig Formand maa have været en Klodrian, baade i det Ene og i det Andet. Men just derfor kan I have Haab om, at Barnet lever.

Therese.

O gid dèt var saa vel! Jeg tænker ofte ligesom I; det forekommer mig umuligt, at Marie kan være død, og især.... ja nu vil I vist lee af mig..... især naar jeg seer, hvilket kraftigt Liv der er i det Træ, som hun plantede paa sin Fødselsdag, samme Dag hun blev borte. Vil I see, hvilken tyk Stamme det har faaet, hvor usædvanlig stort det er blevet i syv Aar!

Mannegrimm.

Ja, men selv om saa er, hvad har da det at gjøre dermed?

Therese.

I veed jo nok, man siger, at der er en skjult Forbindelse mellem et Menneskes Liv og de Værter, som det har plantet eller opelsket.

Mannegrimm.

O! den Overtro er ikke et Haar bedre end den, som I har aflagt. Træet trives godt, fordi Alting trives godt her i Egnen, fordi det er en velsignet Jordbund: man behøver kun at stikke et Riis i den, strax vorer det op til en heel Skov. Og hvoraf kommer al denne Frugtbarhed? Deraf, at I have faaet en viis Øvrighed, paa hvis Foranstaltning her er indført Verelsdrift og Beengjødning og Staldfodring med Kartofler. Alt eftersom Jorden bliver frugtbarere, kan den ogsaa

ernære flere Mennesker. Mig kan I takke for Agernes forhøiede Giftighed, og ikke blot for Træernes, men og- saa for Folkemængdens betydelige Tilvært i de sidste syv Aar.... Men er det ikke Henrik, som sidder derhenne under det mærkværdige Træ, og seer op i Grenene, og speculerer?

Martin.

Jo ganske rigtig! det er ham! (Kalder.) Henrik! hei! hvorfor sidder du der saa eensom?

Henrik,

(idet han reiser sig op og træder frem.)

Vil I mig noget, Fader Martin?

Martin.

Ikke Andet, min Dreng, end spørge dig, om du ikke har Lyst til at gaae ud i Laden og faae dig en Svingom, istedenfor at sidde der under Træet og falde i Tanker.

Henrik.

I veed nok, jeg holder ikke af Dands.

Martin.

Men deri har du Uret; unge Mennesker maae være muntre, og naar man faaer den grønne Jægertrøie paa, maa man sige Farvel til alle Griller.

Henrik.

Men ifald det nu netop var den, som er Skyld i hvad I kalder mine Griller?

Martin.

Hvi saa?

Henrik.

Jeg fortryder næsten, at jeg ikke fulgte min salig Bedstefaders, den gamle Kunos Raad, og blev Bjergmand. Det travle Liv dybt under den jordiske Overflade maa være velgjørende for Sindet. Men i Skoven kan man undertiden gaae hele Dage, uden at træffe et Spor; da falder man i Tanker; og desuden.... jeg veed ikke, hvorledes det er, men Synet af den grønne Skov, som opmuntrer og adspreder Andre, gjør mig tankefuld, ja bedrøvet, især om Aftenen efter Solens Nedgang, naar Maanen kommer frem, og Stjernerne begynde at funkle.

Martin.

Det var da sært.

Mannegrimm.

Det er en Sygdom, som I maa see at faae jaget paa Døren. I maa tage Noget ind.

Henrik.

Jeg har endnu ikke fundet nogen Lægedom imod

den, og mangengang forekommer det mig næsten, som det ikke var en Sygdom, men snarere en Sundhed.

Mannegrimm.

Det er Sværmeri, min gode Ven, og alt Sværmeri ligger nær ved Overtroen.

Martin.

Hvem skulde troet det om dig, Henrik? Du som var saadan en vild og gal Dreng? Jeg troer, salig Mester Grimmemann sled flere Riis paa dig, end paa alle de andre Skolebørn tilsammen.

Therese.

Men saa forvildet han var, havde han dog allerede dengang Noget, som man ogsaa gjerne kunde kalde sværmerisk. Naar vor Marie saae paa ham med sine store, klare Øine, da var han pludselig tæmmet, og havde det samme alvorlige Udseende, som i dette Øieblik. Ak ja! Himlen bestemmer det anderledes end vi Mennesker.

Henrik.

I har Ret, Moder Therese! Jeg selv føler det mangengang, at den Tilstand, hvori jeg befinder mig, ikke er ny; det er Noget, som forbinder mit nuværende Liv med min Barndom. Er det Erindringen om min tabte Legesøster? Er der en Anelse om, at hun ikke er tabt? Eller er det en anden Ting, som jeg endnu al-

drig har vovet at betroe Nogen, af Frygt for at man skulde have Mistillid til mit Ord, eller betragte mig som en Drømmer? Jeg veed det ikke selv.

Therese.

En anden Ting? Hvad mener du?

Martin.

Lad høre hvad det er.

Mannegrimm.

Men Herre Gud, Menneske! saa tal!

Henrik.

En Aften eensom gik jeg nys,
Stjernerne funkled,
Den halve Maane med sit Lys
Halv dem fordunkled.
Jeg drog ad vildsomme Sti, saa lang,
Og stedse slog paa min tause Gang
Nattergalen sin Trille.
Jeg lagde mig ved Egens Rod,
Natten var stille,
Og Maanen paa mit Ansigt lod
Straalerne spille.
Min Jægertaske jeg hviilte paa,
Min Hund ved Siden paa Mosset laae,
Snart fik Øiet en Dvale.

Da gjenlød fjernt af Valdhornklang
Heider og Dale;
Med sagte Røst til fjer-let Gang
Hørte jeg tale;
En Qvinde saae jeg — et himmelsk Syn!
De gule Lokker, de hvalte Bryn
Skjønhedsglandsen forhøied.
En Bue bar hun paa sin Arm,
Saae mig i Øiet,
Med Nakken og den hvide Barm
Over mig bøiet.
Et Kys hun trykked mig taus paa Mund,
Men steg til Himlen i samme Stund,
Op mod Maanen, den blanke.
En Længsel, som jeg fatter ei,
Fylder min Tanke,
Og helst jeg ønsker, paa min Vei
Eensom at vanke.
Men staaer jeg under Maries Træ,
Jeg troer, jeg kan under grønne Læ
Tankens Længsel forklare.
Jeg veed ei Mere — spørger ei!
Lader mig fare!

(Han gaaer, de Andre see forundrede efter ham.)

Mannegrimm.

Men han maa jo have en Skrue løs; der var jo ikke sund Menneskeforstand i al den Passiar. Lad os gaae ud i Laden, og faae os et Par Bægere Viin; det veed man dog, hvad er, det Andet veed man ikke.

(Martin, Therese og Mannegrim gaae.)

(Musik bag Scenen.)

Marie kommer ad Bjergstien, fulgt af Alfer.

Chor af Feer
(bag Scenen.)

Farvel, farvel!

(Man seer Marie tage Afsked med Alferne, som derpaa trække sig tilbage. Marie iler i det stærkeste Løb ned ad Bjergstien, over Broen, bag om Træet og ind paa Scenen. I det Øieblik hun fremtræder her, er hun pludselig voxen. Rosenkrandsen paa hendes Haar er vissen.)

(Musiken ophører.)

Marie.

Saa er jeg her da igjen!... O! nu kan jeg tale! (Springer hoit iveiret af Glæde.) Hvor min Moder nu vil blive glad! Og alle de Andre!... Gud! min Moder har vist været bange for mig; jeg troer næsten, at jeg har været borte over en halv Dag. Jeg vil skynde mig at berolige hende. (Iler mod Huset, men standser.) Det er sandt! Lad mig faae min Dukke med! jeg har glemt den paa Bænken. (Løber hen imod Træet.) O! den er

her ikke! Der maa være Rogen, som har taget den... Men hvad er det? Det er jo ikke mit Træ!... O fy! de har taget mit lille Træ bort, og sat et andet stort et i Stedet! (Gaaer langsomt hen i Forgrunden.) Men jeg troer, at jeg drømmer... Hvor er Haven, som vi dandsede i for lidt siden? Hvor er Gitteret... og Buskene?... Det er jo dog min Faders Huus? Men det seer jo slet ikke pænt ud; det er ligesom det var gammelt... Og hvad er det? Det er jo ikke Skolen! det er jo et ganske andet Huus. (Holder sig for Øinene og betænker sig lidt; derpaa seer hun sig igjen om.) Jeg er vist ikke rigtig i Hovedet... Jeg vil løbe ind til min Moder! (Løber ind i Huset, men kommer strax tilbage med Dukken i Haanden.) Der var Ingen derinde, undtagen Caroline.... (viser Dukken); hun laae paa en Pude paa Skabet. (Betragter Dukken.) Gud! hvad hun er bleven gammel og styg! Men hvor er det muligt, at et Menneske kan forandre sig saa hurtigt?

Martin, Therese og Mannegrimm komme.

Mannegrimm,
(i Samtale med de Andre.)

Ja, det gaaer jo meget lystigt til; det kan jeg lide. I maae ikke troe om mig, at jeg er en Hader af muntre Lag.

Márie,

(som imidlertid har nærmet sig de Kommende, og betragter dem opmærksomt.)

Nei.... jeg troer dog ikke.... Jo!.... jeg veed ikke.... (Frygtsom.) Maa jeg spørge, er det ikke her, at Martin boer, og hans Hustru Therese?

Martin.

Jo, det er. Vil I kanskee tale med os?

Mannegrimm.

Hvad er det for et Fruentimmer?

Therese.

Og hvorledes har hun faaet Maries Dukke i Haanden?

Marie.

Jo! det er dem! (Kaster Dukken, og iler hen og omfavner Therese.) Jeg kjendte dig paa Stemmen. Men hvad du er bleven gammel!..... Gud! Moder! Du er jo bleven lille! Før naaede jeg dig ikke længer end dertil, og nu er jeg jo næsten større end du.

Therese

(træder tilbage.)

Men hvad vil det sige?

Martin.

Hvad mener Pigebarnet?

Mannegrimm.

Hvad gaaer der af Mennesket?

Marie.

Men Herre Gud! kjende I da ikke jeres Datter, jeres lille Marie?

Therese.

Marie?

Martin.

Marie?

Therese,
(betragtende hende.)

Ja tilforladelig! Saaledes saae hun ud! Og netop saaledes var hun klædt den Dag hun blev borte!

Marie.

Ja Moder, jeg har jo heller ikke klædt mig om.

Therese.

Paa Hovedet en Rosenkrands..... men den er vissen.

Marie
(tager den af Haaret og betragter den.)

Er den vissen?... Ak! Alting har da ogsaa forandret sig! (Lader den falde paa Jorden.)

Therese.

For Himlens Skyld! bedrag mig ikke! Er du virkelig min Marie, saa kom til mit Hjerte... (omfavner hende) og da være Himlen evig lovet!..... Men taler du usandt — (støder hende fra sig) da maa Gud forlade dig den Smerte, som du tilføier mig.

Marie.

Lille, søde Moder! hvor kan du tvivle? Spørg da min Gudmoder, den gamle Kunigunde! hun holder saa meget af mig, hun vil sikkert kjende mig igjen.

Martin.

Kunigunde, vor Maries Gudmoder? Hvad er det for en Snak? Hun er jo død.

Marie.

Er hun død!... O! den gode Kone, som holdt saa meget af mig!

Martin.

Det er over fire Aar siden, at hun døde.

Marie.

Fire Aar!.... Men hvormeget er da et Aar?

Mannnegrimm.

Lige saa langt som den Tid, hvori man har den samme Almanak over Speilet.

Marie.

Det er jo aldrig muligt!.... Er den gamle Kuno da ogsaa død?

Martin.

Omtrent paa samme Tid.

Marie.

Men Gud bevares! hvor længe troe I da, at jeg har været borte?

Martin.

Det er syv Aar, siden vi mistede vor Datter.

Marie.

Syv Aar! Ha ha ha! nu maa jeg lee! Det er jo neppe syv Timer siden.

Therese.

Min Gud! dersom det er vor Datter, saa er hun bleven vanvittig. (Til Marie.) Hvor gammel troer du da, at du er?

Marie.

Elleve Aar, det veed du jo nok.

Therese.

Kan du da ikke see, at du er en voxen Pige?

Marie,

(idet hun seer ned af sig selv.)

Jeg troer det næsten ogsaa.

Therese.

Veed du ikke, at vor Datter Marie var stum?

Marie.

Det var jeg ogsaa; først i dette Øieblik har jeg begyndt at tale. (Til dem alle Tre.) Jeg forsikkrer jer, at det er sandt; jeg har ikke talt med Nogen, førend nu med jer.

Therese.

Hvorledes gik det da til, at du fik Talen?

Marie.

Det skal jeg sige dig..... (Afsides.) Det er sandt! jeg tør jo ikke sige det. (Til Therese.) Jeg veed ikke ret, hvoraf det kom.

Mannegrimm.

Et Ord, min smukke Jomfru! Ifølge Fru Thereses Udsagn, havde I jo denne samme Kjole paa, dengang I løb bort. Er det rigtigt?

Marie.

Ja det forstaaer sig.

Mannegrimm.

Hvorledes er det da gaaet til, at Kjolen er voxet tilligemed jer?

Marie,

(eftertænksom, idet hun seer ned af sin Kjole.)

Det veed jeg ikke..... Jeg vidste jo ikke engang, at jeg selv var bleven saa stor.

Mannegrimm

(til de Andre.)

Nu er hun iknibe. (Til Marie.) Kan I da ikke see paa alle Omgivelser, at I maa have været borte i flere Aar? Seer I ikke, at Træet nede ved Broen er voxet, at Martins Have er hugget om, at her er kommen en ny Bygning for Birkedommeren og Skolemesteren, at Bjergværksgruben er lukket til, og har faaet

et Gitter? Seer I ikke de utallige Forbedringer, som en ny Administration har indført? Seer I endelig ikke, at her er kommen en ny Birkedommer og Skolemester? seer I ikke, at jeg er en Anden og anderledes end den forrige?

Marie.

Jo jeg seer det Altsammen....

Mannegrimm
(til de Andre.)

Hun er en Bedragerske.

Marie,
(vedblivende.)

Paa det Sidste nær.

Mannegrimm.

Det Sidste?

Marie.

Jeg seer ikke stor Forskjel paa jer og den forrige Skolemester. I Skolen kaldte de ham altid Graaspurven, og jeg seer ikke, hvorfor I ikke skulde bære samme Navn.

Mannegrimm.

Graaspurven! Har man hørt Mage! Men jeg skal tilforladelig lære jer at have Respect for Øvrigheden.

Therese.

Ak Herre Gud! Skulde jeg endnu opleve denne piinlige Tvivl!

Mannegrimm.

Rolig, Fru Therese! Her behøves ingen Tvivl; hun er en Bedragerske, en Landstrygerske.

Martin.

Der er ingen Tvivl om.

Marie.

Hvordan? Min Fader! Du kan troe....

Mannegrimm.

Stille, Jomfru Næsviis! Hun er en Bedragerske, Hun er kommen her for at indbilde disse godtroende Folk, at Hun er deres tabte Datter Marie; Hun veed, at de have ingen flere Børn, og Hun kunde vel have Lyst til at blive deres Arving.

Marie.

Er det muligt!

Therese
(til Mannegrimm.)

Vær dog lidt sagtmodig....

Mannegrimm.

Vær rolig! Jeg skal nok examinere Delinquenten. (Til Marie.) Hun indrømmer altsaa, at Hun har været fraværende i flere Aar?

Marie.

Ja.... jeg kan jo ikke Andet.

Mannegrimm.

Vil Hun da behage at sige, hvor Hun har opholdt sig i al den Tid?

Marie.

Hvor jeg har opholdt mig?

Mannegrimm.

Ja vist, hvor Hun har opholdt sig. Har Hun sit Pas med sig, saa kom med det; det er mig, som skal visere det. — Naa, hurtig! betænk sig ikke for længe! (Til de Andre.) Hun studerer paa en Løgn.

Marie.

Hurtig over Bjerget paa flygtende Fod
Kom jeg henad Qveld til en brusende Flod.
Solen var ved Nedgang, min Fod var saa mat;
Græsset gav mig Hvile den stjerneklare Nat.
Neppe var det Morgen, da vaagned jeg op;
Underligt det klang under Træernes Top:
Kongen var paa Jagt. Da jeg bort vilde flye,
Svendene mig fanged i mit lysegrønne Ly;
Førte mig til Kongen, og sagde: Herr Drot!
Hjorten kan I bede saa sikkert og godt;
Ofte har I hentet den flygtigste Hind,
Aldrig dog et Vildt med en saadan Rosenkind.

Kongen mig betragted saa venlig og blid,
Satte mig foran sig paa Gangeren hvid,
Jog igjennem Skoven ad bugtede Vei,
Svendene ham fulgte, men de naaede ham ei.
Ind med mig ved Haanden i Hallen han treen,
Kongedatt'ren sad der, og spandt paa sin Teen.
See, hvad jeg bringer: en Gave saa fiin;
Denne lille Dukke skal herefter være din.
Kongen gav Befaling; da fik jeg min Røst,
Talte med Prindsessen, da var det en Lyst!
Daglig med den Skjønne jeg syede, jeg spandt;
Aar og mange Dage som Øieblikke randt.
Endelig jeg længtes, min Moder at see,
Flygted gjennem Skoven i Dagene tre,
Vandred over Bjergenes Toppe herhen,
Naaede her til Stedet — nu er jeg her igjen.

Mannegrimm.

Er det det Hele?

Marie.

Ja.

Mannegrimm.

Maa jeg saa bede om en anden Løgn, thi denne her duede ikke.

Marie.

En anden?

Mannegrimm.

Ja vist, en anden, og uden lang Betænkning.

Marie.

Jeg flygtede hen over Bjerget,
  Kom til et fremmed Land;
  Jeg vandrede, til jeg standsed
  Ved Havets fjerne Strand.
Om Natten sov jeg i Huler
  Alt i den vildene Skov,
  Jeg hørte Dyrene brøle,
  Naar de gik ud paa Rov.
Om Dagen gik jeg i Skoven
  Fra Morgenstund til Qveld,
  Jeg plukkede Bær af Buske,
  Jeg drak af Kildevæld.
Engang mod sildig Aften
  Det rasled i Træets Blad;
  Der sad en Fugl deroppe,
  Saa listelig den qvad:
Du stakkels fremmede Pige,
  Som gaaer saa eensom der!
  Og vil du være min Søster,
  Og boe i disse Træer?

Og vil du være min Søster,
  Og i min Rede boe?
  Den staaer i de høie Toppe,
  Den rummer os begge To.
Da slog den de stærke Vinger
  Omkring min Midie smal,
  Og fløi med mig til Reden
  I Løvets hvælvede Sal.
Der hviilte jeg luunt og sikkert,
  Jeg under dens Vinge laae,
  Hver Nat jeg over mit Hoved
  De klare Stjerner saae.
Med Reden legede Vinden,
  Og vipped den op og ned;
  Det var den deiligste Vugge,
  Som Nogen i Verden veed.
Mig Fuglen kyssed med Næbet,
  Da monne min Røst jeg faae,
  Da kunde jeg med den tale,
  Da kunde den mig forstaae.
Men da jeg længtes mod Hjemmet
  Og efter min Moder kjær,
  Tog den mig under sin Vinge,
  Og fløi over alle Træer.

Saa dybt jeg skuede Jorden,
Vi fløi saa vidt over Ø,
Over de høieste Bjerge,
Over den dybeste Sø.
Den satte mig her paa Stedet,
Da steg den, og svang sig hen.
Jeg saae mig om forundret —
See, nu er jeg her igjen!

Mannegrimm.

Er saa Historien ude?

Marie.

Ja.

Mannegrimm
(til de Andre.)

Kan I endnu tvivle paa, at hun er en Bedragerske?

Martin.

Nei, det er vist nok.

Therese.

Ak du barmhjertige Gud! hvorfor skulde jeg dog opleve den Sorg?

Marie.

O Gud! Saa er jeg da fremmed mellem mine Nærmeste, og landflygtig i mit Hjem!

Henrik kommer ind i Baggrunden.

Martin,

(idet han seer ham.)

Henrik, kom og see hvad her foregaaer. Kan du gjette, hvem det Fruentimmer udgiver sig for at være?

Marie,

(betragtende Henrik.)

Henrik!

Henrik.

Marie!

(De ile i hinandens Arme. De følgende tre Stropher maae reciteres meget hurtigt.)

Henrik.

Marie! Du mig kjender!

Marie.

Min Ven!

Henrik.

Og du tilbagevender!

Marie.

Herhen.

Henrik.

Du kjendte mig, o Pige?

Marie.

Paa Stand.

Henrik.

Og kan med Ord det sige?

Marie.

Jeg kan.
Og mig du kan erindre?

Henrik.

Du seer!

Marie.

Og elsker mig ei mindre?

Henrik.

Nei meer!

Marie.

Forladt af mine Kjære....

Henrik.

Ha tal!

Marie.

Vil du mig trofast være.....

Henrik.

Befal!

Marie.

Ukjendt i disse Dale
Jeg gaaer.

Henrik.

Men Kjærlighed din Tale
Forstaaer.

Marie.

Jeg flygter...

Henrik.

Jeg vil følge...

Marie.

Med mig!

Henrik.

Til Skoven!

Marie.

Over Bølge!

Henrik.

Med dig!

Mannegrimm.

Nei med gunstig Tilladelse, det kan der ikke blive Noget af. Det er min Pligt at lade hende arrestere.

Henrik.

Hvorledes? Nei aldrig!

Mannegrimm.

Hun er en Landstrygerske, en Løsgængerske; hun er ikke forsynet med Pas; hun kan ikke sige, hvorfra hun kommer. Snart fortæller hun, at hun har været hos en Konge og en Prindsesse, snart at hun har ligget i en gemeen Fuglerede i det øverste Qvistkammer; hun slipper den ene Usandhed, for at indvikle sig i den anden. Hun er en Bedragerske, som udgiver sig for Martins tabte Datter, fordi hun paa en ulovlig Maade vil arve hans Midler. Hun har i Martins og Fru

Thereses Fraværelse været inde i deres Huus, for at ransage det, og har allerede stjaalet dette kostbare Legetøi, hvilket jeg herved vil opbevare som et Corpus delicti. (Tager Dukken op, og putter den i Lommen.) Hendes Udseende, hendes Klædedragt, selv hendes forvirrede Udsagn bevidne, at hun maa have kjendt den forsvundne Pige, og maa kunne give Oplysninger om hende. Men Alt skal komme for Dagen under det piinlige Forhør. Marche, i Cachotten!

Henrik.

Ikke et Skridt!

Mannegrimm.

Hvad for Noget! Vil I understaae jer....

Henrik

(til Martin og Therese.)

Men ere I da forblindede? Kan I ikke see, at det er Marie! Kan I et eneste Øieblik tvivle derpaa?

Therese.

Henrik! hvad siger du! Tør jeg troe dit Ord?

(I dette Øieblik hører man Støi i Bjergværksgruben. Grimmemann raaber, og dundrer paa den tillukkede Lem.)

Grimmemann.

Luk op! luk op!

Martin.

Hvad er det for en Lyd?

Grimmemann.

Luk op! luk op!

Mannegrimm.

Saa sandt jeg lever! der er et Menneske, som skriger nede i Gruben!

Martin.

Og mig synes, at Stemmen er mig bekjendt.

Grimmemann.

Luk op! luk op!

Mannegrimm (raaber.)

Taalmodighed! Nu kommer jeg. Det er mig, som har Nøglen til Gruben. Nu skal vi da høre Nyt.

(Tager en Nøgle op af Lommen, aabner dermed Døren i det Gitter, som omgiver Gruben, gaaer ind, og lukker Lemmen op.

Grimmemann, med Riset i Haanden, kryber op af Gruben, og træder ind paa Scenen. Mannegrimm følger efter, og seer paa ham med Forundring. Grimmemann bliver staaende, og gnider sine Øine.

Martin.

Naa! ved min syndige Sjæl! Det er virkelig ham!

Therese.

Ih du milde Himmel! Er det muligt?

Marie (til Henrik.)

Nu er jeg reddet! han kan bevidne, at jeg er Marie.

Grimmemann.

Saa! Nu er jeg vaagen! (Seer sig om.) Hvor er Henrik?

Martin.

Henrik? han er her.

Grimmemann.

Jeg har lovet ham en Dragt Prygl, og det er paa Tiden, at jeg holder mit Ord. (Løfter Riset.) Hvor er han? Hvor, siger I?

Martin.

Her staaer han jo.

Grimmemann
(løber med Riset imod Henrik, men standser, da han seer ham.)

Hvad for Noget? Er det Henrik? (Træder tilbage.) Men saa drømmer jeg vel endnu?

Mannegrimm,
(som bestandig har gaaet omkring Grimmemann, og betragtet ham.)

Hør, maa jeg spørge jer: hvem er I? Og hvordan er det, I seer ud?

Grimmemann,
(som først nu faaer Øie paa Mannegrimm.)

Ja, hvordan seer I selv ud? Og hvem er I?

Mannegrimm.

Vil I forestille mig? Vil I gjøre Nar af mig?

Grimmemann.

Det er nok snarere jer, som vil forestille mig og gjøre Nar af mig?

Mannegrimm.

Jeg er Birkedommer og Skolemester.

Grimmemann.

I tager feil; det er mig, som er Birkedommer og Skolemester.

Mannegrimm.

I maa være Fanden!

Grimmemann.

Det kan I selv være. Men hvad har I ellers for et Navn?

Mannegrimm.

Mannegrimm.

Grimmemann.

Jeg spørger ikke, om man er grim, men jeg spørger jer om hvad I hedder.

Mannegrimm.

Og jeg svarer jer: Mannegrimm.

Grimmemann.

Og jeg svarer jer igjen, at fordi man hedder Grimmemann, behøver man ikke at lade sig sige, at man er grim.

Mannegrimm.

Vil I bilde mig ind, at I er den forrige Birkedommer og Skolemester Grimmemann?

Grimmemann.

Jeg vil ikke indbilde jer det, thi her er min Bestalling. (Tager den op af Lommen.)

Mannegrimm.

Og her er min... (tager den op,) den er nyere end jeres. Posten er besat med mig, formedelst eders Dødsfald.

Grimmemann.

Hvad for Noget? Mit Dødsfald?

Mannegrimm.

Kan I nægte, at I har brækket jeres Hals i Gruben derhenne?

Grimmemann.

Men naar jeg staaer her for jer, kan I da ikke see, at min Hals ikke er brækket?

Mannegrimm.

Det bryder jeg mig ikke om; den er brækket og den skal være brækket. Det er det eneste Forfald, som kunde berettige jer til at blive borte i syv Aar.

Grimmemann.

I syv Aar! Gaa hen, og sov Rusen ud.

Mannegrimm.

I maa selv være beskjænket, saaledes som I taler.

Grimmemann.

Ingen Embedsmand kan med Billighed blive afsat, fordi han i et Par Timers Tid har været fraværende i en lille Luur.

Mannegrimm.

Ja vent I først, til Luren er gaaet over!

Grimmemann.

Den er gaaet over. Jeg fordrer Respect for min Bestalling; jeg vil ind i mit Huus og i mit Embede.

Mannegrimm.

Og jeg fordrer samme Respect for min; jeg viger hverken fra Huset eller fra Embedet.

Grimmemann.

Det skal jeg lære jer til. (Slaaer ham med Riset.)

Mannegrimm.

Det skal vi faae at see.

(Slaaer ham igjen med sit Riis. Martin og Henrik adskille dem.)

Martin.

Rolig, rolig! Øvrigheden maa ikke foregaae os Andre med saa slet et Exempel. (Til Mannegrimm.) Veed I hvad? Det er virkelig Mester Grimmemann; det kan jeg bevidne.

Therese.

Og jeg med.

Henrik.

Og jeg med.

Marie.

Og jeg med. Gode Mester Grimmemann! nu kan I bevise mig en sand Tjeneste: Siig, hvem jeg er!

Grimmemann.

Hvem Hun er? Hvor skulde jeg vide det? Jeg maa jo ikke engang have Lov at vide, hvem jeg selv er.

Marie.

Kan I da ikke see, at jeg er den lille Marie?

Grimmemann.

Hun er dog ikke saa lille endda.

Marie.

Men saa tal dog, bekræft Sandheden af mine Ord! Ingen kan gjøre det, undtagen I, thi ingen Anden har seet mig.

Grimmemann.

Hvad for Noget?

Marie.

Vi have jo været paa samme Sted.

Grimmemann.

Hvad mener Hun for et Sted?

Marie.

Men hvorfor vil I nægte det? Kan I ikke huske, hvor venligt jeg nikkede til jer, da I maatte trække den lille Vogn, og saae ud som et Muulæsel?

Grimmemann.

Muulæsel? ..... Men det er jo Noget, som jeg har drømt. Hvorledes kan hun kjende mine Drømme?

Marie.

Men Herregud! hvorledes er det da gaaet til, at I er kommen op af den Grube, som I faldt ned i?

Grimmemann.

De forbandede Bjergtrolde bare mig op, og satte mig paaskrævs over et Klippestykke lige under Lemmen.

Mannegrimm.

Bjergtrolde? Overtro!

Grimmemann.

Nei nei! jeg er ikke overtroisk. Det var kun Noget som hørte med til min Drøm.

Mannegrimm.

Men hvordan Fanden er I da kommen herop?

Grimmemann.

Det veed jeg ikke! Lad være at friste mig med Spørgsmaal!

Marie.

Men bedste Mester Grimmemann! I har jo dog

Øine at see med, og Øren at høre med? I saae mig jo, da jeg besøgte jer i Gruben; I talte jo til mig, da I kom trækkende for Vognen op til Dronningens Palads.

Grimmemann.

Det var en Drøm; jeg siger, det var en Drøm; det var min Sjæl en Drøm!

Therese.

Hvilken Dronning? hvilket Palads?

Marie.

Alfedronningen! Hendes Palads staaer bag hine Bjerge. Der have vi Begge været; han i Bjerget hos Troldene, jeg i Haven hos Alferne. Alt fra min tidligste Barndom have Alferne sværmet om mig, men Ingen kunde see dem, uden jeg. Derfor gjorde de mig stum, for at jeg ikke skulde røbe Hemmeligheden.

Therese.

Store Gud! Skulde det være sandt?

Grimmemann.

Overtro!

Mannegrimm.

Dum Snak! Det er den tredie Løgn, og den er ikke bedre end den om Prindsessen eller den om Fuglereden.

Zerina og Zeretta staae pludselig bag ved Marie. De have Hat paa Hovedet, Reisetaske om Livet, og Vandringsstav i Haanden. Ingen seer dem, undtagen Marie.

Zerina.

Marie! din Ed!

Zeretta.

Du holdt ei den!

Zerina.

Til Straf maa jeg gjøre dig stum igjen.

(Berører hendes Mund med Fingeren.)

Zeretta.

Nu maae vi drage til Østerland....

Zerina.

Hvor aldrig med dig vi samles kan.

(De gaae over Broen, og op ad Bjergstien.)

Therese.

Min Gud! hvad skal jeg dog troe?

Grimmemann.

Min Beslutning er fattet. Jeg iler hen til Fyrsten, han skal skaffe mig Ret og Retfærdighed, og indsætte mig paanye i mit Embede.

Mannegrimm.

Og jeg ligeledes. Jeg skal komme jer iforkjøbet, og I skal trække det korteste Straa.

(De tage gjensidig fat paa hinanden.)

Grimmemann.

Hvorfor holder I paa mig?

Mannegrimm.

Ja hvorfor holder I paa mig?

Grimmemann.

Vil I strax slippe?

Mannegrimm.

Ja naar I slipper mig, saa skal jeg slippe jer.

Grimmemann.

I har yngre Been; jeg kan ikke være tjent med, at I kommer til Fyrsten, førend jeg.

Mannegrimm.

I har længere Been; jeg kan ligesaalidt være tjent med, at I kommer til Fyrsten, førend jeg.

Grimmemann.

Vil I slippe!

Mannegrimm.

Vil I selv slippe!

(De løbe Begge ud, idet de gjensidigen forhindre hinanden fra at komme først, og slaae hinanden med Risene.)

Therese.

Marie! mit Barn! O tal Sandhed! jeg beder, jeg besværger dig.

Marie

(ryster paa Hovedet.)

Therese.

Tal dog! tal! Riv mig ud af min Tvivl, ifald du kan.

Marie
(udtrykker, at hun er stum.)

Therese.

Hvorledes?

Martin.

Hvad nu?

Henrik.

Hun kan ikke tale, hun er stum.

Martin.

Nu gaaer det for vidt! Det er soleklart, at hun er en Bedragerske. Nu troer hun, at vi skal tage hende for Marie, naar hun lader, som hun var stum..... Bort! Kom aldrig mere for vore Øine!

(Gaaer ind i sit Huus.)

Therese.

Ihvo du saa er, Himlen forlade dig din Synd!

(Gaaer efter Martin.)

Henrik.

Stakkels Barn! Forladt tilbage
Staaer du paa din Fædrejord;
Ei engang i Smertens Ord
Lyde tør din bittre Klage.

Vil du drage
Bort med mig til fremmed Land,
Til en Strand,
Hvor en bedre Stjerne staaer?
See din Ven fra Barndoms Aar!
Vil du følge ham som Mand?

Marie
(udtrykker: Ja.)

Henrik.

Lad din Læbe da berette
Hvad der stumt i Hjertet boer!
O den taler, meer end Ord,
Naar et Kys den vil forjætte!
(Han kysser hende.)
Lad ved dette
Dig forbindes huldt med mig!
Talerig
Er din Læbes tause Stemme,
Hvert et Ord jeg kan fornemme,
Den har sagt:

Marie.

Jeg elsker dig!

Coronata, Alfer, Feer og Bjergaander staae pludselig paa Scenen, Alle med Hatte, Reisetasker og Vandringsstave. Alt viser sig i en fremmed, drømmeagtig Belysning.

Henrik (til Marie.)

Du taler!

Marie.

Ja!

Coronata.

Fortryllelsen er hævet.

Du har mig, unge Jæger, i din Magt.
Engang — det var en Aftenstund paa Jagt —
Jeg tæt forbi dig svæved;
Du laae i Søvnens Blund,
Med flygtigt Kys berørte jeg din Mund.
Derved erholdt din Læbe
Den Magt, som overvinder
Min egen Magt, og her mit Scepter binder.
Derfor, i samme Stund,
Da kjærlig du berørte med din Mund
Maries Læbe, som til Straf var bunden,
Var Straffen hævet, Trolddommen forsvunden. —
Farvel! Vi Afsked tage,
Vort Ophold røbet er, vi bort maae drage.
Dog ei med Vrede Stedet vi forlade;
Den Talisman, hvis Magt mig her betvinger,
Til mild, til blid Tilgivelse mig bringer.
Min Haand skal ikke drages bort fra jer;
Den Egn, jeg fredet har, skal ikke visne.
Engang hvert Aar jeg sende vil til eder
En Alfeflok, som Værn for disse Steder;

Den lille Trækfuglskare
Skal Jord og Luft og Kildevæld bevare.
(Til sit Følge.)
Og nu afsted til fjerne Strand!
Der skal vi nye Blomster plukke.
Afsted, til Phantasiens Bugge,
Til Østerland!

(Hun drager med hele sit Følge over Broen, og man seer dem komme frem paa Bjergstien, hvor de dreie om ad en anden, høiere Sti, som gaaer i modsat Retning af den sædvanlige, og ad hvilken de tabe sig mellem Bjergene. Alt eftersom de drage bort fra Scenen, vender den sædvanlige Belysning tilbage, og kun i Baggrunden vedligeholder sig den fremmede.)

Chor af Feer og Bjergaander,
(medens Toget drager bort.)

Afsted, afsted til fjerne Strand!
Der skal vi nye Blomster plukke.
Afsted, til Phantasiens Bugge,
Til Østerland!

Marie.

O Henrik! Du har hævet Trylleriet.

Henrik.

Nei, ikke jeg; en anden, større Magt.

Marie.

Du ved din Kjærlighed har mig befriet.

Henrik.

Ja Kjærlighed! Nu har du Ordet sagt.

Johan og alle Landfolkene komme hurtigt løbende ind paa Scenen, Martin og Therese træde ud af deres Huus.

Alle Landfolkene.

Hvad var det? hvad var det?

Johan.

Hvilken forunderlig Lyd!

Martin.

Saa I have ogsaa hørt det? Men er det dog ikke besynderligt? Hvad skal man troe og tænke?

Therese.

Det lød ligesom en fjern Sang, som om hele Luften var i en zittrende Bevægelse.

Martin.

Vi faldt Begge ligesom i Dvale derved, og da vi vaagnede, var det, som Alting stod for os i et andet Lys end tilforn.

Therese

(seer Marie.)

Marie! min Datter!

(Omfavner hende.)

Martin (ligeledes.)

Marie! Ja tilforladelig! Nu kjender jeg hende!

(Omfavner hende.)

Therese.

Hvor kunde jeg være saa forblindet! See det lille Mærke, hun har under Hagen, ligesom et Jordbær! O lad mig kysse dette kjære Tegn, og bede det om Forladelse, for at jeg ikke har seet det før!

Martin.

Det er jo ogsaa sandt! Det havde jeg reent glemt at see efter.

Marie.

Kan I nu see, at I gjorde mig Uret?

Johan.

Saa det er virkelig eders Datter?

Therese.

Saa sandt som at jeg er mig selv.

Landfolkene.

Hurra! Hurra!

Chor af Landfolkene.

Hurtig tilbage til Gildet paanye!
Dandsen os kalder, og Sorgerne flye.

Chor af Feer og Bjergaander,
(paa Bjergstien.)

Afsted, til Phantasiens Vugge,
Til Østerland!

Landfolkene.

Tys!
Hør engang!
Hvilken Sang!
Hvilken Klang!....
Hurtig tilbage til Gildet paanye!
Dandsen os kalder, og Sorgerne flye.

Den otte og tyvende Januar.

Vaudeville i een Act.

Første Gang opført paa det kongelige Theater den 5te Februar 1826.

Personerne.

Martin, Koffardicapitain.
Marie, hans Datter.
Leopold v. Visting, Officeer i Land-Etaten.
Fru v. Grammen, en rig Enke.
Puf, en Kagerkarl.
Karen, hans Huusholderske.
Jens, en sjællandsk Bondekarl, Portner hos Fru v. Grammen.
Fire Borgere.
Chor af Borgere og Fruentimmer.

Handlingen foregaaer i Kjøbenhavn.

Skuepladsen forestiller en Gade. I Forgrunden tilvenstre (for Tilskuerne) Pufs Huus, tilhøire Fru v. Grammens Gaard, med en Altan udenfor det midterste Fag i første Sals Etage. Under Altanen er Porten, og udenfor samme en Bænk.

Første Scene.

Puf staaer i Vinduet i sit Huus, Martin paa Gaden i Samtale med ham.

Martin (raaber op til Puf.)

Har De forstaaet mig, Herr Puf?

Puf.

Vent bare til den Vogn er kjørt forbi. Jeg kan ikke høre hvad De siger.

Martin (efter en kort Pause.)

Min Mening er denne ....

(Man hører i Afstand en militair Marche.)

Puf.

Saa for en Ulykke! Nu kan man igjen ikke høre Ørenlyd. Kom igjen siden! (Slaaer Vinduet i.)

Martin (allene.)

Det er da en naragtig Patron. Han vil idag paa ingen Maade lade Nogen komme ind i Huset. Gud give, jeg aldrig var falden i Kløerne paa den forbandede Optrækker! Da jeg stod paa Prøvestenen den anden April som Maanedslieutenant, da var jeg ikke bange; men denne jammerlige Karl, som jeg kunde bukke begge Ender sammen paa i en Haandevending, faaer mit Hjerte til at banke, som om jeg var et Barn der ventede Riis. — Nu blev han vred over Musiken. Herre Gud! det er jo dog ganske smukt at høre paa. Det er et af Regimenterne som trækker om paa Gaderne, fordi det er Kongens Geburtsdag. Det er en ganske ny Marche som de spille. Jeg vil sandelig hen og høre derpaa, og komme igjen siden. (Vil gaae.)

(Hoboister i Uniform drage i Baggrunden over Skuepladsen, fulgte af en stor Skare Mennesker, som lidt efter lidt forlade Scenen, tillige med Martin.)

Anden Scene.

Jens og **Karen** komme ud, og blive staaende, den Første i Fru v. Grammens Port, den Anden i Pufs Dør. Naar Musiken er noget borte, begynder Dialogen.

Jens.

Det var da en fæl rar Masik, den! Det kan ordenlig kilde En i Maven af bare Fornøielse.

Karen.

O hvilken deilig Musik! man kan næsten faae Lyst til at dandse.

Jens.

Men der staaer jo, Drollen splide mig, Pufs Karen, og hører paa Masiken.

Karen.

Men der staaer jo Fru v. Grammens Jens, og hører paa Musiken.

Jens.

God Aften, Karen!

Karen.

See god Aften, Jens!

Jens.

Er din Tøite kommen ud paa Gaden?

Karen.

Er din Nathue kommen ud af Sengen?

Jens.

Hør, Karen, lad mig tale et Ord med dig!

Karen.

Dersom du vil mig Noget, saa kan du jo komme herover til mig.

Jens.

Jeg tør, Drollen splide mig, ikke løbe over Gaden; jeg er bange, min Frue skal see mig fra Vinduerne.

Karen.

Iligemaade. Jeg er bange, min Herre skal see mig fra Vinduerne.

Jens.

Hør Karen, lad os da begge To gaae Halvveien; saa faae vi kun Hver en halv Produkt.

Karen.

Ak, ja! hvad gjør jeg ikke for din Skyld!

(De møde hinanden midt paa Scenen.)

Jens.

Karen, naar faaer jeg det franske Brændeviin?

Karen (seer sig om.)

Tys! — Saasnart du bringer mig Pengene.

Jens.

Aa du vil nu bare harcellere. Hvorfor kan du ikke lade mig faae det strax.

Karen.

Pengene, Jens, Pengene!

Jens.

Hvor kan du nu være saa akkerat med mig? Jeg som holder saa meget af dig!

Karen.

Ja, Kjærligheden kan være god nok, Jens, men fransk Brændeviin faaer man ikke uden Penge.

Jens.

Na du Skjelmsmester!

Karen.

Det er min Handel, seer du. Den bør ikke staae tilbage for mine Følelser. Desuden om det skulde være Himlens Villie at der engang blev et Par af os To, saa vil du være lykkelig ved at faae en Kone, som ikke har klattet med Skillingen, men som har lagt sig en lille Capital tilbedste. (Afsides.) Det er en kjøn Karl.

Jens (afsides.)

Det gamle Tresur har vist fæl mange Penge. (Høit.) Hør Karen, jeg faaer iaften en Rigsdaler af min Frue, fordi det er Kongens Geburtsdag.

Karen.

Hvad for noget? Er det idag Kongens Geburtsdag?

Jens.

Veed du ikke det? Naa, Karen, du er da nok, Drollen splide mig, den Eneste i hele Sjælland, som ikke veed det.

Karen.

Ak Gud hjelpe mig Stakkel! hvor skulde jeg faae Noget at vide? Jeg seer jo ingen Mennesker. Herr Puf lader jo mange Dage, som f. Ex. idag, ingen

Moders Sjæl komme over sin Dørtærskel. Jeg har jo ikke engang en Almanak; thi hvor skulde jeg faae den fra? Det vilde jo være hvert Aar en ny Udgift. — Men hør, naar du nu har faaet den Rigsdaler, saa kan du komme over og hente Brændeviinsflasken. Men ikke førend i Mørkningen. Hører du? Ikke førend i Mørkningen!

Jens.

Ja jeg forstaaer dig nok, Karen, jeg forstaaer dig! — Farvel, du Skjelmsmester! (Kysser hende.) Farvel!

Karen.

Men hør først! hvad godt Nyt overe hos jer?

Jens.

Hille en Ulykke! Jeg havde nær glemt at fortælle dig at Biirskov er, Drollen splide mig, kraperet inat.

Karen.

Biirskov? hvem er det? Jeg havde troet, at der var ingen Anden i hele Gaarden end din Frue og du?

Jens.

Ja fra nu af er vi heller ikke Flere. Men har du ikke nok vidst, at vi før var tri? Kjender du ikke Biirskov?

Karen.

Nei for Pokker! hvem er Biirskov?

Jens.

Ih det er jo Biirskov.

Karen.

Ja det veed jeg nok....

Jens.

Naar du veed det, hvorfor spør du da om det?

Karen.

Men jeg mener, hvad var det for et Menneske?

Jens.

Aa det var ikke noget Menneske! det var Porthunden.

Karen.

Ikke Andet end det!

Jens.

Er det ikke nok?

Karen.

Naa, saa er I da nu To hos jer, ligesom vi er To hos os; thi vores Hund, som hed Vielfraß, døde for et halv Aar siden, af Sult, og siden har vi ingen faaet, thi Herren siger at saadan en Hund spiser altfor meget.

Jens.

Hvor kan han sige, at en Hund, som døer af Sult, æder for meget?

Karen.

Ja lad nu Hundene være Hunde! Men siig mig, er der intet andet Nyt hos jer?

Jens.

Hos os? Jeg gad nok vide hvad det skulde være. Der kommer jo ingen livfødt Skabning ind til os, og min Frue har jo i femten Aar ikke havt sin Fod ude af Porten.

Karen.

Er det sandt at det kommer af Sorg over hendes salig Mand?

Jens.

Det veed jeg, Drollen splide mig, ikke, for jeg har ikke tjent der længer end i otte Aar. Da døde hendes Huusholderske, og saa blev jeg Portner i hendes Sted. Men det er vist og sandt at hun sætter aldrig sin Fod paa den Gesims der.

Karen.

Paa Altanen? Ja hele Nabolavet taler derom, at man aldrig har seet noget Menneske paa den Altan.

Jens.

Menneske? Ja du kan gjerne sige, du har aldrig

seet nogen Kat paa den, for der tør ingen levende Sjæl sætte sine Been, ikke engang en Firbenet.

Karen.

Men hvoraf kommer det, Jens?

Jens.

Veed du ikke det, Karen?

Karen.

Nei, Jens! Min Herre har saa tidt talt derom. Han sidder sommetider hele Timer ved Vinduet, og seer derover, og siger: Det er da forunderligt at man aldrig seer noget Menneske paa den Altan.

Jens.

Ja, det kunde jeg gjerne sige dig, Karen!

Karen.

O saa siig mig det, lille Jens! Søde Jensemand, siig mig det.

Jens.

Det kommer af det at den salig Herre havde altfor mange Penge. Saa blev han kjed af at leve, og saa sprang han ud fra den Tingest og knækkede sin Hals.

Karen (skriger.)

Uh! hvad siger du, Jens?

Jens.

Det er da Løier, du ikke veed det, Karen!

Karen.

Hu! det er grueligt! Hvor skulde jeg vide det? Det er kun to Aar siden min Herre kjøbte det Huus der, og dette er jo en ældgammel Historie, Gud skee Lov og Tak!

Jens.

Ja, den maa nu være gammel eller ikke gammel, men det er vist og sandt, at jeg mangen Gang om Aftenen har seet den salig Herre staae deroppe paa Tingesten, med en gloende Pibe i Munden.

Karen (skriger.)

Aa ti stille! ti stille!

Tredie Scene.

De Forrige. Puf kommer til Vinduet. Fru v. Grammen ligeledes.

Mel. af Don Juan: Sjelden Penge, Prygl desfleer.

Puf.

Hvad er dette dog for Skrig?

Fruen.

Hvilken Støi mit Øre naaer?

Karen.

Nu er jeg ulykkelig!

Jens.

Hvad er det? der Fruen staaer!

Puf.

Karen, hvad gjør du paa Gaden?

Fruen.

Jens, kom strax herind til mig!

Jens.

Fruen! — Mig hver Sands forgaaer!

Fruen.

Kom ind!

Puf.

Kom ind!

Jens og Karen.

Jeg skynder mig,

Jeg skynder mig.

Puf og Fruen.

Saa skynd da dig!

Puf.

Hvilken Fryd for hele Staden!
Fruen sig tilkjendegiver.

Jens.

Her sin Spas den Onde driver.

Puf.

Karen, kom dog ind fra Gaden!

Fruen.

Jens, kom strax herind til mig!

Jens.

Fruen selv i Vindvet staaer!

Fruen.

Kom ind!

Puf.

Kom ind!

Jens og Karen.

Jeg skynder mig,

Jeg skynder mig.

Puf og Fruen.

Saa skynd da dig!

(Puf gaaer fra Vinduet.)

Jens.

Ak Karen! Jeg er saa bange, saa det knyver i min Krop. Min Frue maa da være forskrækkelig vred, siden hun kommer til Vinduet og seer efter mig.

Fruen.

Nu Jens, hvorlænge skal jeg vente paa dig?

Jens.

Jeg kommer, Frue, jeg kommer!

(Gaaer derind, Fruen gaaer fra Vinduet.)

Fjerde Scene.

Karen. Puf kommer ud paa Gaden.

Puf.

Jeg kommer nok til selv at hente dig, Karen, ifald jeg vil have dig. Hvad Fanden bestiller du herude?

Karen.

Ak Herre! jeg vilde kun høre lidt paa Musiken. Herren maa vide, det er idag.....

Puk.

Jeg vil Ingenting vide, hverken om idag eller imorgen. — Og Døren til Huset lader du staae aaben! Jeg ulykkelige Mand! Dersom Nogen var kommen derind og havde seet mine contrebande Bomuldskasser, som jeg har været nødt til at sætte i Forstuen! — Du veed jo, dit Skarn, at der maa Ingen komme ind i Huset idag, og saa lader du Døren staae aaben! Aa Karen, Karen! du bringer mig endnu til Bettelstaven, eller lægger mig i Graven!

Karen.

Ak, Herren maa ikke sige saadanne gruelige Ord! Jeg er desuden allerede saa altereret, at jeg kan neppe staae paa mine Been.

Puk.

Hvorfor det, Karen? hvorfor?

Karen.

O Herre! Verden staaer vist ikke længe, siden den usynlige Frue derovere lod sig see for lidt siden.

Puk.

Ja vist, det er som en Comet eller et andet

Jertegn, men Verden staaer nok endda, Karen, den staaer nok endda.

Karen.

— Ja men Herren veed ikke Alt hvad der er skeet der i det Huus.

Puf.

Hvad da, Karen?

Karen.

Tænk engang, den salig Herre derovre han er for mange Aar siden sprunget ud fra Altanen, saa han knækkede sin Hals, og det bare fordi han havde for mange Penge.

Puf.

Fordi han havde for mange Penge? — Nei Karen, derfor springer man saa Skam ikke ud fra en Altan.

Karen.

Ja da er det dog ganske tilforladeligt. Og Portneren har endogsaa fortalt mig at den salig Mand spøger endnu mangen Nat paa Altanen.

Puf.

Aa visvas!

Karen.

Nu kan Herren tænke, hvilken Skræk jeg fik, thi Herren har jo ogsaa forskrækkelig mange Penge.

Puf.

Tys! Vil du tie stille!

Karen (fagtere.)

Hvis Herren nu ogsaa engang skulde springe ud, og knække Halsen ....

Puf.

Aa Snikfnak!

Karen.

Og siden efter staae med en gloende Pibe i Munden ....

Puf.

Ih vil du holde din Mund, eller jeg syer den sammen paa dig, din Taske!

Mel. Han gik til Lublams Hule.

1.

Karen.

Lad, Herre, Dem betyde,
At kort er Livets Stund:
Sig Een maa lade skyde,
Een sank paa Havsens Bund.
Mens Hiin alt endte Banen
Ved Enden af en Vals,
Sprang Denne fra Altanen,
Og knækkede sin Hals.

2.

Een paa sit grønne Dre
Sov ind, men vaagned død.

Puf.

Hold op! jeg vil ei høre
Om al den Skræk og Nød.

Karen.

Velan, saa skal De vide,
Moralen er omtrent:
Hvo klog er, gjør itide
Et skjønsomt Testament.

3.

Puf.

Hvad Testament? Ti stille!
Jeg faaer en Arving nok.
Jeg gifter mig, skjøndt silde,
Og faaer en Børneflok.

Karen.

Vil Intet De mig give
Til Hjelp paa Livets Vei?
Ak, Deres Børn Dem blive
Vist ei saa nær som jeg!

Puf.

Hvad er det for en forbandet Snak? — Men det være som det være vil, jeg gifter mig bestemt; Tingen er allerede halv afgjort.

Karen.

Gud! Er det allerede kommet saa vidt?

Puf.

Ja, jeg mener, at da der behøves to Samtykker til Giftermaal, og jeg har allerede givet mit, saa

er Tingen jo halv afgjort. Brylluppet bliver med det første.

Karen.

Af det er da vel aldrig sandt?

Puf.

Jo gu er det sandt, jo! — Den Spas koster mig rigtignok 900 Rigsdaler.

Karen.

900! Men kunde Herren ikke anvende dem bedre? til mere baade Nytte og Fornøielse for sig selv og Andre?

Puf.

Nei saavist kan jeg ikke. Du maa vide, det er en ung, smuk, elskværdig, velopdragen Pige.

Karen.

Gud forlade Den som fører Herren ind paa saadant et Marked! En ung Pige! betænk Herre, hvad det vil sige. Hun vil ikke finde sig i at sidde indspærret mellem fire Vægge. Hun vil paa Bal, paa Comedie, paa Maskerade; hun vil ødelægge Dem med lutter Stads og Fjas.

Puf.

Lad du bare mig om det! Een ny Kjole om Aaret, og eengang paa Comedie, det er allerede nok.

Karen.

Eengang paa Comedie! Jo paa det Lav! Nei saadan En vil have Loge. Tænk hvortidt Herren har lovet mig at komme paa Comedie, og nu har jeg dog i alle de Aar, jeg har tjent Dem, ikke været der en eneste Gang.

Puf.

Ja, du er en stor Strik! Gav jeg dig ikke for fem Aar siden tre Mark til en Comediebillet, men istedenfor at gaae derhen, puttede du Pengene i Lommen.

Karen.

Ja, Herre, det kostede Dem jo ikke meer for det. Jeg tænkte: Spart er spart.

Puf.

Ja det er just det Samme som j e g tænker.

Karen.

Hør, Herre, da jeg var paa Torvet imorges, fortalte Grønkonen mig, at de skal have iovermorgen for første Gang saadan en deilig ny Comedie som hedder: Gammelt og Nyt, og hvori der skal være baade Løver og Crocodiller....

Puf.

Aa hvad rager det mig!

Karen.

Ja, see der har vi det! Naar det kommer til Stykket, saa vil Herren aldrig betale Billetten. Nylig bad jeg saameget om jeg maatte komme hen og see den ny Vaudeville, eller hvad det var de kaldte den, om Kong Salomon og Jørgen Hattemager....

Puf.

Aa ti stille! Jeg gidder ikke høre de daarekistegale Comedietitler.

Mel. af Operetten: Hvad nye Anstalter uden Tal.

1.

Hvad nye Anstalter uden Tal!
Skriver man nu ei Vaudeviller!
Publicum løber fast som gal,
Hvergang det dumme Tøi man spiller.
Og dog slaaes ei Helten ihjel,
Ei sig hænger, sig brænder, sig skyder.
Men da Korsøer smagte saa vel,
Alt man os lover tørre Jyder.

Jeg mener: Jyderne i Kjøbenhavn. Thi det skal være ganske tilforladeligt at vi med det første faae et Stykke som hedder saadan.

2.

Jeg har en Bog; der staaer deri:
Hvis ikke Krøniken bedrager,
Saa var en Møller i Normandie
Allerførst Vaudevillemager.

Karen.

Eengang paa Comedie! Jo paa det Lav! Nei saadan En vil have Loge. Tænk hvortidt Herren har lovet mig at komme paa Comedie, og nu har jeg dog i alle de Aar, jeg har tjent Dem, ikke været der en eneste Gang.

Puf.

Ja, du er en stor Strik! Gav jeg dig ikke for fem Aar siden tre Mark til en Comediebillet, men istedenfor at gaae derhen, puttede du Pengene i Lommen.

Karen.

Ja, Herre, det kostede Dem jo ikke meer for det. Jeg tænkte: Spart er spart.

Puf.

Ja det er just det Samme som jeg tænker.

Karen.

Hør, Herre, da jeg var paa Torvet imorges, fortalte Grønkonen mig, at de skal have iovermorgen for første Gang saadan en deilig ny Comedie som hedder: Gammelt og Nyt, og hvori der skal være baade Løver og Crocodiller....

Puf.

Aa hvad rager det mig!

Karen.

Ja, see der har vi det! Naar det kommer til Stykket, saa vil Herren aldrig betale Billetten. Nylig bad jeg saameget om jeg maatte komme hen og see den ny Vaudeville, eller hvad det var de kaldte den, om Kong Salomon og Jørgen Hattemager....

Puf.

Aa ti stille! Jeg gidder ikke høre de daarekistegale Comedietitler.

Mel. af Operetten: Hvad nye Anstalter uden Tal.

1.

Hvad nye Anstalter uden Tal!
Skriver man nu ei Vaudeviller!
Publicum løber fast som gal,
Hvergang det dumme Tøi man spiller.
Og dog slaaes ei Helten ihjel,
Ei sig hænger, sig brænder, sig skyder.
Men da Korsøer smagte saa vel,
Alt man os lover tørre Jyder.

Jeg mener: Jyderne i Kjøbenhavn. Thi det skal være ganske tilforladeligt at vi med det første faae et Stykke som hedder saadan.

2.

Jeg har en Bog; der staaer deri:
Hvis ikke Krøniken bedrager,
Saa var en Møller i Normandie
Allerførst Vaudevillemager.

Deri see vi nu Skjæbnens Haand:
Drog de Danske til Normandiet,
Saa hjemsøger os nu Normannernes Aand,
Vover sig selv mod Politiet.

Jeg mener: Smagens Politi. For at vove sig mod det, behøver man rigtignok ikke at staae tidlig op, thi skjøndt det bærer Navn af Morgenen, saa kommer det dog først om Aftenen. Ja, ja, hvad man gjemmer til Natten, det gjemmer man til Katten.

3.

Karen.

Herre, jeg trættes ei derom;
Fransk eller Dansk er mig det Samme.
Men hvis dog Vaudevillen kom
Frem af en ægte nordisk Stamme,
Kan De da med Vrede den see?
Maa De dog tilsidst ikke sande,
At vi tør mores ved den, og lee,
Thi den er ikke Contrebande?

Ak! Herren maa ikke troe, at jeg tænkte paa Bomulds-kasserne i Forstuen. Det var saamænd ingen Skose.

Puf.

Ih din forbandede Taske! Vil du holde din Mund! Fort ind med dig!

(Han jager hende ind i Huset og følger efter.)

Femte Scene.

Leopold og **Marie** komme gaaende, Arm i Arm. Leopold er i fuld Uniform; Marie bærer en Pels og en Hat med Fjer.

Marie,

(idet hun slipper Leopolds Arm, og neier for ham.)

Tjenerinde, min Herre! Jeg er Dem meget forbunden for Deres Godhed. Men tillad at jeg nu ikke længere misbruger den.

Leopold.

Hvortil, Marie, denne grusomme Spøg?

Marie.

Spøg, min Herre? Og grusom? Nei, det maa De forlade mig, det er ingen af Delene.

Leopold.

Marie! Du gjør mig rasende! hvorfor denne fremmede Tone?

Marie.

Jeg vilde gjerne tale til dig i en mere bekjendt dersom jeg vidste at det kunde tæmme din Hæftighed.

Leopold,

Kjæreste Veninde! jeg maatte jo være meer end Menneske, dersom jeg udholdt denne Tvivl. Jeg kommer op til dig, du staaer med Hat og Pels paa for at gaae ud. Jeg tilbyder at ledsage dig, du afslaaer

det. Jeg spørger, hvor du vil hen; du svarer, i en Boutik paa Østergade....

Marie.

Ja, og nu tvinger du mig næsten til at modtage din Arm, uagtet du vidste, at der var mig imod. Fy! var det ret?

Leopold.

Nu vel, jeg gaaer hele Østergade igjennem med dig Ved enhver Boutik tænker jeg: her vil hun ind. Nei ingenlunde. Vi gaae Gaden tilende, og nu beder hun mig om at forlade hende.

Marie.

Men Den som ikke gjør det, er dig. Jeg følger dig endnu et langt Stykke, og det er egenlig først nu jeg beder dig ret indstændig derom, og saa bliver du ovenikjøbet vred.

Leopold.

Vred? Nei det er ikke det rette Ord; men forundret, forskrækket, mistænksom....

Marie.

Mistænksom?

Leopold.

Ja, og jalour.

Marie.

Jalour?

Leopold.

Ja, jaloux, siden du tvinger mig til at sige det reent ud.

Marie.

Det bliver bedre og bedre.

Leopold.

Men naar har jeg ogsaa seet dig saaledes? saa tilbageholden? saa skjult? — Ved Alt hvad helligt er, hvor skal du hen? sig mig det!

Marie.

Du er min Ven, det veed jeg, men du er en paatrængende Ven. Jeg tør ikke have den mindste Hemmelighed for dig.

Leopold.

Hemmelighed! O det blotte Ord sætter mit Sind i Bevægelse! Nei for Alting, ikke den mindste Hemmelighed imellem os!

Marie.

Du forlanger Meget.

Leopold.

Men jeg gjengjælder det ærligt. Men lad os ikke spilde den kostbare Tid. Hvad er din Hensigt? hvorfor saa urolig? hvor skal du hen?

Marie.

Jeg er allerede ved min Bestemmelse.

Leopold.

Hvorledes? her i denne Gade? hvem kan du ville besøge her? I denne Gaard boer Frue v. Grammen, en rig Enke, som man siger, men som intet Menneske kjender. Til hende skal du vist ikke, thi hun seer Ingen.

Marie.

Nei, det skal jeg heller ikke.

Leopold.

Nu, og her kan det da endnu mindre være, thi her boer Herr Puf, en gammel Aagerkarl og en stor Synder, forresten en Trøst i Nøden for mig og alle Andre som komme tilkort med deres Indtægter.

Marie.

Hvad om det nu just var ham som mit Besøg gjælder?

Leopold.

Hvorledes?

Marie.

Din Paatrængenhed nøder mig til at bekjende for dig hvad jeg saa gjerne holdt hemmeligt for Alle, men især for dig. Det er saa tungt at maatte tale til en elsket Person om de trivielle, de ydmygende Hverdagssorger.

Leopold.

Men hvo skulde vel hellere dele dem med dig, end just han som elsker dig?

Marie.

Velan, jeg vil fortælle dig Alt, siden det allerede er kommet saavidt. Jeg er dit Venskab denne Fortrolighed skyldig, hvor meget den saa ogsaa koster mig. Min Fader skylder 900 Rdlr. til denne Mand; han kan i dette Øieblik ikke betale dem, og imorgen er Obligationen udløben.

Leopold.

Og hvad vil han da gjøre? Herr Puf er ikke den Mand som venter.

Marie.

Det er just Ulykken. Puf truer ham med Gjældsfængsel.

Leopold.

Min Gud! det maa afværges.

Marie.

Men hvorved?

Leopold.

O at jeg selv skal være saa fattig!

Marie.

Min Fader har været her for lidt siden, men Herr Puf vilde ikke lade ham komme ind i Huset.

Leopold.

Ja derpaa kjender jeg den gamle Synder. Den Grille overfalder ham af og til. Saa maa han have faaet nogle Vare som han ikke kan skjule i Huset, men som han dog har sine Grunde for ikke at lade Nogen see.

Marie.

Min Fader sagde, han vilde komme tilbage om lidt, for, om muligt, at tale sig tilrette med ham. Jeg har isinde at komme ham iforkjøbet, og see at bevirke en Opsættelse hos Herr Puf, endnu inden min Fader kommer. For et Fruentimmer er det dog lettere at ydmyge sig og gjøre en bedende Mine. Min Fader, som en gammel Sømand, beqvemmer sig aldrig dertil. Desuden kan Herr Puf godt lide mig. Naar han undertiden har været hjemme hos min Fader, saa har han altid talt saa venlig til mig, og viist mig saa megen Opmærksomhed.

Leopold.

Saa gaa, kjæreste Marie! lad mig ikke forstyrre et saa kjærligt Forsæt hos dig!

Marie.

Og dog skjælver jeg af Angst, og vover neppe at banke paa Døren.

Mel. Rives de ma terre natale.

1.

Leopold.

O lad huldt mit Ønske dig følge!
Dets usynlige Magt er dig nær,
Maa i tusind Former sig dølge,
Men det speiler sig tro i hver.
Naar om Natten du rolig hviler,
Er det hos dig, en vaagen Aand;
I den Drøm, som kommer og iler,
Det flygtigt berører din Haand.

Begge.

I den Drøm, som kommer og iler,
Det flygtigt berører {min / din} Haand.

2.

Marie.

Naar til mig din Tanke sig nærmer,
Har jeg Mod, og vil trøste mig end:
Det, som os bestandig beskjermer,
Er usynligt saavel som den.
Lad den huldt mig i Faren følge,
Ved hvert et Fjed mig være nær!
I hvad Form den monne sig dølge,
Den speile sig tro i enhver!

Begge.

I hvad Form den monne sig dølge,
Den speile sig tro i enhver!

Leopold.

Farvel! Jeg venter her saalænge, for at høre Udfaldet. (Gaaer tilside. Marie banker paa Døren.)

Sjette Scene.

Leopold i Baggrunden. Marie ved Døren. Puf i Vinduet.

Puf.

Hvem der? Jeg har ikke Tid at tale med Nogen idag.

Marie.

Blot to Ord, Herr Puf! Jeg skal vist ikke opholde Dem længe.

Puf.

Hvad seer jeg? Det er jo Jomfru Martin. Ja det er en anden Sag; nu skal jeg strax have den Fornøielse at lukke Dem ind.

(Gaaer fra Vinduet.)

Leopold

(kommer løbende hen til Marie.)

Alt muligt Held, Lykke og Velsignelse!

Marie.

Skynd dig bort! han er der!

(Leopold løber hurtig tilside.)

Puf (i Døren.)

Velkommen, min smukke Jomfru, velkommen! Ja jeg sagde først, at jeg havde ikke Tid at tale med Nogen, men jeg drømte saa Skam ikke om at det kunde være Dem. Vær saa god at komme indenfor.

(De gaae ind.)

Leopold (kommer frem.)

See saa! det gik jo godt.

Puf (indenfor.)

Lad mig hjelpe Dem! her begynder at blive mørkt. Stød dem ikke paa disse Kasser! Giv mig Deres Haand!

Leopold.

Ja, Skjønheden har overalt en Fribillet.

Syvende Scene.

Leopold. Martin.

Martin.

Naa, nu gjælder det, om jeg kan faae den gamle Knark itale. Jeg troer tilforladelig, han trækker Tiden ud, for at kunne have den Fornøielse at sætte mig i Slutteriet imorgen.

(Vil banke paa Døren.)

Leopold.

Herr Capitain!

Martin.

Ih see god Aften, Herr Lieutenant! De her!

Leopold.

De vil dog ikke ind til Herr Puf?

Martin.

Til Herr Puf? See see! Kjender De ogsaa den gode Mand?

Leopold.

Ja hvem kjender ikke ham, desværre!

Martin.

Ja det maa De nok sige. Jo jeg skal rigtignok tale med ham, for mine Synders Skyld.

Leopold.

Gaa ikke derind i dette Øieblik, jeg beder Dem.

Martin.

Og hvorfor ikke?

Leopold.

De nøder mig til at sige Dem det: Deres Datter er der allerede.

Martin.

Min Datter!

Leopold.

Hun er gaaet derind i den bedste Hensigt, i Deres eget Anliggende.

Martin.

Saa gid da tusind Djævle.....

Leopold.

Stille! for Alting!

Martin.

Hvor tør hun understaae sig paa egen Haand..... Den gamle Knark vil gifte sig med hende. Jeg tør bande paa, de staae allerede i Underhandling derom.

Leopold.

Gifte sig med hende! hvad siger De!

Martin.

Nu ja, det er som jeg siger Dem.

Leopold.

Ha den Troløse! Derfor var hun saa hemmelighedsfuld! O hvilken beundringsværdig Falskhed!

Martin.

Nei hør, Herr Lieutenant! Vil De nu bare være rolig. Hvad er det for forbandede Talemaader! Hvor kan De kalde Pigen falsk og troløs, fordi hun ikke har fortalt Dem hvad hun selv ikke veed?

Leopold.

Hvad hun selv ikke veed?

Martin.

Nei for Satan! Det er mig hvem den Gamle har gjort Propositioner derom. Troer De, jeg har været taabelig nok til at sige hende det?

Leopold.

Jeg kommer til mig selv igjen.

Martin.

Det glæder mig hjertelig paa Deres Vegne, Herr Lieutenant!

Leopold.

Men siden Tingen forholder sig saaledes, saa lad os gaae derind. Lad os banke paa af alle Kræfter! Lad os frelse Marie ud af den Fristelse!

Martin.

Naa naa, lidt Taalmodighed, lidt Koldsindighed! Er hun nu engang derinde, saa lad hende blive der saalænge hun finder for godt. Desuden er Fristelsen vel ikke saa stor.

Leopold.

Hvor kan De sige det? Den Fristelse at kunne redde sin Fader ved et eneste lille bitte Ord, er den ikke stor nok for et Hjerte som hendes?

Martin.

Aa hvad! det har ingen Nød. Lidt Vand i Blodet, Hr. Lieutenant! Man kan jo ikke vide.....

Leopold.

Ja, just fordi man ikke kan vide.....

Martin.

For Satan! De holde jo dog ikke Bryllup derinde, veed jeg!

Mel. af Den lille Matros: Om at Verden er kun Jammers Sæde.

1.

Martin.

Intet er saa godt mod Verdens Plage
Som en Smule kjæk Koldsindighed.
Mangengang naar jeg i gamle Dage
Paa min Snekke hen ad Bølgen gled,
Mine Passagerer tabte Modet,
Spurgte mig: Er Vinden end contrær?
Men jeg svarte dem: Lidt Vand i Blodet!
Naar kun Himlen vil, er Kysten nær.

2.

Men den anden Dag i fjerde Maaned,
Atten hundred eet, paa Prøvesteen,
Mens ved Damp af Krudt selv Himlen graaned,
Og med glatte Lag var Ingen seen,
Mangen Kammerat sank ned i Sandet
Dybt paa Havsens Bund; men hver Matros
Raabte lydt med mig: Lidt Blod i Vandet
Pletter ei de Danskes Vei til Ros.

3.

Hvor mig ogsaa Skjæbnen hen vil sætte,
Er jeg til at taale det bered,
Selv om den mig lukker ind i dette
Institut for almeen Sikkerhed.

Derfor vil jeg ikke tabe Modet;
Er jeg ikke der saa ganske fri,
Vil jeg sige mig: Lidt Vand i Blodet
Faaer man allerbedst i Slutteri.

4.

Leopold.

De kan have Ret i hvad De siger,
Slig Koldsindighed for Dem er god;
Men naar man mistænker smukke Piger,
Kan man ikke bruge Vand i Blod.
De har vist i Deres Ungdom sandet,
At paa Taalmod ingen Elsker troer:
Venus steg jo frem af Blod i Vandet,
Derfor hendes Søn i Hjertet boer.

Martin.

Aa kom mig ikke med hedenske Guder og Gudinder; dem kjender jeg ikke noget til. Venus har jeg aldrig seet uden paa Himlen, og som Galion paa et Skib, men der saae hun ud værre end Fanden.

Leopold.

Tys! Jeg hører Nogen ved Døren. Ja, det er Maries Stemme, hun taler med Herr Puf.

Martin.

Saa lad os gaae lidt tilside. Det er ikke værdt at Puf seer os.

(De trække sig tilbage.)

Ottende Scene.

Martin og **Leopold** i Baggrunden. **Marie** kommer ud, fulgt af **Puf**.

(Under denne Scene begynder det at mørknes.)

Puf.

Saa De bliver ved Deres Beslutning?

Marie.

Fast og urokkelig.

Puf.

Saa De vil ikke have mig?

Marie.

Nei.

Puf.

Ja ja! ogsaa godt! De kan faae det med mig ligesom De vil have det. Jeg er saamænd det føieligste Menneske af Verden. Saa kan jeg spare mine 900 Rd.; det var jo deiligt. Imorgen kommer Deres Fader i Slutteriet.

Martin (afsides.)

For Satan!

Leopold (til Martin.)

Hvorledes? De kan dog aldrig ville, at Deres Datter skal....

Martin (til Leopold.)

Stille!

Puf.

Hvad var det? Jeg synes, der var Nogen som talte?

Marie.

Afskyelige Menneske!

Puf.

Nei men hør, veed De hvad? Jeg har betænkt mig. Deres Fader skal ikke komme i Slutteriet imorgen.

Marie.

Er det Deres Alvor?

Puf.

Ramme Alvor.

Marie.

O saa modtag min inderligste Tak!

Puf.

Ingen Aarsag. Nei, seer De, han kan ikke godt komme der før iovermorgen, for Obligationen er sandelig ikke udløben før imorgen, og der maa jo Tid til Alting.

Marie.

Jeg fortjener Deres Spot, siden jeg var daarlig nok til at troe at en Mand, som De, kunde have menneskelig Følelse.

Puf.

Saa stille, saa stille! Et Ord endnu, inden vi skilles ad. Siig mig, vilde det nu ikke være net af Dem, om De, som en god Datter, bragte Deres gode Fader et saadant Offer, og bed i det sure Æble at gifte Dem med mig? Og det bare for at redde ham? Jo det vilde være datterlig tænkt. O De har selv ingen menneskelig Følelse!

Marie.

Jeg bringer min Fader med Glæde ethvert Offer som mit Hjerte tilsiger mig; men det vilde være et usselt Comediespil at bringe ham et saadant Offer som jeg vidste iforveien at han hverken kunde eller vilde modtage, hverken for sin egen eller for min Skyld.

Puf.

Hvor hun taler! Men hør, siden De nævner Comediespil, De læser nu dog vist mange Skuespil og Romaner, og gaaer vel ogsaa tidt paa Comedie? Har De aldrig seet Barnlig Kjærlighed eller Træbenet, og andre saadanne gode moralske Stykker, hvori en Søn eller Datter — det er jo nu ligemeget — gjør saadanne svære Opoffrelser, for at redde sin Fader ud af en eller anden Elendighed? O det er et skjønt Syn! det rører mig altid til Taarer! Og saa gaaer der gjerne saadan en deilig svær Kamp iforveien, mellem Pligten

og Følelsen, mellem Samvittigheden og Kjærligheden. O det er stolt! det er stolt!

Martin (afsides.)

Det har jeg seet i Kjærlighed uden Strømper.

Puf.

Hvad var det? Det var jo igjen Nogen som talte?

Marie.

O nei! der er Ingen.

Puf.

Jeg synes, jeg hørte Nogen tale om Strømper. Det har nok været ovre hos Hosekræmmerens. — Nei men hør nu, hvad siger De derom?

Marie.

Jeg siger hvad jeg allerede har sagt, at det i dette Dieblik kun lidet er mig om at gjøre at spille en Heltinderolle, men at gribe saaledes ind i den simple Hverdags-Handling, som ligger for mig, at jeg selv og alle De, som see mig, maae blive tilfredse med mig.

Puf (kjælen.)

Ja ja, mit Lam! saa lad mig da ogsaa blive tilfreds med Dem.

Marie.

Nei, i Evighed aldrig! Nu mindre end nogensinde er det mig muligt at høre paa Deres modbyde-

lige Forslag, thi jeg hader, jeg afskyer og jeg foragter Dem.

Puf.

Ha ha!

Marie.

O nei, hvad har jeg sagt! Nei, jeg kan endnu komme til at elske, til at ære Dem, som min Ven, som min Velgjører, ifald der blot er et Glimt af Medlidenhed i Deres Hjerte. Befal over mig, paalæg mig hvad Forpligtelse De vil! Der gives ikke den Ting, jeg jo vil gjøre for Deres Skyld, ifald De bønhører mig; kun ikke Dette! alt Andet i Verden!

Puf.

Naa, ja paa den Maade kan vi jo sagtens blive enige.

Marie.

Tør jeg haabe det?

Puf.

Dersom De bare vil flyve op til Maanen, saa skal jeg, saasnart De kommer tilbage, forære Dem Deres Herr Faders Obligation.

Marie.

O spot mig ikke i min Ulykke!

Puf.

Deres Ulykke? Ja den er ikke begyndt endnu.

Nei vent først til Deres Fader er kommen i Slutteriet. Hvad vil De saa fange an? Ja jeg lever endnu den Dag at jeg seer Dem staae paa Gadehjørnet og synge for de Forbigaaende, thi De skal jo have saadan en smuk Stemme. Hør, veed De hvad? Naar jeg nu med det første gjør en fattig Pige lykkelig — thi De kan troe, der er nok Dem som vil have mig — saa kan De komme og synge til mit Bryllup. De kan staae her udenfor Vinduerne, eller ogsaa deroppe paa Altanen; der vil De præsentere Dem endnu bedre.

Marie.

Hvis jeg kunde fortjene mit Brød med min Stemme, saa vilde jeg under disse Omstændigheder ikke ansee det for saa stor en Ulykke.

Puk.

O! men hvis saa er, saa kunde De gjøre mig en stor Fornøielse, om De en Aften vilde gaae op paa den gruelige, græsselige Altan deroppe, hvor jeg ikke vilde staae om Aftenen, om saa En gav mig ti Rigsdaler. Kan De see den? det begynder alt at blive mørkt. Der kunde De staae og synge en Vise for de Forbigaaende, og sætte Lys i Vinduerne, for at man kunde have den Fornøielse at see Dem derved. Hvilken Glæde for mig som boer ligeoverfor!

Marie.

Farvel!

Puf.

Nei bi nu et eneste Oieblik. Kun to Ord! Det Vanskeligste er, hvorledes De vil komme derop, for det er ikke let at faae Indpas i den Gaard. De kunde maaskee laane Vægterens Stige? Jeg skal gjerne give ham en Mark derfor.

Marie.

Slip mig!

Puf.

Og saa maa der staae en ung smuk Fyr ved Siden af Dem, og spille paa en Guitar eller Harpe eller saadant Noget. Ja jeg forsikkrer Dem, naar De lader Tallerkenen gaae rundt, saa skal jeg selv, skjøndt jeg ikke er saa meget spendabel, kaste fire Skilling paa den, og det som meer er, Deres Faders Obligation.

Marie.

Lad mig gaae, siger jeg!

Puf.

Hør, naar De har gjort det, saa kan De troe, Deres Officeer tager Dem nok. Ja han tager Dem da nok alligevel ikke, kjender jeg den Fugl ret.

Marie.

Slip mig, afskyelige Menneske, lad mig gaae, eller jeg skriger paa Hjelp!

Puf (bukker for hende.)

God rolig Nat! Sov ret vel, og drøm behageligt!

(Martin og Leopold træde frem.)

Martin.

For Satan! hvem tager han min Datter for?

Leopold.

Her er Vidner paa Deres Mund, Herr Puf; De skal blive draget til Ansvar for den.

Marie.

Gud! Min Fader! Leopold!

Puf.

Ei ei! Herr Capitain Martin! Herr Lieutenant v. Visting!

Martin.

Han skal ikke ustraffet have fornærmet min Datter. Jeg er en gammel Sømand, jeg forstaaer at tractere med grov Confect. Jeg skal slaae Ham i tusinde Stykker.

Leopold.

Lad mig raade! Overiil Dem ikke. (Til Puf.)

Den Spas skal komme Dem dyrt at staae. Husk paa, at her er Vidner!

Puf.

Det glæder mig hjertelig at her er Vidner, thi jeg har ikke fornærmet Jomfruen paa nogen Maade. Hvad jeg har sagt, skal jeg staae ved for Forligelses-Commissionen, for Hof- og Stadsretten og for høieste Ret.

Martin.

Gaa afveien, Slyngel, eller jeg slaaer Arme og Been itu paa Ham. (Puf smutter ind ad sin Dør.) Den fordømte Karl, han er allerede fort! Gid jeg kunde rive Brostenene op af Gaden og slaae ham hans Vinduer ind! — Nei Vand i Blodet! Jeg vil tælle til Tyve. (Iler ud.)

Leopold (raaber efter ham.)

O bliv dog!

Marie (ligeledes.)

Min Fader!

Niende Scene.

Leopold. Marie.

Leopold.

Han er allerede borte.

Marie.

Blot han ikke begaaer nogen Overilelse!

Leopold.

Gid den Koldsindighed, han saa meget priser, maa staae ham bi ved denne Leilighed! thi jeg gad nok seet Den, som ikke maatte blive rasende over at være Vidne til hvad her er foregaaet.

Marie.

O jeg er saa inderlig bedrøvet!

Leopold.

Trøst dig, min Marie! Alt kan blive godt endnu.

Marie.

O hvor kan du sige det? Nu først er Alting ude.

Leopold.

Hør, Marie!..... Der falder mig en sublim Idee ind.

Marie.

Nu vel?

Leopold.

O det er fortræffeligt! Vi ere hjulpne! Al vor Nød er forbi.

Marie.

Hvad mener du?

Leopold.

Vi vil tage Puf paa Ordet.

Marie.

Hvorledes?

Leopold.

Stil dig op paa Altanen, sæt Lys i Vinduerne, og syng en Vise, men det maa være iaften, endnu i denne Aften, ellers er det for silde. Naar du har opfyldt den Betingelse, saa lover jeg dig at Puf skal opfylde sin, og udlevere Obligationen, om jeg saa skal tvinge ham ved Lov og Ret. Vel har jeg ikke isinde at berøve ham Obligationen, men jeg vil ved denne lille List bringe ham til en Opsættelse og Accord.

Marie.

Kan det virkelig være dit Alvor? Kunde du ville, at Den, du elsker, blev til Spot for alle Mennesker, blev en Fabel over hele Byen? Saa vare vi jo for stedse adskilte. Som Militair kunde du jo aldrig ægte en Pige som var blameret i Verdens Øine.

Leopold.

O den Frygt er ugründet! Jeg stiller mig selv ved Siden af dig, med min Guitar, og accompagnerer dig, thi ogsaa det hører med til Pufs Betingelser, og vi maae opfylde dem punktlig, for siden at kunne forlange det Samme af ham.

Marie.

Leopold, hvad tænker du paa! Du glemmer at

du er Officeer. Du lægger dig ud med dit Regiment, med din Chef; du risquerer Kongens Unaade.

Leopold.

Vær rolig, Marie! Jeg gaaer kun hjem at skifte Klæder. Min Uniform maa blive udenfor dette Optog; jeg veed hvad jeg er den skyldig. Men min Person tør gjerne være med deri.

Marie.

Umuligt!

Leopold.

Du glemmer, Marie, hvad dette er for en Dag, og paa denne Omstændighed beroer dog hele mit Anslag. Det er vor Konges Fødselsdag. Hvad man foretager sig paa den, det bringer Lykke og Velsignelse. Alle gaae i Erindringen om denne Fest. Enhver, som seer os, vil derfor troe, at vi gjøre Illumination og Musik til Ære for Dagen. Ingen vil desuden kjende os, man vil tage os for omvankende Musikanter. Og skulde ogsaa Herr Puf, for at hævne sig, siden fortælle Historien, hvad kan man da sige Andet, end at vi paa Landets første Festdag have foranstaltet en lystig Spøg, for derved at gjøre en god Gjerning?

Marie.

Jeg begynder næsten at fatte Mod.

Mel. af En Times Ægtestab: Il m'en souvient, longtemps ce jour.

1.

Ja denne Dag er Hjertets Fest,
Om Kongen den vort Hjerte minder.
O gid den Aften dog blev bedst,
Som nu høitidelig oprinder!
Paa vore Taarer skued ned
Den Sol, som Kongens Dag mon hædre;
Men hvis kun Aftnen bringer Fred,
Saa skinner dog hans Maane bedre.

2.

Derfor min Bøn for denne Qvel
Med Tillid jeg til Himlen hæver.
O gid berede maa vort Held
Den Genius, som om den svæver!
Paa vore Taarer skued ned
Den Sol, som Kongens Dag mon hædre;
Men hvis kun Aftnen bringer Fred,
Saa skinner dog hans Maane bedre.

Leopold.

Vel, min Marie! Da du saaledes har taget din Beslutning, saa lad os ikke opsætte Udførelsen af den. Nu kommer det især an paa at udspeide Localiteterne, thi det bliver ikke let at komme ind i Huset. Fruen som boer der, skal være en sær, menneskesky Person, som beboer den hele store Gaard allene med en Domestik. Jeg vil nu i Hast gaae hjem og klæde mig

om, og træffe de øvrige Foranstaltninger. Om et Dieblik er jeg her igjen, thi det er allerede næsten ganske mørkt.

Marie.

Velan, saa vil jeg imidlertid gaae hjem for at see om min Fader er kommen tilbage.

Leopold.

Men lad ham for Alting Intet vide om vort Forehavende.

Marie.

Nei, det vilde jo være at forhindre Udførelsen deraf.

Leopold.

Jeg følger dig til din Dør, og kommer strax tilbage for at hente dig. (De gaae.)

Tiende Scene.

Puf (med en Lygte i Haanden.)

Puf (raaber ind ad Døren.)

Pas nu vel paa Huset, Karen! Jeg gaaer bare et Dieblik hen i det forenede borgerlige Læse- og Begravelses-Selskab. Jeg kommer strax igjen. Pas nu vel paa, hold Døren lukket, og lad Ingen komme ind,

hvem Fanden det saa er. (Lukker Døren i, og træder frem.) — Hu jeg ryster endnu over min hele Krop, af Ærrighed! Jeg er saa opbragt at jeg ikke veed paa hvilket Been jeg vil staae. Den fordømte Taske! Giver hun mig ikke der en Kurv in optima forma, som man siger! Og de to Grobianer, som staae og høre derpaa, og komme hen og overfuse mig med de infameste Hidsigheder! Ja ja! bi kun, Godtfolk! I skal faae Lov at tage Skeen i en anden Haand. Og du, Jomfru Sipsippernip, du, som jeg vilde have indfattet i Guld, saasnart jeg fik noget tilovers, ja du skal tilforladelig lære at kjende mig.

Mel. af Tancred: Di tanti palpiti.

Du skal, vær en evig, faae at see,
At jeg Karl er for min Hat!
Du skal græde, jeg skal lee,
Din fordømte, falske Kat!
Hvad er dette for et Væsen?
Passed ei vi To?
Er du saa forbandet kræsen,
Du som knap har Skoe?
Jeg ad dig nu rynker Næsen,
Det kan du troe!
Sottiser!
Capricer!
Hvor tosset!
Hvor klodset!

Den slette
Coquette!
Den Fjante!
Den Gante!
Du skal, vær en evig, faae at see,
At jeg Karl er for min Hat!
Du skal græde, jeg skal lee,
Din fordømte, falske Kat!
Er du saa forbandet kræsen,
Du som knap har Skoe?
Jeg rynker Næsen,
Det kan du troe.

Men jeg vil ikke staae her længere og præke i en Lygte.

(Gaaer.)

Ellevte Scene.

Leopold og Marie komme tilbage. Leopold er i civil Dragt, og bærer en Guitar og en Kurv.

Leopold.

Saaledes, Marie! Alt er istand. I denne Kurv har jeg Lysene. Nu gjælder det blot at recognoscere Terrainet. Mørket er os gunstigt. Jeg vil nærme mig Porten, og see om den muligviis skulde være aaben. (Gaaer hen og lytter, og kommer tilbage.) Tys! jeg hører Nogen pusle ved Laasen. Lad os see hvad det kan være.

Tolvte Scene.

De Forrige. Jens.

Jens.

Naa nu veed jeg da, det er, Drollen splide mig, mørkt nok til at hente Brændeviinsflasken. Nu gad jeg bareſten vide, om Puf er gaae ud. (Gaaer hen ved Pufs Huus, og raaber med dæmpet Stemme.) Karen! Karen! — (Lægger Øret til Døren.)

Leopold
(som imidlertid er løbet hen ved Fru v. Grammens Port, kommer tilbage.)

Marie! Lykken er os gunstig. Porten staaer aaben. Hurtig! Lad os benytte dette Øieblik!

(Leopold og Marie smutte ind ad Porten.)

Jens (allene.)

Nei, jeg kan ikke mærke Noget. (Raaber høit.) Karen!

Trettende Scene.

Jens. Karen.

Karen.

Naa er du der, Jens? Det var godt. Har du din Rigsdaler hos dig?

Jens.

Ja vist, Karen, her er den.

Karen.

Giv mig den! — Tak! — Men hør! nu vil jeg sige dig Noget: Brændeviinsflasken kan du ikke faae iaften, thi min Herre har lukket Kjeldernøglen inde, men nu skal du faae for det første en Flaske deilig Rhinskviin, som jeg har vidst at practisere i mine Hænder. (Løber hen og henter Flasken indenfor Gadedøren.) Der! den koster saamænd mange Penge paa Viinkjelderen, men siden det er dig, saa skal du faae den for en Rigsdaler, og imorgen skal du endnu faae en Flaske fransk Brændeviin; saa veed jeg, jeg har behandlet dig honnet.

Jens.

Ja det er meget godt, men er du nu ogsaa vis paa at det virkelig er Rhinskviin?

Karen.

Oprigtig god gammel Rhinskviin fra det Aar, Keiser Karl den Store blev krønet. Den er over tusinde Aar gammel.

Jens.

Ja for du kan vel nok huske, Karen, dengang du ogsaa solgte mig Rhinskviin, og saa var det intet Andet end Øl og Eddike. Siden den Tid er jeg bleven bange for Rhinskviin.

Karen.

O har du ikke glemt det endnu? Det var en Feiltagelse. Hvorfor bragte du mig ikke Flasken strax tilbage? saa havde jeg byttet dig den om.

Jens.

Nei for jeg troede, Drollen splide mig, at Rhinskviin skulde smage saadan, og saa piinte jeg hele Flasken i mig. Men Dagen efter fik jeg det rigtignok at fornemme. Nei, da lover jeg Brændeviin, det skal man ikke saa let narre mig med.

Karen.

Ja, Jens, i disse Tider gjør man Aiting efter. Det er ingen let Sag at kjende det Ægte fra det Uægte.

Mel. af Die Wiener in Berlin: Gnädje Frau, wie ick anjtzt.

1.

Karen.

Hvad man nu dog eftergjør
I al Verdens Lande!
Engelsk Sennep, Foraarssmør,
Mineralske Vande!
Kaffe voxer nok saa fiin
I hver Bondehave,
Ja man kan Champagneviin
Af Kartofler lave.

2.

Man gjør efter, paa en Prik,
Guld og Ædelstene;
Tydske Dramer, velsk Musik
Paa den danske Scene.
Eftertryk man gjøre kan
Nu med alle Presser;
Ægteskab forfalsker man,
Holder sig Maitresser.

3.

Jens.

Een Ting hører end dertil;
Du har glemt at melde:
Hvo ei Jomfru være vil,
Kalder sig Mamselle.
Derfor end mig trøster der
I Forfalsknings-Faren,
At du dig kun slet og ret
Kalder Jomfru Karen.

Karen.

Ja, Tak skal du have for de gode Tanker du bar om mig. Men jeg tør ikke staae her længere. Min Herre kunde komme hjem, saa fik jeg en Ulykke. God Nat, Jens, og god Fornøielse ved din Flaske! (Gaaer.)

Jens (allene.)

Naa, saa vil jeg da nu gaae hjem, og lægge mig i Sengen og drikke min Viin i god Ro. (Vil gaae ind ad Porten.) Men hvad er det? Porten er jo

lukket ilaas. Ny har jeg, Drollen splide mig, aldrig seet saa galt. Hvad mons tro det vel kan være? Der maa jo Nogen have dreiet Nøglen om. Fruen skulde dog vel aldrig have mærket, at jeg var ude, og slaaet Porten til? — For det skulde da vel ikke være Trolddom? Jeg skulde da vel ikke troe at Birkskov gaaer igjen og spøger derinde? Nei den Hund var den frommeste og skikkeligste Hund, der kunde gaae i to Skoe. Jeg vilde dog rigtignok ønske, at jeg havde det Kretur ude af Huset, og at jeg havde faaet ham vel stedet til Jorden. — Det var da konternasig om jeg skulde blive paa Gaden inat. Koldt er her som en Ulykke. — Karen! aa hør, Karen!

Karen (i Vinduet.)

Skraal dog ikke saadan paa mig, Jens! Hvad vil du?

Jens.

Aa hør, lille Karen! Jeg kunde vel ikke faae Lov at ligge inde hos jer inat, for jeg kan ikke komme ind ad Porten.

Karen.

Jeg troer, du er ikke rigtig klog.

(Slaaer Vinduet i.)

Fjortende Scene.

Jens allene.

Jens.

Nei, det tænkte jeg nok. Hun er meget strix i den Ting. Ringe paa Klokken, det gaaer da ikke an, siden jeg ikke er derinde for at lukke op. Jeg troer, jeg vil smage paa min Viin, for at faae Courage. (Drikker af Flasken.) Nei det er mare ikke Øl og Eddike, her kan man bitterdød mærke at man faaer noget Godt i Livet. (Drikker igjen.) Aa, jeg bliver, Drollen splide mig, ordenlig ganske fornøiet.

Mel. Det hændte sig Jephtha, den Gileads Mand.

1.

Dengang jeg en Dreng var, og vogtede Sviin
I Borreby Sogn hos Jens Hansen,
Da var jeg uskyldig, jeg drak ikke Viin,
Jeg holdt mig fra Kroen, fra Dandsen.
En svalende Drik
Ved Kilden jeg fik,
Som sprudled i Solstraale-Glandsen.

2.

Men knap jeg begyndte til Præsten at gaae,
Før Vandet ei længer mig smagte;
Til Øl og til Mjød nu min Hu monne staae,
Og vidt jeg i Kunsten det bragte.

Jeg troede mig klog,
Men mærkede dog,
Man end efter Mere kan tragte.

3.

Jeg kom til Malicen, og blev en Soldat,
Og holdt mig til Brændeviinsflasken.
Skærsanten han slog mig: "Nei stop, Kammerat,
"Stik du mig den her kun i Tasken!" —
Saa drak han en Pæl,
En halv fik jeg sæl',
Og saa sa' jeg qvit til Krabasken.

4.

Nu troede jeg Finkel det Bedste paa Jord;
Men hvad kan ei Mennesket hænde?
Nu kjender jeg Viin; nu er Rhinskviin, jeg troer,
Det Bedste som Nogen mon kjende.
Nu gad jeg kun vidst,
Onr hermed tilsidst
Min Kundskab er kommen tilende.

Aa ja ja! Jeg bliver ganske søvnig. Jeg troer, jeg vil sætte mig her paa Bænken, og tænke paa hvad jeg skal gjøre for at komme ind i Huset.

(Sætter sig paa Bænken under Altanen og falder i Søvn.)

(Der kommer Lys i Vinduerne ved Siden af Altanen.)

Femtende Scene.

Fire Borgere komme ind. Første og Anden møde hinanden, derpaa kommer Tredie, tilsidst Fjerde. Under denne og følgende Scene samle sig Flere lidt efter lidt.

Første Borger.

Ih see god Aften!

Anden Borger.

God Aften, god Aften!

Første Borger.

Hvad Pokker er det? her er jo illumineret. Er her Bryllup i Gaden?

Anden Borger.

Ikke det jeg veed. Det er jo desuden hos Fru v. Grammen. Hun selv idetmindste holder vist ikke Bryllup.

Første Borger.

Nei men hør, det maa nok være til Ære for Kongens Geburtsdag.

Anden Borger.

De siger Noget! Hille min sandken! da maa jeg sandelig skynde mig at gjøre ligesaa i mit Huus.

Første Borger.

Og jeg i mit.

Anden Borger.

Jeg vil lade mine Naboer det vide.

Første Borger.

Og jeg mine. Farvel! (Gaaer.)

Tredie Borger (kommer.)

Hvad er det? hvorfor er her illumineret?

Anden Borger.

Det er til Ære for Kongens Geburtsdag. Farvel! (Gaaer.)

Tredie Borger.

Hillemænd! da maa jeg sandelig ogsaa illuminere.

Fjerde Borger (kommer.)

Hvad er her paafærde?

Tredie Borger.

Illumination til Ære for Kongens Geburtsdag. (Gaaer.)

Fjerde Borger.

Saa maa jeg hjem i en Fart og lade min Kone sætte Lys i Vinduerne. (Gaaer.)

(En Mand med en Lirekasse gaaer over Scenen, fulgt af Drenge, og spiller. Vægteren tænder Lygterne, o. s. v.)

Sextende Scene.

Leopold kommer ud paa Altanen med Marie. Karen kommer til Vinduet. Jens paa Bænken sovende.

Karen.

Min Gud! hvad vil dog det sige? Jens! Jens! hvor er du?

Jens (vaagner op.)

Heida! hvem kalder?

Karen.

Hvor er du, Jens?

Jens (gabende.)

Jeg sidder her paa Bænken.

Karen.

Du sover, troer jeg. Veed du da ikke hvad der foregaaer oven over dig?

Jens (seer op.)

Jeg seer ingen Ting.

Karen.

Paa Altanen!

Jens (reiser sig, og seer derop.)

Aa Gud naade mig! det er den salig Herre!

(Løber bort.)

Karen.

Gud frie os! (Slaaer Vinduet i.)

Syttende Scene.

Leopold og **Marie** paa Altanen. Skuepladsen er nu bleven fuld af Borgere, Fruentimmer og Børn. Alle Husene i Gaden, paa Pufs nær, blive illuminerede. **De fire Borgere** komme tilbage.

Leopold.

Velan, jeg vil gjøre Begyndelsen, for at give dig Mod.

(Synger til Guitaren.)

Mel. af Ludlams Hule: Herr Oberst, en Skotte maa staae for sit Land.

1.

Den unge Soldat fra den krigerske Færd
Til Hjemmet, det venlige, drog.
Paa Væggen han hængte sit blodige Sværd,
Og Citheren tog.
Mit Sværd har jer vinket til Heltenes Krands;
Nu kalder min Cither til fredelig Dands.
I Freden den Muse jeg lyder,
Hvis Stemme mig fryder;
Thi Helten er Musernes Ven.
Naar Kongen det byder,
Da griber han Sværdet igjen.

2.

Og frem treen en Mø af de Dandsendes Chor,
Og yndigt hun sang til hans Spil:
Velkommen, min Brudgom, du Troskab mig svoer,
Og holde det vil. —

Ja, Elskede, ja! jeg i Kampen drog ud,
Men nu, vi har Fred, vil jeg hente min Brud.
I Freden den Pige jeg lyder,
Hvis Stemme mig fryder;
Thi Helten er Pigernes Ven.
Naar Kongen det byder,
Da griber han Sværdet igjen.

3.

Hvad var vel vort Liv uden Elskov og Sang?
En Stræben berøvet sit Maal.
Det Hjerte som glædes ved Skjoldenes Klang,
Ved krigerske Staal,
Det banker for Skjønhed i smilende Fred,
Hvor Kunsten og Elskov at dyrke det veed.
I Freden de Muser det lyder,
Hvis Stemme det fryder;
Thi Helten er Musernes Ven.
Naar Kongen det byder,
Da griber han Sværdet igjen.

Første Borger.

En ganske behagelig Stemme.

Anden Borger.

Kunde De forstaae Ordene?

Første Borger.

O det har jeg ikke tænkt paa! hvem hører efter Ordene?

Tredie Borger.

De kan troe, der er nok Dein, som have hørt og forstaaet dem.

Fjerde Borger.

Men siig mig, hvad skal det Hele betyde? Jeg indseer nok, at det er Noget som er gjort til Ære for Kongens Geburtsdag. Men hvad forestille de to Personer?

Mel. Komme hvo som komme kan.

1.

Første Borger.

Jeg Dem det forklare kan
Allerbedst, min Kjære!
Manden med Guitaren han
Skal Apollo være.
Hun, som ved hans Side staaer,
Ligner Pallas paa et Haar,
Er hans Viv med Ære.

2.

Anden Borger.

Den Forklaring holdt ei Stand,
Man har nok af slige.
Nei, den sorte Liremand
Christianshavn vil sige;
Hun, som staaer med Fjer og Shawl,
Kjøbenhavn betyde skal,
Det ugudelige.

3.

Tredie Borger.

Nei, kun jeg kan rigtig see
Hvad de forestille:
Hun er vor Tragedie,
Han vor Vaudeville.
Derfor Fjer paa Hat hun har;
Han kun holder en Guitar,
Som Enhver kan spille.

4.

Fjerde Borger.

Jeg forstaaer ei Deres Dom,
Med min bedste Villie.
Musikanter er det som
Grüne Petersilie
Give vil for Skillingen.
Muligviis er det og den
Ferruzziske Familie.

Attende Scene.

De Forrige. Puf, Jens og Martin trænge sig frem igjennem Vrimlen, den Ene efter den Anden. **Karen** kommer til Vinduet.

5.

Puf.

Hvad er dog paafærde her?
Aldrig saae jeg Magen.
Lys i alle Vinduer,
Natten klar som Dagen!

Jeg, som Lygten tændte nys,
Nu jo spare kan mit Lys;
Hvad gjør det til Sagen?
(Puster Lygten ud.)

6.

Karen (i Vinduet.)

Gud skee Lov at Herren kom!
Nylig galte Hanen.
Men jeg beer Dem, see Dem om!
Oppe paa Altanen
Der nu staaer den døde Mand;
Gemalinden henter han.
Hvad gjør ikke Vanen?

7.

Puk.

Hvad er det for Kogleri?
Hvad skal Dette være?

Første Borger.

Ja, just derom stride vi;
Vil Han os det lære?

Puk.

Jeg tør her ei længer staae.
Karen, luk mig op, du maa
Mig i Sengen bære.
(Karen aabner Døren, han gaaer ind.)

8.

Jens (kommer.)

Saa! nu faaer jeg Mod igjen;
Her er Folk dog oppe.
Geisten paa Gesimsen end

Seer jeg luftig hoppe.
Her jeg blive vil, min sand!
Satan mig ei finde kan
Blandt saa mange Kroppe.

9.

Martin (kommer.)

See hvor lyst i hver en Krog!
Tusind Glædesluer!
Men i Slutteriet dog
Sligt man neppe skuer.
Jeg inat vil leve frisk,
Drikke mig en lille Pidsk,
Lee, naar Skjæbnen truer.

10.

Chor.

Endt er nu vor Disputats.
Om hvad det betyder.
Det er til vor Fest lidt Stads,
Resten ei os bryder.
Lad det være hvad det vil;
Her er Lys og Sang og Spil,
Som vort Hjerte fryder.

Martin.

Hvad er det for Personer, som staae deroppe paa Altanen?

Fjerde Borger.

Det er et Par Musikanter som spille og synge.

Martin.

Naa, Biirfilere fra Gaden.

Fjerde Borger.

Aa, de skille sig saamænd ganske godt derved.

Martin.

De maae gjøre Fanden. Men det er ligemeget. Man maa tage Villien for Gjerningen. Hør, I To deroppe!

Marie (afsides.)

Gud! Det er min Faders Stemme!

Martin.

Vil I ikke synge en kjøn Vise i Anledning af denne Høitidsdag, en Vise med Omqvæd, som vi Alle kan synge med?

Leopold (til Marie.)

Han kjender os ikke. (Høit.) Strax, min Herre!

Martin.

Ja, I skal ikke have gjort det omsonst. Jeg staaer allerede med mit Markstykke i Haanden.

Første Borger.

Og jeg med fire Skilling.

Anden Borger.

Jeg ogsaa.

Tredie Borger.

Jeg giver en Solv-Rigsort.

Fjerde Borger.

Otte Skilling.

Adskillige.

Begynd, begynd!

Mel. af den nye Jordegodseier: Monsieur Champagne.

1.

Marie.

Du, som omringer mig, festlige Klynge,
Vil, jeg skal tolke hvad boer i din Favn.
Tør jeg det og i Forsamlingens Navn?
Kan jeg da vide hvad Alle vil synge?
Dog veed jeg et Ønske, hos Alle det boer:
Leve Kongen! det er vort Chor.

Chor (forte.)

Ønsket er eet, hos Alle det boer:
Leve Kongen! det er vort Chor.

Puf (i Vinduet.)

Aa nu er det forbi med mig! Der staae de, saa sandt hjelpe mig Gud, paa Altanen, og spille og synge! O min Obligation! Det koster mig mine Penge og min Sjælero og min Nattero!

Første Borger.

Hvad brøler Han efter? Vil han strax sætte Lys i sine Vinduer, ellers slaae vi hans Ruder ind. Vil han være den Eneste som ikke illuminerer?

Puf.

O Naade, Naade! Gjør mig ikke den Sorg til! Jeg skal paa Øieblikket have den Ære at illuminere. Jeg vilde med Glæde spendere Lysene, bare jeg maatte være fri for Musiken.

Første Borger (til Choret.)

I kan jo ogsaa synge noget sagtere; ellers er Vægteren istand til at gjøre Vanskeligheder.

Chor (pianissimo.)

Ønsket er eet, ɩc.

(Under følgende Vers bliver der illumineret hos Puf.)

2.

Marie.

Mangen, som her er iaften tilstede,
Tænker at nærmes ham snart med en Bøn;
Da vil han faderlig høre sin Søn;
Hver har sit Ønske, hvorom han tør bede.
Dog veed jeg et Ønske, hos Alle det boer:
Leve Kongen! det er vort Chor.

Chor (forte.)

Ønsket er eet, ɩc.

Martin (afsides.)

Alle Bomber og Granater! Det er min Datter, som staaer deroppe og synger! Hvad er det for en Karl, hun har faaet med sig? — Ulykkelige Barn!

Nu har du forspildt dit hele Liv! Nu tager Officeren hende Fanden ikke..... Og, dog rører, dog glæder dette Træk mig!.... Bare Ingen har kjendt hende!.... (Raaber.) Hei du deroppe! du behøver jo ikke at skraale saa høit. Syng sagte!

Anden Borger.

Ih Snak! det er jo godt, hun synger saadan at vi kan forstaae Ordene. (Til Choret.) Men I Andre behøve jo ikke at skraale saadan op.

Martin (til Choret.)

Nei, sagte, Børn, sagte! det klinger endnu hjerteligere.

Chor (pianissimo.)

Ønsket er eet, ꝛc.

3.

Marie.

Det er et Ønske som mægtigt forbinder
Enkeltes Bønner med Alles til een.
Hver, som herind i Forsamlingen treen,
Vist i min Sang, hvad han ønskede, finder.
Thi eet er vort Ønske, hos Alle det boer:
Leve Kongen! det er vort Chor.

Chor (forte.)

Ønsket er eet, ꝛc.

(Leopold og Marie forlade Altanen.)

Nittende Scene.

Jens. Martin. Choret. Fru v. Grammen kommer ud.

Fruen.

For Himlens Skyld! jeg er overfalden i mit Huus! hvilken Larm! hvilken Stoi! hvad betyder det?

Jens.

Naa, er De der, Frue?

Fruen.

Jens, hvor var du henne?

Jens.

Jeg har, Drollen splide mig, ikke kunnet komme ind i Huset. Disse Folk der (seer op til Altanen) — ja hvor blev de nu af?

Tredie Borger (til Choret.)

Men det er virkelig ogsaa ubehageligt. Kan I da ikke synge sagtere?

Chor (pianissimo.)

Onsket er eet, 2c.

Tyvende Scene.

De Sorrige. Leopold, Marie, Puf og Karen komme Alle ned paa Scenen.

Leopold (til Fruen.)

Naadige Frue! De maa ikke troe, at det er os ligegyldigt hvad De tænker om dette Optrin. Det

var ingen letsindig Spøg, overlagt af en tom Hjerne, og udført i en ledig Time. Nei, paa dette Eventyrs heldige Udfald beroede denne Mands Velfærd (peger paa Martin), og med den vor hele Lykke.

Marie.

Ja, naadige Frue! De seer her en frygtsom Pige, lidet bekjendt med Verden, og ikke saa bange for Noget som for at gjøre Opsigt ved en usædvanlig og paafaldende Handling. De vil deraf kunne vide, hvor stor en Overvindelse denne har kostet mig. Jeg er vis paa Deres Medlidenhed og Deres Tilgivelse.

Fruen.

Men jeg forstaaer ikke.....

Martin.

To Ord kan oplyse Dem derom. Hvad min Datter har gjort, var kun at opfylde en Betingelse som Deres Gjenbo Herr Puf havde paalagt hende, og hvorved hun har kjøbt mig fri fra en Gjæld som nedtyngede mit Sind. (Omfavner Marie.) Marie! lad mig takke dig for din datterlige Kjærlighed! den har inderlig rørt mig. (Tager Leopolds Haand.) Og De min Herr Lieutenant! vær hjertelig takket. Da jeg saae, det var Dem, hendes Brudgom, som ledsagede hende paa hendes Eventyr, saa forsvandt al min Frygt.

(Til Fruen.) Og De, min Frue, straf os ikke med Deres Vrede. Maaskee have vi fortjent den, men den vilde fordærve os Nydelsen af denne glade Aften.

Fruen.

Nei, mine Venner! mit Hjerte har i dette Dieblik ingen Plads for Vrede. Tvertimod jeg er eder Tak skyldig. Eders Eventyr har forsonet mig med Verden, med min Skjæbne og med mig selv. En skrækkelig Ulykke fyldte min hele Sjæl med saadan en Rædsel, at jeg afsondrede mig ganske fra Verden, og dette er den første Gang i femten samfulde Aar, at jeg taler med et menneskeligt Væsen.

Karen.

Jens, hvad mon Fruen regner dig for?

Fruen.

Mel. Gud skee Lov, min Mand er død.

1.

Ubemærkt mit Liv forgik,
Og Ingen hørte Klagen.
Jeg skjulte helst mit Taareblik
For Solen og for Dagen.
Ene Natten skued ned
Paa mine Taarer, og skjænkte mig Fred

2.

Ofte paa Altanen der
Jeg staaer, naar Stjerner tindre,

Og skuer op til Himlens Hær,
Og føler Sorgen mindre.
Dog, min Sol gik ikke ned;
Nei, den bestraaler min sildige Fred.

Karen.

Jens, det har bestemt været Fruen som du har seet om Natten paa Altanen, ikke den døde Mand.

Jens.

Jo paa det Lag! Og den gloende Pibe, har du glemt den? Troer du, Fruen ryger Tobak?

Fruen.

Men siig mig, kjære Børn, hvorfor gifte I jer ikke?

Martin.

Ak naadige Frue! Det er ikke enhver gammel Sømand som har Leilighed til at bestride sin Datters Bryllup..... og ovenikjøbet med en Lieutenant..... (Sagte til Leopold.) Bliv ikke vred, Hr. Lieutenant! det var ikke ilde meent.

Fruen.

Saa lad mig bringe jer Leiligheden! Hvor ofte har jeg i min Eensomhed ønsket mig at have et Par Væsener om mig, besjælede af barnlig Kjærlighed, og med hvilke jeg kunde dele min Formue!

Leopold og Marie.

Naadige Frue! (De kysse hende paa Haanden.)

Martin.

Min Frue! Paa denne Maade kommer jeg da nok aldrig i Slutteriet. Men jeg bliver nødt til at sætte Dem deri.... Bliv ikke bange, og blip især ikke vred over min dristige Spøg. Jeg mener at jeg vil indelukke Dem i mit Hjerte; det skal saaledes gjemme Dem, at De intet Øieblik skal slippe ud af dets Fængsel.

Fruen.

Jeg vil være gladere ved at indsluttes deri end i min lange og tomme Eensomhed.

Puf (til Marie.)

Maa jeg have den Ære at overrække Jomfruen Obligationen. Dersom jeg havde husket paa, at det var Kongens Geburtsdag, saa skulde jeg sandelig ikke have foreskrevet Dem saadan en Betingelse. Men hvor kunde jeg ogsaa troe, De havde Mod til virkelig at opfylde den? Paa en almindelig Dag vilde det dog være gaaet ganske anderledes.

Marie.

Det har De Ret i, men det var ogsaa kun paa den 28de Januar jeg turde vove paa at udføre et saadant Eventyr.

Puf.

Ja hvem der saadan kunde huske paa Alting!

Karen.

Da er det saamænd ikke min Skyld, Herre! For jeg havde jo før lige paa Munden at sige Dem, at det var Kongens Geburtsdag. Men saa sagde De, at De vilde Ingenting vide hverken om idag eller om imorgen.

Puf.

Ja Hidsighed duer ikke til Noget.

Martin (slaaer ham paa Skulderen.)

Vand i Blodet er bedre!

Leopold (tager Obligationen fra Marie.)

Herr Puf, De har opfyldt Deres Forpligtelse; nu vil jeg opfylde hvad som paaligger mig. Behold Deres Obligation; jeg skal indløse den, men vi maae først blive enige om en ny Termin.

Puf (idet han tager Obligationen.)

Aa jeg beder mangfoldig, men det er næsten en Skam.

Første Borger.

En ret original Begivenhed.

Anden Borger.

Jeg tænker, vi faae med det første en ny Vise derom.

Tredie Borger.

Vist meer end een. Den bliver maaskee endogsaa bragt paa Skuepladsen.

Fjerde Borger.

Saa vil vi Alle gaae hen og see den.

Første Borger.

Og klappe for den.

Anden Borger.

Ja det kommer an paa hvorledes den bliver.

Tredie Borger.

Handlingen vil blive god.

Fjerde Borger.

Og Anledningen endnu bedre.

Slutnings-Sang.

Mel. af Ungdom og Galskab: Hvis et godt Raad I følge kan.

1.

Martin.

Kan I nu see, jeg sagde før med Ret,
Intet er dog saa godt som Vand i Blodet?

At vi fortvivle, hvortil hjelper det?
Kom nu Lykken ei uformodet?
Himlen vort Held besluttet har
Den ott' og tyvende Januar.

Chor.

Himlen, ꝛc.

2.

Fruen.

Kampen var lang, og Prøvens Tid var haard;
Men i et Nu kan alt vort Uheld ende.
Hvad jeg har liidt i lange femten Aar,
Det en Dag nu til Lykke mon vende.
Smerten til Lyst forvandlet har
Den ott' og tyvende Januar.

Chor.

Smerten, ꝛc.

3.

Puf.

Intet mig er saa kjært som vor Termin,
Med dens Contanter, Vexler, Pengebreve.
Ellevetallet fylder bedst mit Skriin;
Ja, December og Junius leve!
Ingen Termin dog bedre var
End ott' og tyvende Januar.

Chor.

Ingen, ꝛc.

4.

Karen (til Jens.)

Hørte du Tallet, han os gav imens?
Hvis jeg forstod ham, Elleve var i 'et.
Lad os vor Lykke prøve, kjære Jens,
Og besætte det i Lotteriet.
Lykken er knyttet aabenbar
Til ott' og tyvende Januar.

Chor.

Lykken, ꝛc.

5.

Jens.

Ja, denne Dag er af en egen Sort:
Ellers om Natten pleier jeg at gyse;
Men nu er Geisten fiffig smuttet bort,
Siden Nætterne blive saa lyse.
Jeg troer, den længste Dag vi har,
Er ott' og tyvende Januar.

Chor.

Jeg, ꝛc.

6.

Marie.

O gid den var saa lang som Ønsket vil!
Maatte dens Lys til fjerne Tider funkle!
Gid vi den feire tidt med Sang og Spil,
Og gid aldrig dens Fryd sig fordunkle!
O gid den længste Dag vi har,
Blev ott' og tyvende Januar!

Personerne.

Don Juan.
Donna Elvire, hans Gemalinde.
Don Carlos, hendes Broder,
Sganarel, Don Juans Tjener.
Gusman, Donna Elvires Tjener.
Charlotte, } Bønderpiger.
Mathurine, }
Pedro, Charlottes Kjæreste.
En Spion.
En Munk.
Herr Paaske, en Kræmmer.
Commandeurens Støtte.
Bønderfolk.

Første Act.

Sal paa Don Juans Slot.

Første Scene.

Sganarel. Gusman.

Sganarel,
(idet han tager sig en Priis Tobak.)

Trods Aristoteles og al hans lærde Snak,
I Verden Intet dog kan lignes ved Tobak,
Og hver en Adams Søn, en Tjener eller Greve,
Som lever uden den, er ikke værd at leve.
Den pirrer ikke blot og renser vores Næse,
Men Dydens A=B=C den lærer os at læse;
Den sætter Skik paa Folk; dem lærer Levemaade,
Og holder fast paa dem med Artighedens Traade.
Man byder den omkring med største Høflighed
Til høire, venstre, for og bag og op og ned.
Man venter ei engang, saasom med andre Ting,
Til Folk forlange den, jo mænd, man gaaer omkring.

Med Daasen i sin Haand paa samme høflig Viis,
Og siger: vær saa god! befaler De en Priis? —
— Men for at komme til hvad nys vi taled om:
Du siger, at idag du hid til Byen kom,
Og at Elvire har, din elskelige Frue,
Forundret sig, fordi, trods hendes Elskovs Lue,
Min Herre reiste bort: hun har incognito
Fulgt med dig selv herind for eengang at faae Ro,
For selv at tale med sin elskte Don Juan,
Af hvem hun Troløshed sig aldrig vente kan. —
Hør, veed du hvad, min Ven? Om jeg skal tale frit,
Hun skulde sandelig ei have gjort et Skridt.
Det nytter hende ei, thi hendes Dom er skreven,
Hun havde bedre gjort, om hun var hjemme bleven.

Gusman.

Men jeg forstaaer dig ei. Saa kan du derfor frygte?

Sganarel.

Erfarenheden er den allerbedste Lygte.

Gusman.

Men er det muligt, at han skulde troløs være?

Sganarel.

Det er ei første Gang, og Tiderne er sære.

Gusman.

Nei det umuligt er! han er en Adelsmand.

Sganarel.

Et herligt Argument! Ja vist, han er af Stand,
Saa bærer han sig nok!

Gusman.

Men Ægtestandens Pagt
Behersker ham ved sin ubrødelige Magt.

Sganarel.

Min stakkels Gusman, ak, jeg mærker nok, desværre,
Saa klog du ogsaa er, du kjender ei min Herre!

Gusman.

Nei, hvis han troløs er, da kjender jeg ham ikke!
Da har jeg ei forstaaet hans elskovsfulde Blikke.
Da kjendte jeg kun lidt til hine kjælne Sukke,
Hvis han har alt formaaet sit Hjerte grumt at lukke.
Hvor skulde han, som skrev saa mange Elskovsbreve,
Som svoer, at ene han for hende vilde leve,
Som hver en Dag, hver Nat beklagede sin Nød,
Som græd og sukkede, som raabte paa sin Død,
Som vilde styrte for den skumle Klostermuur,
End taale, at den blev Elvires Fangebuur,
Hvor skulde han da vel, naar efter slig en Møie
Hans Ønskes Maal var naaet, sig ikke lade nøie,
Men grusom dræbe Den, som lever i hans Hjerte,
Og qvæle hendes Fryd, og skabe hende Smerte?

Sganarel.

Det kan han meget godt, og meer end Det tillige.
Vel veed jeg ikke vist, kan ikke sikkert sige,
Om af Elvire han er allerede kjed,
Men det er rimeligt; dog hvad jeg sikkert veed,
Det er: min Husbond er det største Skarn paa Jorden,
Som ei sin Lige har i Syden eller Norden:
En Djævel, Hedning, Tyrk, en Tiger eller Løve,
Der skabtes ene for i Synden sig at øve:
Som aldrig gjør sin Bøn, undtagen høist til Fanden,
Og troer dog knap paa ham, saa lidt som paa en Anden:
En sand Sardanapal, der ikke frygter Gud:
En Synder mod hver Pligt, dog helst mod sjette Bud:
En Fyr, hvem Sandselyst er Livets Medicin,
Kort sagt: i Eet og Alt et Epicuri Sviin. —
Du siger, at hans Ed ham binder til din Frue,
Og at hans Hjerte staaer i hæftig Elskovslue?
Jeg kan forsikkre, for at faae sin Gjenstand fat,
Med Glæde ægted han da hendes Hund og Kat,
Ja det som værre var, dig selv, min Ven, tillige.
En Ed! Slet ingen Ting den koster ham at sige,
Og halv saa meget kun den koster ham at bryde.
For hver en Skjønhed ret med Lyst at kunne nyde,
Han gifter sig med hver, det er hans rette Snare,
Thi ingen Fugl vil troe, at der ved den er Fare.

Han spænder sine Garn for Frøkener og Fruer,
Hans Hjerte upartisk for Alle gjerne luer.
En Dame høit paa Straa, en simpel Bondepige
Ham synes begge To høist uforlignelige.
De Smalle ynder han saameget som de Brede,
De Mavre fanger han saa gjerne som de Fede,
Og hvis jeg skulde dig hans Elskerinder nævne,
Saa vilde Dagen ei mig dertil Tiden levne.
Der har du hans Portrait; nu troer jeg, du ham kjender;
Jeg gav en Daler til, jeg ikke var hans Tjener.
Thi naar det skeer engang, at Fanden vil hans Død,
Jeg frygter, at jeg med det Samme faaer et Stød....
Der kommer han. Gesvindt! lad ham ei see dig her,
Men gaa ei længe bort, og bliv bestandig nær.
Hvad jeg har sagt dig, maa du hos dig selv beholde,
Det ellers kunde let en Ulykke forvolde.

(Gusman gaaer.)

Anden Scene.

Sganarel. Don Juan.

J u a n.

Hvem var det, Sganarel, med hvem du talte?
Han ligner, syntes mig, Elvires Tjener.

S g a n a r e l.

Ja naadige Herre! Han er ham just ikke ulig.

Juan.

Hvordan? Det var ham selv?

Sganarel.

Ham selv, naadige Herre!

Juan.

Hvad vil han her?

Sganarel.

Herren kan nok tænke, hvad han har for Griller i Hovedet.

Juan.

Maaskee vor pludselige Flugt ham ængster?

Sganarel.

Han er forstenet derover, og spurgte mig om Aarsagen.

Juan.

Hvad svarte du ham da?

Sganarel.

At Herren Ingenting havde betroet mig desangaaende.

Juan.

Hvad troer da du?

Sganarel.

Jeg? Jeg tænker, Herren har faaet en ny Forlibelse paa Halsen.

Juan.

Og deri har du Ret! Min Kjærlighed
Er atter ny; Elvire har sin Afskeed.

Sganarel.

Ja vidste jeg det ikke nok! Jeg kan min Herre udenad, og veed nok, at han i Kjærlighedssager er en Sommerfugl, der flagrer fra den ene Blomst til den anden.

Juan.

Du synes ei, det er den rette Maade.

Sganarel (bukker.)

Hm!

Juan.

Tal du kun frit; jeg dig tillader det.

Sganarel.

Ja naadige Herre! Saa maa jeg da reent ud sige, at jeg synes, det er en grumme hæslig Maneer, saaledes at elske iflæng og til alle Kanter.

Juan.

Saa vil du da, den første Gjenstands Lænker
Skal fængsle mig, og skille mig fra Verden?
Fordi jeg eengang saae, skal jeg herefter
Nu være blind, skal gaae med lukket Øie?
Jeg skal begrave mig, min Ungdom jorde,
Skal være død, naar jeg min Livskraft føler?

Nei tro du mig, Bestandigheden gavner
Til Ingenting, Forandring det er Urten,
Som krydrer Kjærlighed. Har ei Naturen
Til hver en Skjønhed moderligen skjænket
De samme Rettigheder? Ingen bør
Tilbage staae, ei heller foretrækkes.
Jeg offrer hver min Skjærv paa Elskovs Alter.
Og saadan Elskov er ei rolig Nyden,
Ei ørkesløs, nei Amor er Soldat:
At tjene i hans Leir med Mod og Klagt,
At føre Vaaben mod den strenge Skjønhed,
Og tage Fæstningen tilsidst med Storm,
Hvad eller og med List at vinde Maalet,
Det er en Elskers Pligt. Er Slaget vundet,
Og Seirens Banner allerede plantet,
Da har han Intet meer at ønske sig,
Da maa han ruste sig til nye Krige.
Og saa gjør jeg; som Alexander ønsker
Jeg nye Verdner, at jeg ogsaa der
Kan vinde nye Laurbær om min Tinding.

Sganarel.

Bevares vel, Herre! Jeg troer, De har lært Deres Lexie udenad. De taler jo som en Bog.

Juan.

Hvad synes dig derom?

Sganarel.

Ja, jeg kan dog ikke nægte, at det jo er et besynderligt Liv.

Juan.

Det Liv, jeg fører?

Sganarel.

Er ellers upaaklageligt! Men saadan at gifte sig engang hver Maaned?

Juan.

Kan nogen Ting vel være meer beqvem?

Sganarel.

Nei det er unægteligt! beqvemt er det, og jeg for min Part skulde ogsaa nok beqvemme mig dertil, naar der kun ellers ikke var noget Ondt i. Men naadige Herre! Saaledes at drive Gjæk med den hellige Ægtestand?

Juan.

Vær rolig! bland dig ei i denne Sag;
Jeg kan allene svare for min Handling.

Sganarel.

Ak naadigste Herre! Det er sandt for Gud en syndig Spot, som De driver med det Allerhelligste.

Juan.

Vil du ei tie? Veed du ikke nok,
Jeg gider ikke høre Moraliseren?

Sganarel.

Det er heller ikke til Dem jeg taler. Gud bevare mig fra det! De veed nok hvad de gjør; og dersom De er løsagtig, saa har De Deres Grunde derfor. Men der gives nogle smaa impertinente Knægte, som ikke selv veed, hvorfor de ere impertinente, som vil agere friske Fyr, fordi de troe, det klæder dem godt. Dersom jeg havde saadan en til Herre, saa vilde jeg sige ham lige op i Øinene: Jo det tilkommer rigtig nok jer, I usle Jordkryb, elendige Myrmidon, (jeg mener den Herre, som jeg talte om), jo det kommer rigtig nok jer til at drive Spot med Det, som alle Mennesker have Ærbødighed for! Tænker I, fordi I er fornem, fordi I har en rød Fløiels Kappe, broderet med Guld, Fjer paa jeres Hat, og røde Baand paa Buxerne, (det er ikke Dem, jeg taler til, men den Anden), tænker I derfor, siger jeg, at I skal have Lov til Alting, og at man ikke skal turde sige jer Sandheden? Lær af mig, som rigtig nok kun er eders Tjener, at med liderlige Folk og Fritænkere tager det aldrig en god Ende, og at . . . . .

Juan.

Hold Mund!

Sganarel.

Hvad staaer til Befaling?

Juan.

At høre paa hvad jeg vil sige:
En anden Skjønhed gjør mig nu til Slave.

Sganarel.

Men er Herren ikke bange for den Commandeur,
De slog ihjel for sex Maaneder siden?

Juan.

Og hvorfor det? Har jeg ei dræbt ham godt?

Sganarel.

O fortræffeligt! Hvad det angaaer, har han Intet at beklage sig over. Men jeg mener, om De ikke frygter for Følgerne af et saadant Drab, for Familiens Hævn?

Juan.

Hvad for Familie? Der er jo ingen.
Den gamle Commandeur var jo den Sidste
Af den Familie; han leved som en Fremmed,
Ukjendt af Alle, paa sit gamle Slot.
Man skulde troet, som Eremit han leved,
Hvis ei hans Datter, Donna Anna, var.

Sganarel.

Ja Gud give, at hun aldrig havde været!

Juan.

Og hvorfor det? Hun skal sig ikke hævne,
Thi hun er død, med hende hele Slægten.

Sganarel.

Ja det er just Ulykken, at hun er død, for det ligger dog paa Deres Samvittighed, naadige Herre! Commandeuren, det fik saa være, for det var da en gammel udlevet Mand, og det var ogsaa i en ordenlig Duel, han faldt; men dette stakkels Pigebarn?

Juan.

Hvor har du din Hukommelse? Har jeg
Dræbt Donna Anna? har hun ikke selv
Med egen Haand berøvet sig sit Liv?

Sganarel.

Ja det er sandt nok, men Herren er dog Skyld deri alligevel, thi hun havde vist ikke saaledes forsyndet sig imod sig selv, om ikke De, naadige Herre, havde gjort hende Fortræd, og siden dræbt hendes Fader.

Juan.

Du Nar! Hun er jo død. Var Alle døde,
Saa havde vi kun Lidet at befrygte.
Jeg ikke nægte kan, den Spøg var farlig,
Jeg lyster ei at øve den paanye;
Det kunde gaaet os slemt; men nu, da hele
Familien er død, kan ingen Slægt,
Ja ei engang Bekjendter eller Venner
(Fordi der ingen findes) kræve os
Til Regnskab for en længst begraven Gjerning.

En gammel Tjener kun, en tandløs Kjelling
Endnu kan hævne deres Herres Død.

Sganarel.

Ja ja, de gamle Tjenere ere ikke altid at foragte! Og desuden om Justitsen fik Kløerne i os?

Juan.

Har du forglemt, at her i Spanien
Har hvo der vil, Justitsen i sin Lomme?

Sganarel.

Ja det er da endelig vor Lykke, at vi ere i dette forbandede Land. Men de Døde, de Døde!

Juan.

Aa hvad! De Døde kan os ikke bide!

Sganarel.

Ja Gud veed hvad de kan! Gud veed hvad de kan!

Juan.

Jeg frygter Intet meer fra denne Kant.
Idag skal Glæden i mit Hjerte throne.
Den Pige, som jeg taled om, hun er
En ung, uskyldig, uerfaren Skjønhed,
En nys udsprungen Rose. Femten Aar
Hun fylder neppe, men er alt trolovet.
Og hun og hendes Brudgom elske begge
Med Hæftighed, og vente kun den Stund,
Som evig dem forener med hinanden.

Ha jeg har aldrig seet saa fast et Baand
At være knyttet! Aldrig har jeg drømt
Om Muligheden af en saadan Pagt
Imellem Hjerter. Jeg kan ikke sige,
Hvor det mig ærgrede. Jeg kan ei taale
At see en saadan vexelsidig Ømhed.
Det er, som om jeg maatte trænge mig
Imellem deres Hjerter ind, for begge
Lidt efter lidt at fjerne fra hinanden.
Af Jalousie min Elskov er oprunden.
Men al min Stræben har forgjæves været.
Det sidste Middel er endnu tilbage,
Og det er Magt. Jeg veed, han vil i Dag
En Lystfart foretage sig paa Søen
I Selskab med sin Brud. Alt er beredt:
Jeg seile vil med alle mine Folk
Bevæbnede derhen; det bliver let
At overrumple dem, og rane Pigen.

Sganarel.

Ak kjære Herre! ....

Juan.

Du tier ganske stille, gaaer din Vei,
Og forbereder Alt til vores Reise.

(Sganarel gaaer.)

Tredie Scene.

Don Juan. Donna Elvire.

Juan (afsides.)

Elvire? Seer jeg ret? Fordømte Møde!

Elvire.

Siig, Don Juan, om du mig atter kjender?
Jeg er Elvire, elsker dig endnu.
Skjøndt du forlængst fra mig dit Hjerte vender,
Saa staaer til dig min Kjærlighed, min Hu.
Du flyer for mig, men see, jeg følger efter:
Min Kjærlighed mig giver Mod og Kræfter.

Juan.

Forlad, Signora, De mig seer forbauset.
Jeg var ei forberedt paa dette Møde.

Elvire.

Jeg mærker det, du vented ei at skue
Elvire meer, som du har længst forladt.
Thi slukt er nu din høie Elskovslue,
Omkring dit Hjerte ruger bælmørk Nat.
Forsaae jeg mig, at du mig saa forlader?
Hvad var min Synd, at du den Elskte hader?

Juan.

Tilgiv, Signora, jeg Dem ikke svarer.
Min Tid er knap, jeg kan ei længer vente.

Elvire.

Svar kun et Ord. Ved Gud! Jeg troer din Stemme;
Selv om den lyver, skjænker den mig Trøst.
Siig, at din Barm mit Billed monne gjemme,
At Kjærlighed end ulmer i dit Bryst,
At du er reen, at jeg er Synderinde,
Men svar mig blot, jeg troer dig som iblinde!

Juan.

Velan jeg skal besvare Dem, dog ei
Min egen Mund, men Sganarel kan tale.
Hei Sganarel!

Fjerde Scene.

De Forrige. Sganarel.

Sganarel.

Herre!

Juan.

Kom, Sganarel, forklar
For denne Dame de nødvendige,
De uforanderlige Grunde, som
Du veed, bestemte mig til denne Reise.

Sganarel.

Jeg, Herre? Jeg veed jo Ingenting.

Juan.

Ti og adlyd! — Farvel Signora! (Gaaer.)

Femte Scene.

Elvire. Sganarel.

Elvire.

Tal, Sganarel! thi det er mig det Samme,
Af hvilken Mund jeg høre skal min Dom.
Men vogt dig vel! Min Vrede skal dig ramme,
Om Sandhed ei fra dine Læber kom.

Sganarel.

Ak Gud bevare mig, og see til mig i Naade!
Jeg veed jo Ingenting, det er mig selv en Gaade.

Elvire.

Tal, Sganarel, og lad dig ikke bede!
Jeg troer dig nok, frygt ikke for min Vrede.

Sganarel.

Men Herre Jemini! Hvad skal jeg hende sige?
Saa gaa dog i sig selv, vær en fornuftig Pige!

Elvire.

Forræder, tal! Forgjæves, at du tier!
Du frelser dig dog ikke af min Magt.
Jeg følger dig, dit Hoved jeg indvier
Til Hævnens Aanders frygtelige Pagt.

Sganarel.

Saa bi dog bare lidt! Nu skal jeg rigtig tale.
— Jeg kommer strax igjen; saa har De at befale.
(Vil gaae.)

Elvire (holder fast paa ham.)

Du taler først! Jeg kan dig ikke slippe,
Nu har jeg dig, nu skal du ei mig glippe.

Sganarel.

Ja ja, saa faaer jeg vel! Nu skal jeg det forklare.
Seer De, ... vi havde Hast, ... paa Tiden maatte spare, ...
Vi reiste derfor bort, ... og Aarsagen dertil ...
De nye Verdner er, ... og Alexander vil.

Elvire.

Hvad siger du?

Sganarel.

Saa veed De ogsaa nok, at Amor er Soldat,
Og bliver derfor tit en grumme vild Krabat;
Saa naar han Skildvagt er, saa staaer han ikke stille,
Men har den slemme Feil at desentere ville.

Elvire.

Saa kom jeg at forhaanes!
Saa dybt er alt min Stjerne sunken ned,
At af den Usleste jeg ei forskaanes;
Hvor let, naar han har glemt min Kjærlighed!

Sganarel.

Nu er hun vred igjen; det er da reent forbandet!
Det er min Herres Ord; jeg kan ei sige Andet.

Sjette Scene.

De Forrige. Don Juan.

Juan (afsides.)

Hun er der end! Jeg er dog ulykkelig!

Elvire.

Der er han selv; o Tak, I milde Guder!
Min Dom du bringer, siig hvad den bebuder.

Juan (sagte.)

Jeg faaer at svare hende:
(Høit.)
Elvire, nei, De er ei Synderinde,
Jeg selv er Synder, og min Elskov Synd;
Og Himlens Straf vil tidlig eller sildig
For slig vanhellig Gjerning ramme mig.
Erindre Dem, De var jo Klostret lovet,
En hellig Mø var De bestemt at leve,
Og denne Gudsfrygt den har jeg forstyrret:
Jeg ægted Dem, og røvede fra Himlen
Dens alt udkaarne Brud. For sildigt angrer
Jeg nu min Synd; for dog min Straf at lindre,
Har jeg forladt et uretmæssigt Eie.
Gaa ogsaa De til Klosteret tilbage,
Forson Dem der betids med Deres Gud. (Gaaer.)

Syvende Scene.

Elvire. Sganarel.

Elvire.

I Guder! Sligt du vover mig at sige?
Uhyre! Ha nu kjender jeg dig først!
Men tro du mig, min Kjærlighed skal vige,
I evigt Had jeg lædske skal min Tørst.
Forhadte! Viid, stor var min Elskovs Flamme,
Men Hævnens Blus skal gjøre den tilskamme.

(Gaaer.)

Ottende Scene.

Sganarel allene.

Sganarel.

Ak Gud forlade dog min altfor grumme Herre!
Nei aldrig i mit Liv har jeg dog seet det værre!
Nei nu er det for galt, nu gjør han det for slemt.
Ei nok med det, at han Elvire har forglemt,
Saa smuk en Dame og saa dydefuld tillige:
Men bytte hende bort kun for en anden Pige,
Og rende som en Nar fast efter alle Tøse,
Saasnart han Skjørter seer, om de er nok saa løse!
At løbe selv sin Vei, og lade mig iklemme,
Saa jeg maa see derpaa, og al den Graad fornemme,

Og sætte mig, som veed om Ingenting Beskeed,
I slig en yderlig og stor Forlegenhed!
Om nu Elvire gaaer tilbage paa sit Slot,
Og hænger sig, jo jo, saa har vi det saa godt.
Det var forfærdeligt, om slig en deilig Mø
Fast ligesom en Tyv for Strikken skulde døe!
Fortælle vil jeg Alt hvad jeg har seet og hørt,
Saa skulde jeg dog troe, min Herre bliver rørt.

(Gaaer.)

Anden Act.

Landlig Egn.

Første Scene.

Charlotte. Pedro.

Charlotte.

Hillemænd, Pedro! Det var jo en Lykke, at du var tilstede.

Pedro.

Ja jeg kan forsikkre dig, Charlotte, de vare ikke et Haarsbred fra at drukne.

Charlotte.

Men Gud bevares! Var det Blæsten, som kastede dem overende?

Pedro.

Aa Snak! Nei nu skal jeg fortælle dig, hvorledes det Hele er gaaet til: Seer du, ...

Det var et deiligt Veir imorges Klokken fem,
Paa den Tid gik jeg just fra Montenero hjem.

Da Klokken den var tolv, og Middagen mon komme,
Var Veiret endnu smukt, endskjøndt der gives Somme,
Der sige, at der trak no'en Tordenskyer op,
Der snarlig dog forsvandt hist bag ved Bjergets Top.
Nu er nok Klokken syv, og Veiret det er deiligt.....

Charlotte.

Skynd dig lidt, Pedro! Det kommer jo ikke Historien ved.

Pedro.

Ih jo vist gjør det saa. Hør nu bare:

Nu er nok Klokken syv, og Veiret det er deiligt,
Og dette smukke Veir det kom mig heel beleiligt.
Jeg gik med Lucas just spadserende paa Marken,
Og som vi gaae, saa see vi hen ud over Parken,
Og som vi staae og see, saa see vi noget Sort,
Og som vi see derpaa, saa gaaer det atter bort;
Thi som jeg staaer og staaer, og stirrer endnu meer,
Saa seer jeg tydeligt, at Ingenting jeg seer.
Saa kommer det igjen, men har en hvid Couleur,
Og da jeg seer det hvidt, jeg siger: Lucas, hør,
Hvad mener du, det er, som pjasker der i Vandet?
Aa, siger han, det er en Steen derud' i Sandet.
Nei, siger jeg, det er jo Noget, som sig rører,
Mig synes alt, at jeg at skrige her det hører.

Ti stille, siger han, det er saa ingen Ting,
Det er ei værdt for Sligt at gjøre store Spring.
Vær rolig, siger jeg, jeg om en Skilling vædder,
At det er Mennesker; lad see, at vi dem redder.
Aa Sludder, siger han, det er en lille Hund.
Selv Sludder, siger jeg, vil du kun holde Mund!
Lad være hvad det vil, Hund eller andet Kræ,
Saa kan det sandse dog, endskjøndt det er et Fæ.
Du veed, at du det selv i Catechismus læste,
Fast ligesom sig selv man elske skal sin Næste;
Og ei allene Folk, men hvert et Kreatur,
Selv nok saa lille Bæst, kan føle sin Natur:
Og hvem det ogsaa er, et Menneske, et Dyr,
Saa vil jeg hjelpe ham; jeg er en ærlig Fyr.

Charlotte.

Det havde jeg da aldrig troet om Lucas, at han var saa haardhjertet.

Pedro.

Nei det maa du nok sige, men jeg bar mig godt ad, ikke sandt?

Charlotte.

Aa jo vist gjorde du! Fortæl nu bare videre.

Pedro.

Saadan jeg svarte ham; derpaa, som sagt, saa gjort,
Vi vædde begge To, skjøndt ikke just om Stort.

Et Oieblik derpaa saa høre vi det skrige:
O kom, og hjelp os op! — Jeg kan dig ikke sige,
Hvor glad jeg blev. O jeg et Menneske har fundet!
Hei Lucas, raabte jeg, jeg har min Skilling vundet!
Kom, sagde jeg, gesvindt, nu vil vi selle Begge,
Og hjelpes ad, at vi ham op af Vandet trække.
Nei, svarte han i den bedrøveligste Stilling,
Jeg vil ei redde ham, thi jeg har tabt min Skilling,
Og han er Skyld deri. Nu, sagde jeg, velan,
Saa bliv du kun; jeg ham allene redde kan. —
Nu kommer jeg derud; da seer jeg saamænd Tvende,
I Vandet begge To var faldne overende.
Bag ved dem Baaden laae paa Bugen nok saa net,
De havde kantret den, fordi de styrred slet.
Der laae de stakkels Folk i slig en grusom Nød,
Den Ene var især saa godt som ganske død,
Men jeg var ikke seen, jeg fiskede dem op,
Tillive bragte saa den halv affjælte Krop.
Saa bragte jeg dem ind ved Ovnen i vor Stue;
Nu er han ganske frisk, han har kun faaet lidt Snue.
Saa klædte de sig af, saa de var ganske bare,
Saa kom der nogle Folk, som med paa Reisen vare,
Men havde kjørt tillands, og bragte dennem Klæder;
Hør! de var vaade fast paa meer end tyve Steder!

Saa tørte de sig af paa deres hele Krop,
Saa klædte de sig paa fra Taaen og til Top.

Charlotte.

Hør Pedro! Der er jo En af dem, som er meget smukkere end alle de Andre.

Pedro.

Ja det er Herren selv. Det er en Cabeleer,
Vist nok en fornem Mand, som man kun sjelden seer,
Thi alle hanses Folk, og alle hans Lakeier
Er store Herrer selv, som mange Penge eier.

Charlotte.

Paa min Tro, Pedro! Jeg maa hjem at see lidt paa al den Stads.

Pedro.

Og hvad det Bedste var, du skulde bare seet,
Hvorledes af ham selv vi Alle have leet.
Naar Mathurine kom, og gik i Stuen ind,
Saa kneb han hendes Arm, og kyssed hendes Kind.

Charlotte.

Ih Gud bevares! Det maa jeg hjem at see.

Pedro.

Aa hør Charlotte! bi lidt! Jeg har Noget at tale med dig om.

Charlotte.

Naa hvad er det? Skynd dig!

Pedro.

Seer du, Charlotte! Jeg maa aabne mig for dig, og vælte en Steen fra mit Hjerte. Du veed nok, at jeg elsker dig, og vi To skulde jo være Mand og Kone sammen, men jeg maa reent ud tilstaae dig, jeg er slet ikke fornøiet med din Opførsel.

Charlotte.

Naa hvad gjør jeg da?

Pedro.

Hvad du gjør? Du gjør det, at du gjør mig tummelumsk i Hovedet og piner mig Sjælen ud af Livet.

Charlotte.

Hvorledes det?

Pedro.

Ih for Pokker! Du holder ikke noget af mig.

Charlotte.

O er det ikke Andet!

Pedro.

Ikke Andet? Jeg synes, det er nok Det.

Charlotte.

Min Gud Pedro! Du siger mig altid det selv Samme.

Pedro.

Ja jeg siger dig altid det selv Samme, fordi det er altid det selv Samme. Og dersom det ikke var altid

det selv Samme, saa sagde jeg dig ikke altid det selv Samme.

Charlotte.

Men hvad vil du da? Hvad skal jeg gjøre?

Pedro.

Ih for Pokker! Du skal elske mig.

Charlotte.

Men Herre Gud! Det gjør jeg jo ogsaa.

Pedro.

Nei du elsker mig slettes ikke, og jeg gjør dog Alt hvad jeg kan. Det skal aldrig nogensinde være Markedsdag, uden at jeg kjøber Baand til dig; jeg er færdig at brække Halsen for at tage Skadereder ned til dig fra Kirketaarnet, og naar det er din Navnedag, saa kjøber jeg Hvedebasser til dig. Men det er Altsammen ligesom at slaae Vand paa Gaasen!

Charlotte.

Men min Gud! Jeg elsker dig jo ogsaa.

Pedro.

Jo jeg takker! Nei det vil ikke forslaae noget.

Charlotte.

Men hvordan vil du da, at jeg skal bære mig ad?

Pedro.

Jeg vil, du skal bære dig ad, saadan som man bærer sig ad, naar man er rigtig forlibt.

Charlotte.

Gjør jeg da ikke det?

Pedro.

Jo mænd! Nei saa see engang, hvordan den tykke Margrethe bærer sig ad med den unge Roberto. Det er noget ganske Andet. Saasnart hun seer ham, saa kysser hun ham, og klapper ham paa Kinden, og hun gaaer aldrig forbi ham, uden at hun hvisker ham Noget i Øret. Og forleden Dag, da hun sad i Græsset, og han kom just gaaende forbi, saa sagde hun: "Aa vær saa god, og sæt dig ned hos mig," og saa lagde de sig begge To ned i Græsset ligesaa lange som de vare. Men jeg, jeg kunde gaae hundrede Gange forbi dig, og du skulde aldrig sige saameget som god Dag.

Charlotte.

Ja Pedro, det er Noget, som jeg ikke kan gjøre ved; thi saadan er jeg nu engang af Naturen. Jeg elsker dig saameget, som jeg kan, og hvis du ikke er fornøiet med det, saa maa du see at skaffe dig en anden Kjæreste.

Pedro.

See der har vi det! For tusind Pokker! Vilde du vel nogensinde sige mig saadant Noget, ifald du virkelig elskede mig?

Charlotte.

Ja hvorfor piner du mig ogsaa saaledes til ingen Nytte? Maaskee kommer Kjærligheden engang med Eet, naar jeg mindst tænker derpaa.

Pedro.

Ja ja, vil du bare love mig, at du vil gjøre dig Umage for at holde mere af mig?

Charlotte.

Jeg skal see hvad jeg kan gjøre, men saadant Noget maa komme af sig selv.

Pedro.

Ja ja! Saa lad det da blive derved! Farvel, Charlotte. (Gaaer.)

Charlotte.

Farvel, Pedro! — Det er vist den fremmede Herre, som kommer der. Ak! hvor det er en smuk Fyr! Det havde da været en evig Skade, om han var druknet! Jeg maa see at holde mig i Nærheden, at jeg kan have Øie med ham. (Gaaer.)

Anden Scene.

Don Juan og Sganarel komme.

Juan.

Det var en Streg i Regning, Sganarel!
Vor Baad blev kastet om af Søen, og

Med den vort Forsæt. Men jeg maa dig tilstaae,
At denne nysselige Bondepige,
Den smukke Mathurine, holder mig
Aldeles skadesløs for dette Uheld,
Og har af min Erindring reent fortrængt
Den anden Kjærlighed; og længe skal
Jeg heller ei for hendes Skjønhed sukke.

Sganarel.

Naadige Herre! Jeg er ganske forbauset! De er med Nød og neppe sluppen fra denne Dødsfare, og nu istedenfor at falde paa Deres Knæer, og takke Himlen for dens Naade, saa pønser De paanye paa at tildrage Dem dens Vrede ved Deres sædvanlige....

Juan.

Ti stille du med din Moraliseren!
Hvis ei, skal du min Vrede faae at føle.
Hun har mig lovet hid at ville komme;
Jeg venter hende hvert et Øieblik.
Gaa du imidlertid ad Veien hen,
See til, at hun gaaer ikke feil!

(Sganarel gaaer.)

Tredie Scene.

Don Juan. Charlotte kommer tilbage.

Juan.

Hvad seer jeg? Atter en Bondepige!
Hvor hun er smuk! O hun er deilig!
Det er det Yndigste, jeg har seet;
Hun overgaaer Mathurine langt.
God Dag, min deilige Morgenrøde!
Hvem skylder jeg vel det skjønne Møde?
Saa er det muligt, ved disse Klipper
At ikke Skjønhedens Rige slipper?
Saa er det muligt, at man kan finde
Saa smukke Piger, saa hvide, trinde?

Charlotte.

Det er, min Herre, som De det seer.

Juan.

Vist ikke mindre, vel muligt meer.
Er De fra Landsbyen her, min Smukke?

Charlotte.

Ja vist, min Herre.

Juan.

Min søde Dukke!
Tør jeg vel spørge om Deres Navn?

Charlotte.

Men tag mig kun ikke saa i Favn!
Jeg hedder Charlotte.

Juan.

Hvad maa jeg høre?
O hvor der klinger sødt i mit Øre!
O hvilken Stemme! Hvor den er sød!

Charlotte.

Min Herre! De gjør mig ganske rød!

Juan.

Og hvorfor det? Jeg smigrer jo ikke.
Ak hvilke gjennemtrængende Blikke!
Jeg beder Dem, vend Dem til Siden lidt:
O hvilken Skabning, og Haaret saa frit!
O vil Deres Hoved De lidet bukke:
Ak hvilke Kinder! Hvor de er smukke!
O gjør mig den Tjeneste, lad mig see,
Hvorledes det klæder Dem at lee:
O hvilke Læber, o hvilke Tænder!
I Sandhed, jeg ikke Mage kjender.

Charlotte.

Min Herre! Det slet ikke artigt var
At have en stakkels Pige til Nar.

Juan.

Og dertil skulde jeg have Dem?
De troer, at jeg kunde være saa slem?
Jeg sværger det ved Deres skjønne Mund,
Jeg taler til Dem af Hjertensgrund.

Charlotte.

O tal kun ikke, min Herre, om Munden!
Forresten er jeg Dem ret forbunden.

Juan.

Det har De slet ingen Aarsag til,
Om ei Deres Skjønhed De takke vil.

Charlotte.

Min Herre! Jeg har slet ingen Forstand,
Saa ikke rigtig jeg svare kan.

Juan.

De ikke Forstand? Jeg troer, De spøger;
De veed saamænd meer end mange Bøger.
Tillad mine Læber den store Lykke
Et Kys til den deilige Haand at trykke.

Charlotte.

Min Herre! Havde jeg tænkt paa det,
Saa skulde jeg vasket nok saa net
Mine Hænder rene i Hvedeklid.

Juan.

O Deres Haand er som Sneen hvid!
Min smukke Charlotte! De er dog vel
Endnu ikke gift, forstaaer sig selv?

Charlotte.

Jeg er det ikke, men skal det blive,
Til Mand vil min Taute mig Pedro give.

Juan.

En Bonde til Mand for saadan en Pige!
Nei, lille Charlotte! Det maa jeg sige,
Det var Deres Skjønhed evig tilskamme,
At blive en simpel Bondemadamme.
De er ikke skabt, det kan De troe,
Til i en lille Landsby at boe.
En bedre Lykke Dem Himlen sender,
Idet den ved mig Deres Skjæbne vender.
Thi dengang paa Dem jeg Øie fik,
Jeg elskte i samme Øieblik.
At see Dem og elske Dem, det er Eet,
Jeg siger Dem derfor, jeg har Dem seet.
Vel kom min Kjærlighed libt i en Fart,
Men Herre Gud! man kan faae det snart,
Og man elsker Dem meer i eet Qvarteer,
End mangen Anden, paa hvem man seer

I fire samfulde Maaneder fast;
Og derfor begriber De denne Hast.

Charlotte.

Jeg troede Dem gjerne, men min Tante har sagt,
At man skal tage sig vel iagt
For alle unge fornemme Herrer,
Som alt for gjerne os Piger fordærrer.
Først gjør de os grumme megen Fortred,
Og siden de neppe vil kjendes os ved.

Juan.

Og sligt De troer, at jeg gjøre vil?
Jeg elsker Dem altfor høit dertil.
Og for Dem sikkert at overtyde,
At ikke jeg vil mit Løfte bryde,
Saa agter jeg Dem at byde min Haand,
Og binde mig til Dem ved Ægteskabs Baand.
Jeg ønsker ei Andet end Dem til Brud;
O tro De mig, De seer ikke ud
Som de, man kunde faae Lyst at bedrage
Efter Kjærlighedens de første Dage.

Charlotte.

Gud veed, hvor jeg har den Tillid faaet!
Men jeg kan ikke andet end tro Dem godt.

Juan.

Saa vil De være min Kone da?

Charlotte.

Ifald min Tante kun siger Ja,
Men lad mig nu see, at De holder Ord!

Juan.

Endnu De ikke min Elskov troer?
Skal jeg da sværge en frygtelig Ed?....

Charlotte.

For Guds Skyld, til Jeg veed nok Besked.

Juan.

Saa giv da et Kys nu til din Mand.

Charlotte.

Nei Gud bevares! Det gaaer ikke an;
De er jo ikke min Mand endnu;
Det er ogsaa for tidligt at sige Du.
Men naar vi har Ende paa Bryllupsdagen,
Saa gjør det Ingenting til Sagen.

Juan.

Saa lad mig et Kys til Haanden trykke,
Til Erkjendtlighed for min store Lykke.

Charlotte.

Der kommer Pedro! Det er for galt,
Hvis han har hørt hvad vi her har talt!

Juan.

Ja lad ham komme og lad ham høre,
Jeg skal ham paa bedre Tanker føre.

Charlotte.

Jeg tør ei blive, jeg løber til.

(Løber ud.)

Juan.

Jeg følger med Dem, hvorhen De vil.

(Vil løbe efter, men standses af Pedro, som kommer.)

Fjerde Scene.

Don Juan. Pedro.

Pedro.

Saa sagte min Herre! Tag Dem iagt, De ikke bliver for varm.

Juan.

Hvad vil den impertinente Knægt?

Pedro.

Den impertinente Knægt? Det er den samme impertinente Knægt, der var saa impertinent at hjelpe Herren op af Vandet. Men dersom jeg havde ladet Herren ligge, hvor han var, saa var han druknet, og var nok ikke i dette Liv kommen paa min Vildbane.

Juan.

Hvad skal det sige?

Pedro.

Det skal sige saa meget som at her til Lands bruger man ikke at kysse og klappe paa andre Folks Kjærester.

Juan.

Hvad kommer det mig ved?

Pedro.

Ja det veed jeg ikke; men det veed jeg, at det kommer mig ved, for jeg er Pigens Fæstemand, og dersom ikke Herren var saadan en stor og fornem Herre, som han er, saa skulde han baresten see Løier.

Juan.

Sganarel!

Femte Scene.

De Forrige. Sganarel.

Sganarel.

Herre!

Juan.

Afgjør med denne Bonde, hvad det er han egenlig mener, jeg har ikke Tid at høre derpaa.

(Gaaer.)

Sjette Scene.

Pedro. Sganarel.

Sganarel.

Ih see der! Det er jo den gode ærlige Pedro, som hjalp mig op af Vandet, og bragte mig tillive da jeg var halv død.

Pedro.

Med Forlov! Er Han ikke den naadige Herres Tjener?

Sganarel.

Jo jeg er. Det glæder mig ret at see dig igjen, og jeg vilde ønske, at jeg kunde være dig til nogen Tjeneste.

Pedro.

Ja jeg kan forsikkre Ham paa, at det glæder ogsaa mig inderlig at see Ham igjen. For seer Han, Hans Herre det er formodentlig en fornem Mand, som jeg ikke tør tage for haardt paa, da det maaskee kunde hænde sig, at jeg slog ham fordærvet, og derved vilde jeg da forsynde mig altfor haardt imod den hellige Retfærdighed; men hans Tjener, kan jeg troe, ligger der vel ikke saa stor Magt paa. (Gaaer løs paa ham.)

Sganarel.

Pedro! Er du fra Forstanden?

Pedro.

Nei saamænd er jeg ikke. (Han prygler ham, og siger:) Det skal Han slet ikke bryde sig om, thi det er ikke Ham, men Hans Herre, jeg mener. Desuden har jeg hjulpet Ham op af Vandet idag, saa kan jeg sagtens have Lov at smøre Ham lidt. Farvel, og Tak skal Han have. (Gaaer.)

Sganarel (reiser sig op.)

Aa du Boddel, du Boddel! Som frelser mit Liv for siden at lægge mig paa Pinebænken! Hvorfor lod du mig ikke hellere ligge paa Havsens Bund!

(Gaaer.)

Syvende Scene.

Mathurine kommer fra den ene Side; Don Juan og Charlotte fra den anden.

Mathurine.

Hvad er det for et Spektakel? Hvad gaaer der af Pedro at slaae saadan en fornem Mand som Hr. Sganarel?

Juan (til Charlotte.)

Jeg er den Saligste blandt alle Dødelige,
Jeg bytter ei mit Held for hele Verdens Rige.

Mathurine (til Don Juan.)

Stop lidt, min Herre! Siig, hvad gjorde De vel der?
Om Kjærlighed dog ei De taler til os Hver.

Juan (sagte til Mathurine.)

Nei tvertimod! Det er just hende paa min Ære,
Som selv med Pokkers Magt min Kone vilde være.
Men jeg har reent ud sagt, det ikke kunde skee,
Fordi som Ægtefolk man ei kan være Tre.

Charlotte (til Don Juan.)

Min Herre! Siig mig dog, hvad Mathurine vil.

Juan (sagte til Charlotte.)

Hun kan ei taale det, at Dem jeg taler til.
Hun har forlangt, at jeg skal gifte mig med hende,
Men jeg har reent ud sagt, jeg ægter ikke Tvende.

Mathurine.

Charlotte! Hvad er det....

Juan (sagte til Mathurine.)

Det nytter ei at tale,
Hun nogle Fluer har, som Hovedet gjør gale.

Charlotte.

Men Mathurine, hør....

Juan (sagte til Charlotte.)

Ti meget heller stille.
Hun lader aldrig sig ved disse Tanker stille.

Mathurine.

Hvad er det da, som kan....

Juan (sagte til Mathurine.)

Hun hører ingen Grunde.

Charlotte.

Men siig mig, hvor det kom....

Juan (sagte til Charlotte.)

Hun er fast lutter Munde.

Mathurine.

I Sandhed....

Juan (sagte til Mathurine.)

Tro De mig, hun er, som hun var gal.

Charlotte.

Jeg tænker....

Juan (sagte til Charlotte.)

Ingenting! Hun er mig ret fatal.

Mathurine.

Det er nok bedst at gaae og høre hendes Grunde.

Charlottte.

Jeg ogsaa tale maa, skjøndt hun er lutter Munde.

Mathurine.

Hvordan....

Juan (sagte til Mathurine.)

Jeg vædder, at hun vil tilsidst indvende,
At jeg har lovet det at ville ægte hende.

Charlotte.

Men hør....

Juan (sagte til Charlotte.)

Jeg vædder, at hun falder paa tilsidst
At sige, at af mig hun Løfte har forvist.

Mathurine.

Charlotte! Hør engang, hvad skal vel det betyde,
At Andres Grændseskjel du saa vil gjennembryde?

Charlotte.

Men Mathurine, hør, det er jo ret en Skam
At blive vred, fordi jeg talte lidt med ham.

Mathurine.

Thi du maa vide det, jeg er den Første, som
Han saae, da ganske vaad han op af Vandet kom.

Charlotte.

Om han har seet dig først, saa var vel jeg den Anden;
Han gifter sig med mig, jeg har ei tabt Forstanden.

Juan (sagte til Mathurine.)

Har jeg ei sagt det alt?

Mathurine.

Jeg siger mange Tak!
Det var nok ellers mig, jeg fører ingen Snak.

Juan (sagte til Charlotte.)

Har jeg ei gjættet det?

Charlotte.

Jo mænd? Nei mig det var.

Mathurine.

Ih Snak! Det var jo mig, den Ting er soleklar.

Charlotte.

Nu skal han sige selv, om ikke jeg har Ret.

Mathurine.

At stjæle ham fra mig er slet ikke honnet.

Charlotte.

Min Herre! Er det sandt, at De vil ægte hende?

Juan (sagte til Charlotte.)

Saa troer De da om mig, at jeg vil ægte Tvende?

Mathurine.

Min Herre! Er det sandt, er De Charlottes Mand?

Juan (sagte til Mathurine.)

Saa troer De da, at jeg har mistet min Forstand?

Charlotte.

Der seer du, jeg har Ret.

Mathurine.

Du seer, jeg lyver ikke.

Juan.

(Til Charlotte.)

Lad hende tænke det.

(Til Mathurine.)

Tro mig til Punkt og Prikke.

Charlotte.

Nei jeg maa vide dog, hvordan det hænger sammen.

Mathurine.

Du vil fortryde det, thi du beholder Skammen.

Charlotte.

Min Herre! Siig engang, hvem af os der har Ret.

Mathurine.

Og tal nu lydeligt, saa vi kan høre det.

Charlotte.

Nu skal du faae at see!

Mathurine.

Ja giv nu bare Tid.

Charlotte.

Min Herre! Skynd Dem lidt!

Mathurine.

Gjør Ende paa vor Splid!

Juan.

Hvad skal jeg sige jer? I paastaae begge To,
At I mit Løfte har. Hvorledes kan I troe,
At mine Tanker er saa overmaade slette?
Hvad skal jeg sige da? I Sandhed, denne Trætte
Bilægges ei med Ord. Mit Valsprog, mellem flere,
Er det: at tale lidt, men handle desto mere.
Og derfor ei med Ord, men ved min Gjerning ene
Vil jeg forsøge paa jer Begge at forene.
Enhver af eder veed, hvorledes Sagen staaer,
Saa det unødigt er, at mere Snak I faaer.
Og den af jer, som jeg mit Løvte haver givet,
Kan ved den Andens Ord jo lee sin Sjæl af Livet;

Og naar vi først er gift, kan hun med Glæde see,
At jeg har meent det godt, og da tilfulde lee.
(Sagte til Mathurine.)
Hvor høit jeg elsker Dem, jeg ikke kan beskrive.
(Til Charlotte.)
Lad i den dumme Tro kun Mathurine blive.
(Til Mathurine.)
Jeg kan forsikkre Dem, jeg elsker Dem allene.
(Til Charlotte.)
Kun Dem tilbeder jeg; vi To skal os forene.
(Høit.)
Nu kan jeg rolig gaae. Jeg har min Mening sagt.
Kom, Sganarel, og staa imidlertid paa Vagt.
(Han gaaer. Sganarel kommer.)

Ottende Scene.

Charlotte. Mathurine. Sganarel.

Charlotte.

Der seer du, jeg har Ret. Ti du nu bare stille.

Mathurine.

Charlotte! Er du gal? Det var jo mig, han vilde.

Charlotte.

Jo mænd! Nei det var mig.

Mathurine.

Nei det var ikke dig.

Charlotte.

Ja det var ikke dig.

Mathurine.

Jo det var netop mig.

(De gaae ud sammen.)

Sganarel

(løber efter dem, og raaber.)

I stakkels Piger! Jeg har Medlidenhed med eders Uskyldighed, og jeg kan ikke taale, at I saaledes skal løbe jeres Ulykke imøde. Troer I mig, I skal ikke bryde jer noget om alt det Guld og alle de grønne Skove, man lover jer, men bliver hellere hjemme og vogter eders Gjæs!

Niende Scene.

Sganarel. Don Juan kommer tilbage.

Juan.

Jeg troer dog, jeg vil tage Sganarel med mig.

Sganarel (som før.)

Min Herre er en Bedrager, som ikke har anden Hensigt end at vanære jer; han har vanæret hundrede Andre, han er hele Menneskeslægtens Ægtemand, og.... (Han seer Don Juan.) Det er Løgn! Og hvo som understaaer sig at sige det om ham, skal faae med mig at

bestille! Min Herre er ingen Bedrager, han har ikke isinde at vanære jer, han har aldrig vanæret Nogen, han er ikke hele Menneskeslægtens Ægtemand. — Ah see, der er han! Nu kan I selv spørge ham ad.

Juan.

Hvad skal det betyde?

Sganarel.

Ak Herre! Verden er fuld af Ondskab og Løgn; jeg vilde kun forekomme Bagtalelsen, og derfor sagde jeg, at hvis Nogen skulde komme og fortælle noget Ondt om Dem, saa skulde man kun reent ud svare, at det var Løgn.

Tiende Scene.

De Forrige. En Spion.

Spionen.

Min Herre! Jeg lader Dem vide, at det er ikke godt for Dem at opholde Dem her længere.

Juan.

Hvorfor det?

Spionen.

Tolv Mennesker til Hest lede allevegne efter Dem. De ere ganske nær herved, og det kan ikke vare længe, inden de komme herhen. Jo hurtigere De kan komme herfra, desbedre. (Gaaer.)

Charlotte.

Ja det var ikke dig.

Mathurine.

Jo det var netop mig.

(De gaae ud sammen.)

Sganarel
(løber efter dem, og raaber.)

I stakkels Piger! Jeg har Medlidenhed med eders Uskyldighed, og jeg kan ikke taale, at I saaledes skal løbe jeres Ulykke imøde. Troer I mig, I skal ikke bryde jer noget om alt det Guld og alle de grønne Skove, man lover jer, men bliver hellere hjemme og vogter eders Gjæs!

Niende Scene.

Sganarel. Don Juan kommer tilbage.

Juan.

Jeg troer dog, jeg vil tage Sganarel med mig.

Sganarel (som før.)

Min Herre er en Bedrager, som ikke har anden Hensigt end at vanære jer; han har vanæret hundrede Andre, han er hele Menneskeslægtens Ægtemand, og.... (Han seer Don Juan.) Det er Løgn! Og hvo som understaaer sig at sige det om ham, skal faae med mig at

bestille! Min Herre er ingen Bedrager, han har ikke isinde at vanære jer, han har aldrig vanæret Nogen, han er ikke hele Menneskeslægtens Ægtemand. — Ah see, der er han! Nu kan I selv spørge ham ad.

Juan.

Hvad skal det betyde?

Sganarel.

Ak Herre! Verden er fuld af Ondskab og Løgn; jeg vilde kun forekomme Bagtalelsen, og derfor sagde jeg, at hvis Nogen skulde komme og fortælle noget Ondt om Dem, saa skulde man kun reent ud svare, at det var Løgn.

Tiende Scene.

De Forrige. En Spion.

Spionen.

Min Herre! Jeg lader Dem vide, at det er ikke godt for Dem at opholde Dem her længere.

Juan.

Hvorfor det?

Spionen.

Tolv Mennesker til Hest lede allevegne efter Dem. De ere ganske nær herved, og det kan ikke vare længe, inden de komme herhen. Jo hurtigere De kan komme herfra, desbedre. (Gaaer.)

Ellevte Scene.

Don Juan. Sganarel.

Juan.

Tolv imod Een, det er vel Meget! saa faaer jeg da tage min Tilflugt til Krigspuds. Det er bedst, at Sganarel tager mine Klæder paa, og jeg....

Sganarel.

Min Herre! De behager at spøge! Naar jeg har Deres Klæder paa, risquerer jeg jo at blive slaaet ihjel.

Juan.

Ingen Snak! Det er altfor stor Ære, jeg gjør dig. Lyksalig er den Tjener, som kan have den Ære at døe for sin Herre. (Gaaer.)

Sganarel.

Jeg takker for Æren. (Allene.) O Helvede! Siden det gjælder om Døden, saa gjør mig den Tjeneste ikke at tage feil af mig, fordi jeg har min Herres Klæder paa! (Gaaer.)

Tredie Act.

Vild Bjergegn.

Første Scene.

Don Juan og Sganarel, Begge forklædte, den Sidste som Doctor.

Sganarel.

Min Herre! De maa dog tilstaae mig, paa min Ære,
At ingen Klædedragt os bedre kunde være;
Og Deres første Plan var langtfra ikke god.
Hu! Tænker jeg derpaa, det gyser i mit Blod.

Juan.

Du er en Ertekjelling! Men hvor har
Du gravet denne gamle Kappe op?

Sganarel.

Hvad? Gravet op? Det er en prægtig Doctorkappe,
Hvor glædte det mig, slig en Kostbarhed at nappe!
Jeg af en Hændelse den i et Vertshuus fandt,
En gammel Doctor der den havde sat i Pant.

Men hvad det Bedste er, nu kan jeg alt passere
For Doctor fuldt saa god som hundred eller flere.
Paa Veien hilser man mig med Ærbødighed,
Og spørger mig tilraads, hvorpaa jeg gier Beskeed.

Juan.

Hvorledes det?

Sganarel.

Paa Veien hen til Dem har syv til atte Bønder
Mig deres Sygdom sagt, og skriftet deres Synder.
Ja fire Piger selv med meget følsomt Hjerte
Har consulteret mig i deres Nød og Smerte.

Juan.

Du svarte vel, at du forstod det ei?

Sganarel.

Og troer De da, at jeg saa tosset kunde være?
Jo mænd! Nei jeg har holdt min Klædedragt i Ære.
Jeg raisonneerte lidt, og gjorde dygtig Vind,
Saa skrev jeg recipe hvad først der faldt mig ind.
Men hillemænd, det var dog grumme moersomt, om
De for at takke mig om nogle Dage kom,
Fordi jeg havde dem saa ypperligt cureret,
Og saadan mit Genie til deres Gavn forceret!

Juan.

Og hvorfor ikke? Thi af hvilken Grund
Har ikke du de samme Rettigheder,

Som hver en Doctor, der vist ei har Deel
I Patientens Helbred, meer end du
Har havt i denne Dag. Saa kan du ogsaa
Saa godt som de tilegne dig hvad ei
Din Kappe, din friserede Paryk,
Ei et Dusin af smudsige Recepter,
Ei en pedantisk Mine har formaaet,
Men hvad Naturens store Kræfter virke.

Sganarel.

Saa er det ikke blot med Piger og med Vinen
De er ugudelig, men selv i Medicinen!

Juan.

Den hører med til Tidens Narrestreger.
Men lad os tænke paa, hvordan vi finde
Den rette Vei, vi har os vist forvildet.

Sganarel.

Og hvad det Værste er, thi jeg vil ikke lyve,
Det er, at her er fuldt af Skjelmer og af Tyve.

Juan.

For mig saa mange som der vil, jeg har
Min Kaarde.

Sganarel.

Ja det er godt for Dem, men hvad skal jeg bestille,
Ifald de komme hid, for mig at plyndre ville?

Juan.

O! en Doctor la'r de gaae.
Hos ham er ingen Ting for dem at fiske.

Sganarel.

Ja Kappen, Gud skee Lov, mig hjelper af min Nød;
Ak! har jeg ikke den, var jeg alt længe død.

(Man hører Klirren af Kaarder.)

O Herre! Hvilket Spektakel! Hvilken Klirren!

Juan.

Hvad seer jeg? Et Menneske, som forsvarer sig imod Tre! Det er altfor ulige Partie, jeg maa ile ham tilhjelp. (Iler ud.)

Anden Scene.

Sganarel allene.

Sganarel.

Det er en Galskab dog med saadan Tidsfordriv,
Naar Ingen kræver det, at vove saa sit Liv!
Nei jeg vil løbe bort, thi jeg har min Forstand,
Saa længe jeg har den, er jeg en holden Mand.

(Løber ud.)

Tredie Scene.

Don Juan og Don Carlos komme.

Carlos.

Min ædle Herre, lad mig takke Dem
For Deres Hjelp!

Juan.

De har ei Aarsag til det:
Jeg saae Dem ene kæmpende mod Tre,
Det var min Pligt at ile Dem tilhjelp.

Carlos.

Hvorledes skal jeg vise mig erkjendtlig,
Fordi De frelsede mit Liv?

Juan.

Min Herre!
Ifald De havde været i mit Sted,
De havde sikkerligen gjort det Samme.

Carlos.

Jo meer jeg seer paa Dem, desmeer jeg undres:
I Sandhed! Deres Tapperhed den stemmer
Kun slet med Deres Dragt. Jeg skulde troe,
At denne simple, slette Kjole skjuler
Et Væsen, der er skabt for Purpuret.
Knap veed jeg, om jeg ogsaa vove tør

At spørge om det Navn, hvis ædle Træk
Jeg ønsker dybt at præge i mit Hjerte.

Juan.

Min Herre! Navnet er jo ligegyldigt.
Men siig mig, hvad er Aarsag vel dertil,
At De har vovet Dem til disse Skove,
Til disse vilde, frygtelige Klipper,
Som gjæstes næsten blot af Røvere?

Carlos.

En ubehagelig Omstændighed,
Af dem, der ofte tvinge Ridderen
Til at forlade Hjemmet, Hustru, Børn,
Og ile vidt omkring paa Ærens Bane,
For der at hævne den forførte Uskyld.
Jeg og min Broder gjorde fælleds Sag,
Men da jeg nys forlod ham og vort Følge,
Saa har jeg af en Hændelse forvildet
Mig her imellem Bjergene.

Juan.

Og hvem
Er den Forførte, som De hævne vil?

Carlos.

Det er vor kjødelige Søster, som
Anraaber Himlen om Tilgivelse,
Men kræver Hævn af sine Brødre. Ja

Hun skal og hævnes, ei ustraffet skal
Han have vidst at røve hende bort
Fra Klostrets Mure, fra dets stille Liv,
For siden grusom at forlade hende.
I tvende Dage har vi søgt ham, men
Endnu ei kunnet finde ham, skjønt alt
Vi har hans Spor; det skal ei længe vare.

Juan.

Tør man vel spørge om den Herres Navn?

Carlos.

Og hvorfor ei? Det kan ei længer skjules.
Det er en Don Juan Tenorio,
En Søn af Lodovico.

Juan.

Kjender De
Og har De seet ham?

Carlos.

Seet ham, har jeg ikke,
Men af hans Rygte kjender jeg ham nøie,
Skjønt altfor seent.. Han er en grum Forræder.....

Juan.

Saa stille! Hør, jeg maa kun sige Dem:
Min meget gode Ven er Don Juan.

Carlos.

Hvad hører jeg?

Juan.

Han er min Ven, min Herre!
Og det var Feighed, om jeg taalte det,
At Nogen taler ilde om min Ven.

Carlos.

Af Kjærlighed til Dem vil jeg da tie.
Det er det Mindste, som De kan forlange,
Fordi mit Liv De frelste saa høimodig.
Men skjøndt De er hans Ven, saa haaber jeg,
At De dog ei vil billige hans Handling,
Og at De ei fortryder paa, at jeg
Forfølger ham, for i en ærlig Tvekamp
At redde broderlig min Søsters Ære.

Juan.

Nei tvertimod; jeg vil endogsaa hjelpe
Dem hvor jeg kan. Min Ven er Don Juan,
Men derfor kan jeg ikke billige,
At han ustraffet skal fornærme Dem
Og andre Adelsmænd. Jeg vil forskaffe
Dem Alt hvad Deres Ære kan forlange.

Carlos.

Hvorledes?

Juan.

De behøver længer ei
At søge Don Juan, jeg lover Dem

At skaffe ham hvad Dieblik, og hvor
De saa forlanger det. Her er min Haand.

Carlos.

Min Herre! De er altfor ædelmodig.
Jeg seer, at De Retfærdigheden elsker
Meer selv end Deres Ven. Men jeg benytter
Mig ei af Deres Tilbud. Jeg vil selv
Ham søge, De skal ikke være Vidne
Til Kampen mellem Deres Ven og ham,
Som er Dem Livet skyldig.

Juan.

O tilgiv mig!
Jeg agter ei at være Vidne blot:
Thi jeg skal sige Dem, saasnart jeg seer,
At Don Juan til Kamp sig ruster, maa jeg
Flux drage Sværdet selv. Thi viid, at aldrig
Han fægter uden Hjelp af denne Arm,
Og segner den, saa segner ogsaa hans,
Saa jeg kan sige uden Praleri,
At denne høire Arm er Don Juans.

Carlos.

Hvorledes det?

Juan.

Min Herre! Uden Omsvøb,

Jeg selv er Don Juan, og er beredt
At fægte med Dem strax paa dette Sted.

Carlos.

Usalig er min Skjæbne! Nei jeg veed
Hvad jeg Dem skylder. See, jeg iler bort,
Jeg vil ei vide det, at De er her.
Thi flygt endnu idag og flygt imorgen,
Jeg lover Sikkerhed og Vaabenstilstand.
Men hør mit Ord: Naar Solen tvende Gange
Har dyppet sig i Vesterhavets Bølger,
Jeg hvert et Sted Forræderen forfølger,
Og hvor vi sees, det blier vort sidste Møde,
Thi Een af os skal vandre til de Døde. (Gaaer.)

Juan.

Sganarel! Hei Sganarel! Hvor i al Verden mon han er? Det er en herlig Karl! Naar det kniber, forlader han sin Herre. (Gaaer.)

Egn ved Landsbyen.

Fjerde Scene.

Sganarel, forfulgt af en Deel Bønderfolk.

Sganarel.

Jeg har ei Tid, gaaer eders Vei!
Jeg faaer herefter at sige Nei.

Fordi jeg Doctor er, I tænker,
At I kan lægge mig i Lænker?
Fordi I kalder,
Fordi engang I falder,
Slaaer eders Been
Paa en Kampesteen,
Saa troer I, jeg skal staae paa Pinde,
Saasnart som I har det isinde.

Første Bonde.

Ak kjære Herre!
Jeg bliver hver Dag værre!

Anden Bonde.

Min Mave, min Mave,
Er reent gaaet aflave.

Tredie Bonde.

Med min gamle Skramme
Er det evig det Samme.

Sganarel.

Vil I ikke lade mig i Fred?
Gid Fanden sige jer Besked!

En Bondekone.

Jeg har saa ondt i alle Lemmer,
At snart jeg Intet meer fornemmer.

En Bondepige.

Det piner mig saa for mit Hjerte,
Det er en evig Stikken og Smerte.

Sganarel.

Vil I ikke lade mig i Ro?
Hold jer til Gud og eders Tro.

Bønderne (holde paa ham.)

Herr Doctor! Vil I bare
Den eneste Gang os svare!

Sganarel.

Herre du min Gud! Saa lad mig da høre,
Saa faaer jeg see, hvad jeg kan gjøre.
Hvor er han, som bliver daglig værre?

Første Bonde.

Til Tjeneste, naadige Herre!

Sganarel.

Bliver Han værre med hver en Dag,
Saa kan Intet gjøres ved denne Sag.
Men saa kommer der vel en Tid engang,
Enten den nu er kort eller lang,
Da Han vil begynde at bedre blive.

Bonden.

Men vil Doctoren ingen Recepter skrive?

Sganarel.

Det behøves ikke, Han nok sig kommer,
Maaskee til Vinter, om ei i Sommer. —
Hvor er han med den daarlige Mave?

Anden Bonde.

Dens Elendighed vil mig tilsidst begrave.

Sganarel.

Han maa beitse sig ganske ind,
Trække sig over med Katteskind,
Dryppe lidt Smør i smeltet Guld,
Hver anden Time en Spiseskee fuld. —
Hvor er han, som er daarlig i Panden?

Tredie Bonde.

Ak jeg har mestendeels tabt Forstanden!

Sganarel.

Saa længe det er en lille Skramme,
Saa lad det være, det er det Samme.
Men skulde der komme Gevært eller Byld,
Saa er det ene Hans Kones Skyld. —
Hun, som har ondt i alle Lemmer,
Ifald det Hende bestandig klemmer,
Saa tag en Svands af en levende Hund,
Og put den, saa langt Hun kan, i sin Mund. —
Men Hun, som har ondt i det lille Hjerte,
Kan ikke bedre ende sin Smerte,

End ved at pidskes med Brændenelder,
Og derpaa giftes jo før jo heller.

(Bondepigen giver sig til at græde.)

Femte Scene.

De Forrige. Pedro.

Pedro.

Ih see god Aften, Herr Sganarel!
Det glæder mig ret, at Han lever vel.
Hvad Pokker er det? Er Han Doctor bleven?
Er Han af sin Herres Tjeneste dreven?

Sganarel.

Min gode Pedro! Forstaa mig ret....
Jeg skal siden forklare det ganske let.

Pedro.

Men hør, Godtfolk! Er I Alle gale,
At I med denne Tosse vil staae og tale?
Det er den naadige Herres Tjener,
Desværre for ham, jeg godt ham kjender.
Riv Kappen af ham, saa skal I see,
Hvor i Liberiet han sig vil tee.

(Bønderne rive Kappen af ham, og prygle ham.)

Sganarel (allene.)

Nei det er sandelig altfor galt.
At blive pryglet det er fatalt;

Men at miste min gode Doctorkappe,
Det er at falde fra Lykkens Trappe.
Imens jeg de mange Folk har cureert,
Saa troer min Herre, jeg er deserteert.
(Gaaer.)

Tyk Skov.

I Baggrunden staaer et Monument af Marmor, forestillende Commandeuren til Hest, i romersk Keiserdragt, og med Commandostav i Haanden.

Sjette Scene.

Don Juan kommer.

Juan.

Jeg ikke veed, hvor Sganarel kan være;
Og længer kan jeg ikke vente, thi
I denne Aften maa jeg være hjemme.
Den smukke Mathurine samt Charlotte
Vil begge To besøge mig iaften.
Det gjælder nu, at ei den Ene mærker
Den Andens Komme, thi en evig Skade,
Om jeg den gode Leilighed forsømte! —
Hvad seer jeg? Her i denne Skov
Et herligt Marmor-Monument?
En romersk Imperator paa sin Hest?
Hvor er jeg vel? Hvad er det for en Skov?

Det er kjedsommeligt at fare vild.
Men see! Der kommer jo en Munk. Ja ham
Jeg sporge kan, han vil Besked mig give.

Syvende Scene.

Don Juan. En Munk.

Juan.

Min Ven! vil I vel sige mig, hvis er
Det skjønne Monument her midt i Skoven?

Munken.

Er du den Eneste, som ikke kjender
Den sorte Daad, hvorom al Verden taler?
Det er en Commandeur, en gammel Mand,
Som dræbtes af den Niding Don Juan.
Hans unge Datter, kjed af Livets Baand,
Sig dræbte kort derpaa med syndig Haand.
Hun var den Sidste af den hele Slægt,
Men derfor lettes ikke Hævnens Vægt;
Er Slægten død, saa lever op paanye
Retfærdighedens røde Morgengry.
Den gamle Herres Gavmildhed var stor,
De Fattigste var budne til hans Bord;
Saa meget Guld, saa mangen vægtig Daler
Han gav til Kirker, Klostre, Hospitaler,

Og selv i Døden from, han skjænket har
Til Klostret Alt hvad hans i Livet var.
Her hvile nu den Gamles trætte Been,
Hvor vi har reist en varig Mindesteen,
Der tale skal, naar vi er længe døde,
Om hellig Fromhed og en Nidings Brøde.
Betragt engang det skjønne Monument!
Mod Østen er det gamle Ansigt vendt,
Der seer det hen ud over Bjergets Tinde,
Om Hævnens Sol vil ikke snart oprinde.
Det vil den! Retfærd er ei her begravet
Med denne Dræbte. Nei, saavist som Havet
Ei Solens røde Blus formaaer at slukke,
Skal Graven ei sig over Hævnen lukke.

Juan.

Du kalder Don Juan en Niding, Munk?
Jeg kan forsikkre dig, du tager feil;
Thi Niding er kun Den, som er Kujon,
Men Don Juan er ei Kujon; hvad Feil
Han ellers har, er idetmindste Feighed
Ei mellem dem: han frygter ei for Fanden.

Munken.

Men desto meer for Gud.

Juan.

Tal ikke saa,

Jeg kjender ham til Punkt og Prikke, thi
Det er mig selv.

Munken.

Saa du er Don Juan?

Juan.

Med din Tilladelse.

Munken.

Og du tør vove
Paa dette Sted at sætte fræk din Fod?

Juan.

Og hvorfor ei?

Munken.

Hvorfor ei? Derom kan
Du spørge? Slig en gudsforgaaen Krop
Har jeg ei kjendt. Saa veed du ikke hvad
Samvittigheden er? Maa ikke Synet
Af dette Monument, der skrækker Alle,
Med Centnertyngde sønderknuse dig?

Juan.

Hvorfor just mig?

Munken.

Ha Frækhed uden Lige!
Har du ei dræbt den gamle Commandeur?

Juan.

Har ikke du tilranet dig hans Gods?

Munken.

Ved Testament har Klosteret arvet det.

Juan.

Saa bør jo du og hele Klosteret
Mig takke, at jeg har jer Penge skaffet.

Munken.

Foragtelige Spottefugl! Du frygter
Ei for den Gjengjæld, som vil sikkert komme,
Naar tvende Drab vil raabe høit om Hævn?

Juan.

Hvorledes? tvende? Regner du for To
Den gamle Commandeur?

Munken.

Nei, Donna Anna,
Hans Datter.

Juan.

Har jeg ogsaa hende dræbt?

Munken.

Fortvivlelsen har hende dræbt, men du
Har bragt Fortvivlelsen i hendes Sjæl.

Juan.

Ifald saa er, hvorfor har I da ikke
Et Monument for Donna Anna reist?
Det havde været grumme smukt at see;

Den Pige var saa kjøn; jeg ønsker ret,
At for en Tid hun leved op igjen.

Munken.

Saa mangen Synder alt jeg haver kjendt,
Dog Ingen saa til sine Synder vendt.
Men tro du mig, den Time visstnok kommer,
Da ogsaa du vil skjælve for din Dommer.

(Gaaer.)

Ottende Scene.

Don Juan. Sganarel.

Juan (til Sganarel.)

Hvor blier du af, du jammerlige Karl?
Du løber bort, saasnart du lugter Krudt.

Sganarel.

Ak naadige Herre! Forlad mig Stakkel!
Det er i Sandhed et stort Mirakel,
At jeg ikke for længe siden er død.
Jeg har været bestedt i forfærdelig Nød.
Jeg løb fra Dem for at redde mit Liv,
Men hvor jeg kom, var der værre Kiv;
De selv har ei været mere med,
End jeg paa det forbandede Sted.
Med Prygl de have mig grusomt tracteret,

Saa allevegne jeg er blesferet.
Dog kunde jeg selv mig have cureret,
Om ei, imens de mig Stakkel joge,
Selv Doctorkappen de fra mig toge.

Juan.

Du er en Kryster! Fy, du maa dig skamme.
Nu maae vi skynde os at komme hjem.
Men lad os først lidt nærmere betragte
Det skjønne Monument i denne Skov.
Fra dette Sted, jeg troer, vi see det bedst.

Sganarel.

See hvad er det? En Rytter paa en Hest!

Juan.

Betragt engang, om du ham ogsaa kjender.
(Sganarel skraaler.)
Hvad er paafærde?

Sganarel.

O vee! Det iisner i mit Blod!
Ak god Nat nu alt mit Mod!
Er han levende eller død?
Gud hjelpe mig af denne Nød!

Juan.

Hvad feiler dig, Kujon?

Sganarel.

Saa gid jeg aldrig Sganarel maa være,
Og aldrig Herrens Liberi maa bære,
Om ei det er den gamle Commandeur!
Nei veed De hvad? nei hør!
Det er fælt at see derpaa!
Kom, naadig Herre, lad os gaae!

Juan.

Du Nar! Det er jo saare smukt at see,
Det er jo herlig gjort, hvad frygter du?

Sganarel.

O fy! Det ligner ham saa fælt.
Kom Herre! Jeg er ingen Helt!

Juan.

Det mærker jeg. Men lad os først engang
Besee det nærmere.

Sganarel.

O nei! Betænk Dem, kjære Herre,
At ikke De gjør Sagen værre.
Lad ham nu i sin Død ha' Fred!
Det er jo slet ingen Artighed
En Mand ved Livet at skille,
Og siden ham besøge ville.

Juan.

Ih tvertimod; det er jo en Visit,
Som jeg kun altfor længe skylder ham,
Og hvis han blot har mindste Levemaade,
Saa vil det være ham en Fryd og Ære.

Sganarel.

Ak Gud! Nei han er vist ikke fornøiet
Med at see os her. Han skjeler med Øiet
Igjennem Skovens de tætte Grene;
Gud skee Lov, jeg er ikke allene!

Juan.

Da er det ikke smukt af ham, ifald
Han ikke skjønner paa min Artighed.
Gaa, Sganarel, og bed ham om at spise
Hos mig til Aften.

Sganarel.

Det er en Ting, som han vist ei behøver.
Med slige Ord man ham kun meer bedrøver.

Juan.

Bed ham, siger jeg.

Sganarel.

Men Gud bevares vel! Jeg er jo ikke gal,
At tale til en Mand af Marmor og Metal.

Juan.

Jeg siger, gjør det strax!

Sganarel.

Nei det er altfor galt!

Juan.

Saa maa jeg dræbe dig.

Sganarel.

Ak det er høist fatalt! —

(Gaaer hen mod Monumentet.)

Hr. Commandeur!
(Ak Herre Gud! jeg skjælver som et Rør.)
Hr. Commandeur! Vil De vel gjøre os den Ære,
Hos Don Juan iaften Gjæst at være?

(Støtten nikker. Sganarel skriger, og løber tilbage.)

Juan.

Hvad er paafærde?

Sganarel.

Støtten....

Juan.

Vil du tale strax!

Sganarel.

Herre! Støtten.....

Juan.

Jeg dræber dig, ifald du ikke taler.

Sganarel.

Støtten nikkede med Hovedet.

Juan.

Elendige Kujon!

Sganarel.

Jeg forsikkrer Dem, den nikkede med Hovedet.

Juan.

Jeg skal forsøge
Det selv, du Ertekjelling!
Commandeur!
Vil du iaften være Gjæst hos mig?

(Stotten nikker.)

Sganarel.

Aa! Gid jeg var hundrede Mile borte!

Juan (efter et Øieblikś Betænkning.)

Hør, lad os gaae bort fra dette Sted.

Sganarel.

Ja det var et Ord i rette Tid.

(De gaae.)

Fjerde Act.

Oplyst Sal hos Don Juan.

Første Scene.

Don Juan. Sganarel.

Juan.

Hvordan det ogsaa er, saa vil jeg ikke
Mit Hoved bryde med at grunde paa,
Hvad vore Øine kun har troet at see.

Sganarel.

Nei De kan troe, det her er ikke nok med Tro,
Thi vi har seet hans Nik, og seet det begge To.
Nei Himlen har ved det et Tegn Dem villet give,
At hvis De ei vil døe, men blive kjønt ilive,
Og hvis De ikke vil, naar De engang er død,
Forflyttes derhen, hvor De let kan blive rød,
Saa maa De skynde Dem og tænke paa itide,
Endskjøndt det er lidt haardt i sure Æbler bide,

At fra Løsagtighed De Dem herefter vaner,
Tilbage bliver selv, naar den til Helved farer.

Juan.

Tre, fire Gange har jeg sagt dig alt,
Og siger dig det nu for sidste Gang:
Ifald du end engang dig understaaer
At lade mig den dumme Sladder høre,
De Sparlagnsprækener, som du maaskee
Har hørt, dengang da du var gift, saa skal
Jeg lade hente mig en Tyrepidsk,
Og fire stærke Karle holde dig,
Imens den femte børste kan din Ryg.
Forstaaer du mig?

Sganarel.

Ja overmaade godt! Thi det er Herrens Dyd,
At naar han siger blot den allermindste Lyd,
Saa kan den strax forstaaes, det bliver ganske klart,
Han ingen Omsvøb gjør, det gaaer som i en Fart.

Juan.

Serveer mit Bord, thi jeg vil spise nu.

Sganarel.

Men mens jeg husker det, Herr Paaske han er kommen,
Han staaer her udenfor med Regninger i Lommen.
Alt længe stod han her, en Time fast han venter,
I Skjægget mumler han om Capital og Renter.

Tre, fire Gange jeg ham alt forsikkret har,
At Herren ei endnu tilbage kommen var.
Men stedse svarer han: Det kan jeg aldrig troe;
Nu, jeg vil vente ham, og slaae mig her til Ro.

Juan.

Deri har du gjort ilde, Sganarel!
Gaa tvertimod og bed ham om at komme.
Det er en daarlig Politik at nægte
Sig hjemme for sin Creditor. Nei det
Er godt at man betaler dem med Noget.
Jeg veed en Hemmelighed, hvorved jeg
Dem giver Mere selv, end de forlange,
Endskjøndt jeg ei betaler dem en Skilling.
Gaa, Sganarel, og lad ham komme strax.

(Sganarel gaaer, idet han aabner Døren for Herr Paaske.)

Anden Scene.

Don Juan. Herr Paaske.

Juan.

Herr Paaske! Bedste Ven! Kom nærmere, jeg beer Dem.
Hvor sjelden har jeg dog den Lykke, at jeg seer Dem!
Jeg mine Folk har sagt, jeg ei vil være hjemme;
Men aldrig har jeg tænkt, mig for en Ven at gjemme.

Paaske.

Jeg er Dem meget forbunden.

Juan (raaber ud af Døren.)

I Slyngler, som I er, I Kjeltringer skal lære:
Herr Paaske, som mig selv, I holde skal i Ære.

Paaske.

Jeg beder Dem, det er ikke værdt.....

Juan.

De Dumrianner veed, for hvem jeg ei er hjemme.
Herr Paaske er min Ven, det bør de ei forglemme.

Paaske.

Jeg er Deres underdanige Tjener! Jeg kom for at....

Juan.

Herr Paaske! Ih men staa dog ikke der ved Gangen.
Kom nærmere, jeg beer, vi To er eens i Rangen.

Paaske.

O jeg takker! Det behøves saamænd ikke.

Juan.

Jo vist behøves det, gjør ingen Complimenter,
Kom nærmere; hvis ei, jeg selv herhen Dem henter.

Paaske.

Naadige Herre! Jeg er saa smudsig paa Støvlerne.

Juan.

O det gjør Ingenting! Jeg seer paa Hjertet ene:
Om ikke Støvlerne, dog Tankerne er rene.

Paaske.

Min Herre! De behager at skjemte.

Juan.

Nei nei, jeg veed jo nok, hvor meget jeg Dem skylder,
Men jeg vil vise det, mit Ord kun lidet fylder.

Paaske.

Ja det har jeg Intet imod. Men....

Juan.

Men kom da nærmere, staa ei ved aabne Døre.

Paaske.

Det behøves ikke, naadige Herre! Jeg har kun to Ord at sige. Jeg er....

Juan.

Men om De kommer ei, saa vil jeg ikke høre.

Paaske.

Ja ja, saa skal jeg komme. — Seer De, naadige Herre....

Juan.

Herr Paaske! Paa min Tro, hvor De er bleven fed!

Paaske.

Saa? Synes De det?

Juan.

Derom er ingen Tvivl. Og De er mere bred.

Paaske.

Det kan jeg dog neppe troe.

Juan.

De er vist aldrig syg, men altid frisk og sund.

Paaske.

Ja Gud skee Lov! Til Tjeneste. Jeg....

Juan.

Og De har faaet Couleur! Det er en anden Mund!

Paaske.

Nei det er saamænd den samme. Jeg vilde gjerne....

Juan.

I visse Maader, ja saa er det vel den samme.
Men hvor Herr Paaske dog de Unge gjør til Skamme!
De unge Mennesker i deres bedste Alder
De har nu ingen Kraft, for hvert et Pust de falder;
Men naar Herr Paaske sig ved Siden af dem stiller,
Saa seer han yngre ud, han læser uden Briller,
Han bruger ei Paryk, gaaer med sit eget Haar:
Hvem skulde troe, at De er tredsindstyve Aar?

Paaske.

Med Deres Tilladelse, saa....

Juan.

Og medens jeg mig paa Familien besinder,
Fru Paaske, haaber jeg, sig ogsaa vel befinder?

Paaske.

Jeg takker! Jo Gud skee Lov!

Juan.

Hvor skjønt forstaaer hun Dem med huuslig Fryd at krone!
Lyksalig er den Mand, der har en saadan Kone.

Paaske.

Hun er Deres Tjenerinde. I Betragtning af de onde Tider....

Juan.

Hvor leve Deres Børn? Den nette smaae Claudine?

Paaske.

Meget vel.

Juan.

Hun er særdeles smuk. Hun har sin Faders Mine.

Paaske.

Det er meget smigrende for mig! Da jeg har besluttet....

Juan.

Hvor gaaer det med Colin? Vil han sig ikke komme?

Paaske.

Jeg takker! Jo nu er han frisk.

Juan.

Han gjør vel dygtig Støi bestandig med sin Tromme?

Paaske.

Bestandig det Samme. Saasom det....

Juan.

Og Deres lille Hund, den gamle graae Semire,
Den gjøer vel lig' som før, og gaaer paa sine fire?

Paaske.

Den er bleven reent bandsat til at bide Folk i Benene.

Juan.

De skal ei undres, at jeg veed Besked saa godt
Om Deres hele Slægt. Det er af Venskab blot.

Paaske.

Vi ere Dem uendelig forbundne! Det var Dem vel ikke beleiligt....

Juan.

Herr Paaske! Siig mig, er De virkelig min Ven?

Paaske.

Jeg er Deres underdanige Tjener.

Juan.

Med al Oprigtighed jeg elsker Dem igjen.

Paaske.

Min Herre! Det er altfor megen Ære. Da Priserne nu Dag for Dag....

Juan.

For Dem jeg ingen Ting i Verden vilde bytte.

Paaske.

Det er altfor stor Godhed!

Juan.

Jeg elsker Dem saa heit, og uden Egennytte.

Paaske.

Det er saamænd meer, end jeg har fortjent. Men for at komme....

Juan.

Herr Paaske! Vil De nu ei gjøre mig den Ære,
I denne Aftenstund hos mig til Gjæst at være?

Paaske.

Nei jeg takker. Jeg skal gaae paa Øieblikket. Jeg vilde kun....

Juan (raaber ud af Døren.)

Spænd for min Stadskarreet, den bedste som jeg eier!
Herr Paaske følges skal af to til tre Lakeier.
Lad fer af mine Folk med Fakler følge med,
Og med Pistoler til desstørre Sikkerhed.

Paaske.

Ak Gud bevares! Det behøves jo slet ikke, jeg kan godt gaae.

Juan.

Bevares vel, jeg beer, De er mig altfor kjær,
Jeg Deres Tjener; ja selv Deres Skyldner er.

Paaske.

Ak naadige Herre!

Juan.

Det er en Ting, jeg ei for hele Verden dølger.

Paaske.

Hvis bare ....

Juan.

Befaler De, at jeg Dem selv til Vognen følger.

Paaske.

De behager at spøge, men tillad mig blot ....

Juan.

Saa lad til Afsked mig omfavne Dem, min Ven!
Og om De Noget vil, saa kom De kun igjen.

(Gaaer.)

Tredie Scene.

Herr Paaske. Sganarel, som imidlertid er kommen tilbage.

Sganarel.

Det maa De dog tilstaae, at De har en oprigtig Ven i min Herre.

Paaske.

Ja, det er sandt nok. Han siger mig saa mange Complimenter, at jeg ikke kan komme til at bede ham om mine Penge.

Sganarel.

Jeg kan forsikkre Dem, at hans hele Huus med Glæde vilde døe for Dem, og jeg vilde endogsaa ønske, at der maatte hænde Dem noget Ondt, som at En vilde give Dem Stokkeprygl, eller saadant Noget, saa skulde De bare see, paa hvilken Maade....

Paaske.

Jeg tvivler ikke derpaa. Men hør, Sganarel, jeg vil dog bede Dem om at huske ham lidt paa mine Penge.

Sganarel.

O bryd De Dem ikke derom! Han betaler Dem saamænd nok.

Paaske.

Men De, Sganarel, De skylder mig Noget for Deres egen Regning.

Sganarel.

Fy! Tal dog ikke saaledes.

Paaske.

Hvad for Noget? Skulde jeg ikke....

Sganarel.

Veed jeg ikke nok, hvad jeg er Dem skyldig?

Paaske.

Ja men....

Sganarel.

Kom Herr Paaske! Mag jeg have den Ære at følge Dem tilvogns?

Paaske.

Men mine Penge?....

Sganarel

(tager ham i Armen, og støder ham lidt efter lidt ud.)

Spøger De?

Paaske.

Jeg vil....

Sganarel.

Aa hvad!

Paaske.

De maa vide....

Sganarel.

Bagatel!

Paaske.

Men....

Sganarel.

Fy!

Paaske.

Jeg....

Sganarel.

Fy! sigas jeg Dem. (Trækker afsted med ham.)

Fjerde Scene.

Don Juan kommer. Strax efter: Sganarel.

Juan.

Saa slap jeg ham, han kan sig ei beklage;
Jeg har ham viist al mulig Artighed.
(Til Sganarel, som kommer.)
Serveer nu Bordet! Hurtig! Jeg vil spise.

Sganarel.

Naadige Herre! Her staaer en tilsløret Dame udenfor, som begjærer at tale med Dem.

Juan.

Hvem kan det være, og paa denne Tid?
Maaskee Charlotte eller Mathurine.
Lad hende komme.

Femte Scene.

De Forrige. Donna Elvire i Nonnedragt.

Elvire.

Siig, Don Juan, om du mig atter kjender?
Det er Elvire, som paany du seer.
Mit Hjerte sig forlængst mod Himlen vender,
Ei jordisk Attraa fængsler det nu meer.

Du har ei tænkt, Elvire meer at skue,
Hun brænder end, men i en anden Lue.
See, Don Juan, dit sidste Raad jeg følger,
Gid ogsaa du vil saadan følge mit!
Mit Nonneslør nu mine Synder dølger,
Som Dragten er mit Hjerte reent og hvidt.
Det sorte Kors er ene deri præget,
Det er den Trøst, som har det vederqvæget.
Min Kjærlighed kan Klostret ei forbyde,
Den brænder end, men i et andet Skjær:
Dens rene Ild vil dig ei meer fortryde,
Thi Fakken er ei Jorden længer nær;
Den har sig vendt, dens røde Blus er svundet,
Og Himlens Ild har Jordens overvundet.
Min Broders Sværd dig monne vidt forfølge;
Jeg Daare, som forlangte Hævn af ham!
Mit Hjerte kan dog ei sin Rest fordølge,
Hans kjække Had min Kjærlighed gjør Skam.
Men gjerne vil for ham jeg staae tilskamme,
Naar Himlens Straf kun ikke dig maa ramme.

Juan.

Jeg troer, du græder, Sganarel!

Sganarel (grædende.)

Jeg? Nei Gud bevares!

Elvire.

Thi hør mit Ord: Om Eet jeg vil dig bede,
Og sandelig, det er min sidste Bøn.
Endnu er Tid at vende Himlens Vrede,
Og dobbelt kjær bli'er dens forlorne Søn.
Men tro mit Ord: Du kan ei vente længe,
Din Skytsaand klimprer paa de sidste Strænge.
Thi stol kun ei paa Himlens store Naade,
Maaskee den er forbi med denne Dag.
Du løser ei din Fremtids mørke Gaade,
Kan du for Gud forsvare vel din Sag?
Din Frist er ei saa lang, som du det tænker,
Et Øieblik kan smedde dine Lænker.
Vend om, vend om! End er dig Tiden givet;
Men nøl kun ei, det gjør det mere svært.
Af faa Minuter sammendynges Livet,
Med gjerrig Haand du spare paa ethvert.
Vend om, vend om! Det er min Bøn, min sidste,
Du sagde Ja, ifald du Mere vidste.

Juan.

Jeg siger Ja, skjøndt intet Meer jeg veed.
Elvire! ja nu føler jeg min Brøde.
Alt længe har jeg følt den, men naar vover
En dybt forstokket Synder at udrive
Af Hjertet den saa dybt indgroede Synd?

Alt ofte stod jeg stille paa min Vei,
Og tænkte: Ak du gaaer vist ei den rette!
Langt bedre nu at vende om, skjøndt seent,
Og ile fra det Onde til det Gode.
Men ak! Jeg mangled Kraften, og en Tanke
Om Himlens evige Retfærdighed
Opstod da i min Sjæl, og skrækkede
Tilbage mig: hvo veed, om Naadens Port
Endnu er aaben for en saadan Synder?
Om og Sanct Petrus aabne vil, naar jeg
Med frygtsom Haand skal banke paa hans Dør?
Saadan har Frygten længe stridt mod Villien
Indbyrdes i min Sjæl, og derved qvalt
Den forrige Beslutning. Ak! maaskee
Jeg endnu vandrede til Svovelpølen,
Om ikke De nys havde aabenbaret
Mig Himlens Naade, ak en Naade, som
Jeg ei begriber! Hvorfor har dens Lyn
Ei hundred Gange styrtet mig tilforn?
Men nu er mine Øine atter aabne:
Ved Himlens ubegribelige Naade,
Ved denne Naade, som De selv forkynder,
Jeg sværger det, nu vil jeg vende om!

Sganarel.

Ih Gud! Kan jeg troe mine Øren?

Elvire.

Tak, Don Juan! Min Gang var ei forgjæves;
Nu er du frelst, thi Villien er god.
Mod Himlen skal nu dine Tanker hæves,
Den vil igjen dig skjænke Kraft og Mod.
Farvel, min Ven! Nu gaaer jeg glad og rolig
Tilbage til min snævre Nonnebolig.

(Gaaer.)

Siette Scene.

Don Juan. Sganarel.

Sganarel.

Ak naadige Herre! Hvor glæder det mig, endelig at see Dem vende tilbage paa den rette Vei! Det er Noget, som jeg i lang Tid har ønsket, og Himlen være lovet, at det endelig er skeet!

Juan.

Du Tosse! Saa du troer virkelig, at det var Alvor?

Sganarel.

Hvad hører jeg?

Juan.

Jo jeg maa dog rigtignok tænke paa at forbedre mig.

Sganarel.

Ja det er ogsaa Det jeg mener.

Juan.

Kun tyve eller tredive Aar til af det Liv, som jeg har begyndt; saa skal jeg see hvad jeg kan gjøre.

Sganarel.

O Gud! Er det saaledes fat?

Juan.

Du Nar, som saaledes har taget for god Mynt Alt hvad jeg har sagt til Donna Elvire! Herefter behøver du ikke altid at troe mig. Thi jeg har mærket, at der kommer Intet ud af at tale Sandheden: vil man opnaae sine Hensigter, maa man have en Maske for Ansigtet; og af alle er Religionens og Gudsfrygtens den beqvemmeste, og den, som giver den pudseerligste Maskerade.

Sganarel (sagte.)

Hvilket Menneske! Hvilket Menneske! (Høit.) O min Herre! Hykleriet var da det Sidste, som manglede Dem! Dermed har De sat Kronen paa Deres Afskyeligheder! Min Herre! Dette Sidste oprører mig, og jeg kan ikke tie stille dertil. Gjør kun ved mig Alt hvad De vil! Prygl mig, slaa mig fordærvet, tag Livet af mig, om De har Lyst; jeg maa lette

denne Steen fra mit Hjerte, og som en tro Tjener sige Dem hvad der er min Pligt at sige: Betænk, min Herre, at Krukken gaaer saa længe tilvands, at den tilsidst kommer hankeløs hjem; og, som denne herlens Forfatter, jeg ikke kjender, siger meget godt: Mennesket er i denne Verden som Fuglen paa Qvisten; Qvisten holder sig til Træet; Den, som holder sig til Træet, følger gode Forskrifter; gode Forskrifter ere bedre end smukke Ord; smukke Ord hører man ved Hoffet; ved Hoffet ere Hofmændene; Hofmændene følge Moden; Moden er en Phantasie-Sag; Phantasien er en Evne i Sjælen; Sjælen er Det, som giver os Liv; Livet ender med Døden.... og .... betænk, hvad der skal blive af Dem!

Juan.

Ah! Hvilket smukt Raisonnement!

Sganarel.

Om De efter alt Dette endnu ikke giver Dem, da saa meget desto værre for Dem!

(Man hører Commandeurens Marmorstøtte gaae op ad Trappen.)

Juan.

Hvad er det for et Spektakel? (Man hører Støtten banke paa Døren.) Hvad kan det være for en ubehøvlet Gjæst, som banker saa haardt? Gaa, Sganarel, og luk op.

Sganarel.

Det er forfærdeligt, at man ikke kan faae Madro!
(Gaaer, og lukker Døren op, og kommer straalende tilbage.)

Juan.

Hvad er paafærde?

Sganarel.

Han med Hovedet!

Syvende Scene.

De Forrige. Commandeurens Støtte gaaer ind, og bliver staaende midt paa Gulvet.

Juan.

Gesvindt en Stol og et Couvert!
Kom, Commandeur, og sæt dig ned og spiis. —
Hvad nøler du? kom nærmere!
Jeg har jo budet dig til Aftensmad. —
Kom, Sganarel, og syng for Commandeuren,
Maaskee det kan opmuntre ham.

Sganarel.

Forlad mig! Jeg er bleven ganske hæs.

Juan.

Saa kom, bring Bordet hid paa dette Sted,
Og lad os spise her.

Sganarel.

At jeg er lam i hele Kroppen!

Juan.

Han svarer ei, maaskee han hører ikke:
Han staaer saa stiv der som en Marmorstøtte.
Forlad mig! Det er sandt, du er jo og
En Marmorstøtte, nær jeg havde glemt det.
Du staaer saa stiv og stille der paa Gulvet,
Fæst som en Pryd, en herlig Statua,
En romersk Imperator, gjort til Ziir
For denne Sal, at stande mellem andre. —
Men jeg har nok af skjønne Statuer,
Saa jeg behøver ikke dig tillige.
Gaa kun din Vei, ifald du ikke vil
Tiltakke tage med min Aftensmad.
Vel sandt! Jeg burde have lækkre Retter
I Overflod at byde dig, thi slig
En Gjæst er sjelden, og bør vel beværtes.
Men sagtens er du dog ei vant til bedre,
I al den Tid, som du har siddet paa
Din kolde Marmorhest i Regn og Slud.

Støtten.

Juan!

Juan.

Saa du kan tale?

Stotten.

Har du Mod?

Juan.

Til Alt.

Stotten.

Saa følg mig.

Juan.

Ja hvorhen du vil.

(Stotten gaaer, fulgt af Don Juan.)

Sganarel (efter en kort Pause.)

Jeg vil dog ei forlade nu min Herre.

(Gaaer efter.)

Skoven med Commandeurens Monument.

Maanelys Nat. Marmorhesten staaer allene, foruden Stotten.

Ottende Scene.

Bønder stimle til.

Første.

Kom, Børnlille! Har I Mage seet?
Tænkte I vel, at det var skeet?
Marmorhesten allene staaer.
Hvor mon vel Commandeuren gaaer?

Anden.

Fy, det er fælt at see derpaa!
Kom, lad os atter tilbage gaae.

Tredie.

Vist en Ulykke det betyder,
Om ei vor Herre den forbyder.

Niende Scene.

De Forrige. En gammel Bonde kommer med Munken.

Bonden.

Kom her hen, ærværdige Fader,
At vore Synder I os forlader!
Verden vil vist ei længe staae,
Siden en Marmorstøtte kan gaae.
Seer I! Hesten den staaer allene;
Inde hist mellem Krat og Grene
Har jeg seet Commandeuren gaae,
Saa det i Jorden ryste maa,
Med sine svære Kæmpeskridt.
Maaneskinnet blev ganske hvidt,
Og i det hvide Maaneskin
Susede sagte Nattens Vind.

Hundene hørtes undertiden tude,
Uglerne skreg saa fælt derude,
Aftenbakkerne peb og skøi,
Gjorde en styg og rædsom Støi;
Og naar man saae ad Marken hen,
Skimted man røde Lygtemænd,
Og i den hurtig slukte Lue
Saae man et brændende Ansigt true.

Munken.

Og saae I ikke, hvad Vei den tog?

Bonden.

Landsbyen tæt forbi den drog.

Munken.

Saa gik den vist til Don Juan,
Retfærdig Straf nu føler han.
See nu er Hævnens Time kommen,
Nu skal han snart fornemme Dommen.
Men gaaer nu Alle ganske rolig
Tilbage til jer sikkre Bolig,
Og kommer ikke meer her hen,
For Solen stiger op igjen.

Bønderne.

Bevar os, Christ! Der kommer han!

(Alle gaae.)

Tiende Scene.

Støtten kommer, fulgt af Don Juan og Sganarel, som skjuler sig bag et Træ.

Juan.

Du gaaer saa fort, jeg kan dig neppe følge.

Støtten.

Her er min Grav.

Juan.

Det har jeg længe vidst.

Støtten.

Det er dit Værk.

Juan.

Det er ei heller Nyt.

Støtten.

Det maa gjengjældes.

Juan.

Ha! Det leer jeg af.

Støtten.

Omvend dig.

Juan.

Nei.

Støtten.

Giv mig din Haand, Juan!

Juan.

Der har du den. — O vee! Hvad har jeg giort!
En indre Ild fortærer mig, jeg brænder,
Jeg brænder op!

Støtten.

Modtag din Straf, Forræder!

(Jorden aabner sig. Støtten styrter Don Juan ned i Afgrunden, og forsvinder. Stærke Flammer slaae op igjennem Aabningen, hvorpaa den atter lukker sig, og Støtten sees siddende paa Hesten.)

Efter nogen Tid kommer Sganarel frem.

Sganarel.

Han er død, og ved hans Død har Enhver faaet Satisfaction. Den fortørnede Himmel, de overtraadte Love, vanærede Familier, fornærmede Forældre, bedragne Piger, forførte Koner, fortvivlede Ægtemænd, hele Verden er nu tilfreds. Jeg er den eneste Ulykkelige, som efter saa mange Aars troe Tjeneste ikke faaer anden Løn, end med mine egne Øine at see min Herres Ugudelighed straffet paa den forfærdeligste Maade af Verden. (Gaaer.)

Seer jer i Speil!

Lystspil i een Act,

paa rimede Vers.

(Tildeels efter Töpfer.)

Første Gang opført paa det kongelige Theater den 11te October 1830.

Personerne.

Onkelen.
Herren.
Fruen.
Stuepigen.
En Tjener.

Skuepladsen forestiller et smukt meubleret Værelse. Tilhøire (for Tilskuerne) et Vindue, og tæt ved samme et Bord, hvorover der hænge en Mængde Tobakspiber i en Række. Paa Bordet findes Tobakskasse og Fyrstaal. Ligeoverfor er et stort Garderobeskab.

Første Scene.

Onkelen. Herren. Den Sidste i Gallaklæder med Kaarde ved Siden.

Onkelen.

I Galla? vil man see! Saa tidligt alt paa Dagen?

Herren.

Ja, tænk Dem, Onkel! Jeg er desperat!
Til min Forlegenhed er ikke Magen!
Jeg denne Morgen skal til Referat
Hos Hans Durchlauchtighed, og være maa parat
Paa Slaget ni, ja, førend den er slagen.

Onkelen.

Hvad siger det? Dertil er du jo vant.

Herren.

Det er jeg ogsaa; det er sandt....

Onkelen.

Hvorledes kan du da forlegen være?

Herren.

O Gud!....

Onkelen (seer paa sit Uhr.)

Endnu har du jo Tid,

Den har ei slaaet.

Herren.

Det veed jeg nok, men viid,

En anden Grund.....

Onkelen.

Ja saa?

Herren.

Jeg har.....

Onkelen.

Saa tal da, Kjære!

Herren.

Jeg frygter for.....

Onkelen.

For hvad?

Herren.

O Himmel! for min Fred,

Mit Haab, min Trøst, mit Liv, min Velfærd og min

Ære!

Onkelen.

For Fanden! Jeg er ei en Spion eller Bias;
Giv mig en tydelig Besked!
Hvo hitter ud af slig Galimatias?

Herren.

De veed, min Feil er ikke Jalousie.....

Onkelen.

Ah! slap det saadan ud?

Herren.

Men jeg har fandet,
At er vor Ungdoms Blomstertid forbi,
Og tæller man af Aar de fire Gange ti,
Saa faaer man Øiet op for Et og Andet.

Onkelen.

Guds Død! hvad har du seet?

Herren.

O nei!
De misforstaaer mig. Talen er her ikke
Om Noget, jeg har seet. Jeg frygter ei;
Min Kone kjender jeg til Punkt og Prikke,
Hun elsker mig, hun er mig tro,
Men hun er ung, — see! Onkel, det er Knuden!
Den Tanke grumt forstyrrer mig min Ro,
At Ungdom tidt letsindig er. Desuden
Er Qvinden sjelden i Principer fast;

Hvo gjerne hoppe vil, er let at lokke;
Hun er et Græsstraa, som et Pust kan rokke,
Som bøier sig for Vindens mindste Kast.

Onkelen.

Hold op med Metaphorer og Fadaiser,
Og siig mig ligefrem, i Hast,
Fra hvilken Kant det paa dit Græsstraa blæser.

Herren.

Fra Gjenboen.

Onkelen.

Ei, ei! den unge Lieut'nant?

Herren.

Ja!

Onkelen.

Saa hør et Ord, hvormed jeg strax dig tæmmer:
Hans Regiment idag marcherer bort herfra.

Herren (ivrig.)

Men Onkel! Det er Det, hvorover jeg mig græmmer!

Onkelen.

Saa gid jeg til en Varulv blive maa,
Om jeg et Ord af Dette kan forstaae!
En nygift Mand, en Kone som er deilig,
En Lieut'nant, som saa lidt er ubeleilig,
At Manden taber Fred og Hjertero,
Naar Regimentet bort fra Staden drager?.....

Hvad vil det sige? hvad behager?
Een af os er confus; hvem er det af os To?

Herren.

Mig er det, Onkel! mig!

Onkelen.

Det næsten lader til det.

Herren.

Som en Forrykt for Hans Durchlauchtighed
Jeg kommer til at staae idag; jeg veed,
Jeg vil blamere mig; jeg veed, jeg vil det.

Onkelen.

Forstaaer sig, naar du vil det justement....

Herren.

Men De begriber sagtens, at min Plage
Ei kommer deraf, at et Regiment
Idag skal bort fra Byen drage.
Nei, men den Frygt, som piner dybt min Sjæl,
Er Afskeden, jeg venter, man vil tage.

Onkelen.

Ja saa! Det gjør dig ondt at sige ham Farvel?

Herren.

Hvem?

Onkelen.

Lieut'nanten?

Herren.

O weil.

Onkelen.

Hvem da?

Herren.

Forstaa mig rigtig!

Jeg skal til Hertugen, De paa Contoret gaaer;
Naar nu hos Fyrsten jeg med mine Acter staaer
— Jeg har en Sag for, som er vigtig —
Saa veed jeg vist, al Fatning mig forgaaer,
Thi stedse vil jeg tænke kun paa Dette:
Nu kommer Lieut'nanten til Afsked hos min Jette.
Hun er allene, De og jeg er ude,
Nu kommer han, og er sentimental,
Maaskee hun bliver rørt; det er den hele Knude,
Og det er Det som gjør mig gal.
Han tager hendes Haand, og trykker den til Læben,
Hun nedslaaer Øiet, bliver rød,
Og føler i sin Kamp, sin Stræben,
At Afskeden er smertelig, men sød.
Lad Qvinden slige Følelser erfare,
Da har hun gjort det første Skridt,
Da kan hun Hjertet ikke meer forsvare,
Og komme kan endnu, Gud veed, hvor vidt.

Onkelen.

I Sandhed, du kan godt i Phantasien male!
Du sagde nylig, du var fri
For Anstød af den lede Jalousie;
Men siden jeg har hørt din smukke Tale,
Saa finder jeg deri
Vel megen tyrkisk Phantasie.

Herren.

Ja, Tyrkerne, lad dem kun være!
En Tyrk er ikke dum, han veed nok hvad han gjør:
Han vogter paa sin Kones Ære,
Og det er netop hvad man bør;
Af Tyrkerne vi Meget kunde lære.

Onkelen.

Ja, ja, Herr Muselmand, det kan jo gjerne være.
Men da nu du, som var saa christelig en Fyr,
Har Tyrkegriller faaet, dig selv til værste Plage,
Saa lad os nu saadan det mage,
At Lieut'nantens Visit gaaer overstyr.

Herren.

Ja, det er ligefrem; lad mig kun raade!
Hvis ci for den Visit blev sat en Pind,
Saa blev jeg reent fortvivlet i mit Sind.
Den afpareres maa.

Onkelen.

Nu vel, paa hvilken Maade?

Herren.

Min Jette har Dem kjær, ei sandt?
Hun pleier Deres sikkre Tact at ære,
At lyde Deres Raad, at følge Deres Lære.

Onkelen.

Min Ven, du er ei ugalant,
Især ei af en Tyrk at være.

Herren.

Hvis De, min Onkel, hende strengt forbyder
At tage mod Herr Lieut'nanten.....

Onkelen.

Hvordan?
Forbyde hende?

Herren.

Ja! hun Deres Villie lyder.

Onkelen.

Har hun da Noget sagt, som paa det Ønske tyder,
At see idag den unge Mand?

Herren.

Det har hun ikke gjort.

Onkelen.

Og han?

Herren.

Han kommer nok; derfor vil jeg cavere.
En Officeer la'r slig en Lejlighed
Ei gaae unyttet hen; han anseer Jettet mere,
End gjøre Konen Cour, og Manden al Fortred.
Nei, ham derov're kun jeg bliver
Ved en udtrykkelig Befaling qvit.
Han courtiseerte Jette ret med Iver
Og talte med hende bekjendt og frit
Hos Bygningsraaden, hvor vi var' forleden,
Og hende tog tilbords, og fra det Diebli
Han hilset har herop, hvergang forbi han gik.
Jeg selv er ei saa ubeskeden,
At troe, det gjælder mig, saa tidt han seer herop,
Mens han med Gratie paa Hatteskyggen holder,
Og slaaer sit Ansigt og sin Krop
Med ziirligt Smiil i tusind fine Folder.
Jo jo, han kommer nok, det har blot ingen Nød,
Og derfor var det nok det Rette,
Om De med Deres Myndighed forbød
Min stakkels uerfarne Jette
Det truende Besøg, som blive vil min Død.

Onkelen.

Den Plan er snavs, det duer ikke.

Herren.

O lad mig ikke bede Dem omsonst!

Onkelen.

De gode Tyrker pleie dog at stikke
Lidt mere dybt i diplomatisk Kunst.

Herren.

Nei, Onkel! De mig absolut maa føie.
Naar Jette paaklædt er — jeg maa desværre bort —
Saa kommer hun Dem nok for Øie;
Saa tal ret faderligt — kun ei for kort;
Og ret med Vægt! De kjender hende nøie.
Vælg af Formaninger den bedste Sort,
Og see, De hendes Villie kan bøie.
Siig, at jeg ønsker, hun i Formiddag
Vil ikke tage mod Visiter;
Bed hende føie mig i denne Sag;
Og hvis hun spørger, hvis hun fritter,
Siig hende, Lieut'nant Rosen maa især
For ingen Priis i Verden komme her.
Siig hende, jeg er ellers from og sindig,
Men hæftigt er mit Blod,
Og jeg skal aldrig blive god,
Hvis hun, mens jeg er ude, tager mod
Slig Officeer, som lapset er og vindig.
Siig hende, der en Ulykke vil hænde;

Siig hende, naar mit Taalmod er forbi,
Saa har min Hidsighed ei Maal og Ende;
Siig hende fremfor Alt — o Gud! nu slaaer den ni!

Onkelen.

Vær rolig! jeg skal nok.....

Herren.

De kan tillige,
Naar Leilighed er til det, sige.....

Onkelen.

At du forsinker dig.

Herren.

At hvis jeg kommer hjem.....

Onkelen.

Afsted!

Herren.

Nei siig da blot.....

Tjeneren (træder ind.)

Nu kjørte Vognen frem.

Herren.

De sige kan..... O Gud! hvad skal jeg gjøre!

Onkelen.

Nu skal du pakke dig, og kjøre.

Herren (til Tjeneren.)

Jeg kommer.

(Halv sagte til Onkelen.)

Onkel! jeg forlader mig paa Dem.

(Gaaer med Tjeneren.)

Anden Scene.

Onkelen allene.

Onkelen.

O Daare, som du er! Dig selv du binder Riset.
Du troer, et Forbud er den bedste Tugt?
Har du forglemt at Paradiset
Gik fløiten ved forbuden Frugt?
Herr Fætter! I maa skamme jer i Grunden!
Naar man i Ægteskabets Lotterie,
Som der er næsten lutter Nitter i,
Har faaet en god Gevinst — det faaer ei Een af Ti —
Saa siger man til Skjæbnen: heist forbunden —
Og frydes i sit stille Sind.
Som det en christen Sjæl sig sømmer,
Men gaaer ei, som en Tyrk, paa Luur, og drømmer
Om Svig og Falskhed, hen i Veir og Vind.

(Man hører i Sideværelset Fruen nynne paa en Vise.)

Nu er hun oppe. Hør engang:
Lig Fuglen, paa hvis Bryst ei Mismod tynger,

Hun hilser Morgenen med Sang.
Man siger: Den er god, som gjerne synger.
Med alt Det ogsaa hun en Evadatter er;
Jeg vædder paa, at Jette, som saa Mangen,
Faaer den forbudne Gjenstand kjær.
Jeg vil forsøge det. Velan, jeg spiller Slangen
I dette huuslig Lykkes Paradiis,
Hvoraf, saa vidt jeg mærker, min Herr Fætter
Uddrives vil paa gammel Viis.
Jeg veed ei selv, hvorledes bedst jeg sætter
Min Plan iværk..... Jeg faaer vel en Idee.....
O ja! lad Øieblikket raade!
Der er hun alt. —

Tredie Scene.

Onkelen. Fruen i Negligé.

Fruen.

Herr Onkel! vil man see!
God Morgen!

Onkelen.

Tak, mit Barn! I lige Maade!
See kun, din Kind den blusser, den er rød!
Du har vist sovet godt.

Fruen.

Min Søvn er altid sød.

Onkelen.

Saa drømmer du vel aldrig?

Fruen.

Jo jeg takker!

Jeg drømmer næsten hver en Nat,
Men fordetmeste kun det værste Pjat;
Ja hvad som meer er: jeg i Søvne snakker;
Og Fredrik har mig sagt, at under Nattens Ro
Kan jeg i Talen ikke mig forstille,
Men maa, selv mod min Villie, ham betroe
Hvad jeg om Dagen helst fortie vilde.

Onkelen (afsides.)

Nei see mig til den Ræv!

(Til Fruen.)

Saa tag dig vel iagt!

Fruen.

O vær kun rolig! det har ingen Magt.
Jeg veed, at er der Noget,
Som jeg partout fortie vil,
Saa faaer man mig, ei selv isøvne, til
At rykke ud med Sproget.

Onkelen.

Saa? veed du det?

Fruen.

Jeg det proberet har.

Onkelen.

Nei virkelig? Og naar?

Fruen.

Den femte Februar.

Onkelen.

Hvad nu?

Fruen.

De husker vel ei mere,
Den femte Februar var Fredriks Fødselsdag?
Om Morgenen, ved Klokkens aarle Slag,
Jeg gik, for ham at gratulere,
Ind paa hans Kammer, hvor han sad,
Og tog imod mig, nok saa hjerteglad,
Mens jeg, der godt kan mig forstille,
Bedrøvet sagde til ham: Kjære Mand,
Jeg veed jo nok, at skjøndt jeg gjerne vilde,
Dog aldrig jeg dig overraske kan.
Idrømme jeg dig Alt fortæller;
Hvad nytter det da vel,
At her jeg kommer med min Bagatél?
Min Drøm har sagtens denne Gang ei heller
— Den slemme Gjæst —
Forglemt, hvad Gaven er, dig at berette?
Saa har du let for det at gjætte;
Du veed, det er en Vest.

"Det veed jeg," svar'de han: "Du selv mig Alt betroede."
Ak! sukked jeg, har jeg dig og fortalt,
At den er figureert, som er den sidste Mode?
"Ja" svared Fredrik: "Du har sagt mig Alt."
Nei, raabte jeg, saa har jeg sagt det galt,
Thi her er min Present — det er et Pibeho'de. —

Onkelen.

Du lille Strik! Du er til Skjelmerier nem.

Fruen.

Og i det Samme tog jeg Haanden frem,
Som jeg paa Ryggen havde holdt saa længe,
Og sagde: Dette Hoved ei forsmaa,
Med Diebitsch Sabalkanskys Billed paa.
Lad det i Rækken blandt de andre hænge.

Onkelen.

Nei vil man bare see, hvor udstudeert hun er! —
Men da vi just om Fredrik tale her,
— Du selv mig bringer paa den Tanke —
Han er dog virkelig lidt sær;
Jeg idetmindste kan ei rigtig sanke
De Meninger, han ofte har;
Maaskee han Spleen har faaet; kort sagt, han er bizar.
Du kan vist aldrig gjætte,
Hvormed idag han plager Sjæl og Sind. —

Betænk, at han sig bilder ind,
At du maaskee.....

Fruen.

Hvordan?

Onkelen.

Alt vel betænkt, min Jette,
Jeg vil ei sige det.

Fruen.

Jo, tal!

Onkelen.

Nu vel, din Mand
Mig paalagt har — og vist nok ei han spaser —
Dig at forbyde —

Fruen.

Hvad? —

Onkelen.

Nei, nei! det gaaer ei an!
Han har en Skrue løs, han raser.

Fruen.

Men Onkel dog! saa tal!

Onkelen.

Velan, saa hør — Nei, Tingen er for gal.

Fruen.

Jeg troer, De vil kun min Forventning spænde,

Men naar man A har sagt, saa maa man sige B,
Og ei begynde, naar man ei vil ende.

Onkelen.

Men naar jeg siger det, saa vil du lee.

Fruen (læggende Haanden paa Brystet.)

Jeg sværger Dem, jeg tvinge skal min Latter;
Fortæl nu kun, saa skal De see.

Onkelen.

Nu vel! — Din Mand, min kjære Datter,
Har faaet en underlig Idee.
Han frygter for, at dig det gaaer, som Flere,
Hvem den forbudne Frugt er kjær,
Og bad mig, at moralisere
For dig om Uskyldsstandens Værd.

Fruen.

Men Onkel! hvad skal det betyde?
Han hidindtil mig Ingenting forbød;
Er der da Noget nu, han vil forbyde?

Onkelen.

Det er der, Barn; men det har ingen Nød,
Thi du fornuftig er, og vil ham lyde.
Af alle Ting i Verden er der Een
— Det har han bedet mig at sige —
For hvilken du maa være fri og reen;

Hvis ei, da bliver Straffen uden Lige.
Ifald du heri handler mod hans Ord,
Og fremfor Alt idag, mens du er ene hjemme,
Ei vogter dig, hans Forbud at forglemme,
Er ingen Straf saa grum, er ingen Hævn saa stor,
At den hans Vredes Oprør kan formilde;
Al Huusfred er forbi, din Anger er for silde.

Fruen (lidt piqueret.)

Nu vel, hvad er det da? End er jeg lige klog;
Men kjende gad jeg dog
— Det vil jeg ikke Dem fordølge —
En Ting, der er saa rædsom i sin Følge.
Jo længere jeg seer derpaa.....
Min Tro! det noget ret Aparte være maa.

Onkelen.

Det er det og; du studse vil derover,
Jeg selv begriber ei, at Fredrik vover
At komme med en saadan Snak.
Han vil at du —

Fruen (høist nysgjerrig.)

At jeg?

Onkelen.

Ei ryge maa Tobak.

Fruen.

Hvorledes? Jeg? Tobak? — Jeg troer, De vil mig drille!
Ja hvis jeg var Matros, ifald jeg var Soldat.

Onkelen.

Det har jeg netop søgt at forestille
Den altfor egenraadige Krabat.

Fruen.

Saa har han spøget da.

Onkelen.

Nei ingenlunde!
Han var alvorlig tvertimod;
Ei Spor af Ironie hos ham jeg mærke kunde;
Han i sit vilde Sind sig neppe styre lod.

Fruen.

Hvordan? hvad siger De? Bedrager jeg mig ikke,
Er Alvor selv i Deres Blikke.
Men kan jeg troe, at noget saa Frappant
Er muligt eller sandt?
Tør De besværge det? ved Deres Ære?

Onkelen.

Jeg sværge vil en Ed, saa høi som den skal være.

Fruen.

Nei det er altfor galt!

Onkelen.

At det var tosset Snak,
Jeg sagde ham reent ud af Posen.

Fruen.

Og dog?

Onkelen.

Og dog, skjøndt jeg af Latter næsten sprak,
Han ved sin Mening blev, og brød sig ei om Skosen.

Fruen.

Hvor falder Sligt ham ind? hvor kan han troe, Tobak
Har Fristelse for mig? Maaskee han gaaer i Tanker,
Og glemmer, jeg et Fruentimmer er.

Onkelen.

Ja, det er rimeligt! han gaaer og sanker
Paa alskens Griller; jeg har længe her
Ham bedet, Tingens Følger at betænke.
Forgjæves! han var døv; han sagde, hvis du blot
Af dette Hoved, som du selv ham monne skjænke,
Den mindste Pibe røg, da gik det ikke godt.
Selv af de andre kun et Drag at tage
Er alt en Synd
Saa slem;
Af dette bliver det en Frækhed uden Mage,
Der straffes maa med Fynd
Og Klem.

Fruen (ironisk.)

Jeg gyser.

Onkelen.

Det er lutter dumme Griller;
Han taler om en farlig Conjunction
Af Mars med Jupiter; hver qvindelig Person
Den frister, siger han, og Ægtemanden driller.

Fruen.

Som om jeg havde Tid til Sligt!

Onkelen.

Ei sandt?
Det har jeg netop sagt.

Fruen.

Jeg vide gad, hvorlunde
Blandt huuslige Forretninger man kunde
Faae Tid og Leilighed til saadan Tant.

Onkelen.

Adspredelse, mit Barn, og Virksomhed jeg raader.
Du har jo Sytøi, arbeid flink derpaa.
Og vil du more dig, saa gives andre Maader;
Du kun behøver hen til Vinduet at gaae,
Snart Regimentet samles her i Gaden;
Den unge Lieut'nant vist aflægger et Besøg,
Og siger dig Farvel. Sligt er jo Spøg,
Du tale kan med ham, og see lidt paa Paraden;

Alt Dette gavnligt er, det distraherer dog,
Og leder dig paa andre, bedre Tanker.
Som sagt, jeg kjender dig, du er saa god som klog;
Naar Fredrik bliver vred, saa veed du hvad der vanker.
Jeg troer, du Prøven tappert vil bestaae,
Constellationen skal min Jette lade gaae.

Fruen (med et Blik paa Tobakspiberne.)

Kan slige Kræfter tænkes i Naturen?

Onkelen (afsides.)

Ei, ei!

(Til Fruen.)

Hvo har Naturens Gaader løst?
Paa Fruentimmer tidt den virker chicanøst.
Det som en Sygdom er, hvor Villien er Curen.
Farvel! nu maa jeg bort.

Fruen.

O! det er lutter Snak!

Onkelen.

Tænk hvad du vil, mit Barn, men ryg kun ei Tobak.

(Gaaer.)

Fjerde Scene.

Fruen allene.

Fruen.

Fortræd og Ærgrelse saa tidligt alt paa Dagen!
Det maa jeg tilstaae, det er net!

Og Sligt jeg taale maa af Ægtemagen!
Men Gud skee Lov! jeg tænker ei paa Sagen,
Jeg har et godt Humeur, og tager Verden let.

(Seer til Piberne.)

Det Pibehoved der! Nei, vil man høre!
Maaskee det er en Helligdom,
Der profaneertes, hvis min Finger kom
Til den Malheur, det at berøre.
Mig synes dog, at om en Dame vil
Saa stor en Ære det bevise,
At ryge lidt deraf, maa det sin Lykke prise,
Og Sabalkansky sige Tak dertil.
Et Seculum maaskee det varer,
Før Mars og Jupiter forene sig paanye,
Og lokke Qvinderne til Farer
Ved Fristelser, som de bør flye.
Men jeg skal undgaae Fristelser og Snarer,
Jeg tænker ei derpaa; nu vil jeg sye.

(Hun tager sit Sytøi, sætter sig paa en Stol ligeoverfor Vinduet, og begynder at sye. En kort Pause. Derefter synger hun:)

"Griller hader jeg som Pesten.
"Stedse med freidigt Mod
"Henseile Livets Flod,
"Det gjør et lystigt Blod" —

Tobak maa være dog en egen Lykke,
Thi Mandfolk neppe Piben slippe kan;
Og Fredrik har mig sagt, om han
Tobaksrøg ikke meer at blæse var istand,
Da blæste han ad Livet selv et Stykke.
Jeg ikke det begreb, men fandt mig dog deri.
Og om ogsaa Røgen drog mit Ansigt tæt forbi,
Saa gjorde jeg dog aldrig sure Miner,
Men taug med christelig Taalmodighed,
Naar Skyer af Tobak steg op og ned,
Fordærvende mig Klæder og Gardiner.
Hvorfor er Manden Den, som ene ryge maa?
Ifald det er saa rart, hvis det er værdt at nydes,
Hvi skal det Konerne forbydes?
Dog — det er ikke værdt at tænke paa.

(Hun syer og synger.)

"Jeg vil, nei, jeg vil ikke,
"Hold op at friste mig" —

(Hendes Traad er forbi, hun tager en ny; derved falde hendes Øine igjen paa Piberne.)

Der er et Land, — og om jeg ikke feiler,
Saa er det Spanien eller Mexico —
Hvor Qvinden ikke blot sig pynter og sig speiler,
Men ryge tør Tobak i Fred og Ro.
En Spanierinde har dog fine Sæder,
Derfor er hun bekjendt, og Ingen har

Antastet hendes qvindelige Hæder,
Fordi hun ryge tør en Straa-Cigar.
At ryge har jeg ikke just isinde,
Endskjøndt, ifald det Spanske her gik an,
Fortjente rigtignok min Mand,
At jeg, til Straf for ham, blev Spanierinde.
Dog — nei! Jeg er for from dertil;
Men Eet jeg sandelig probere vil:
Hvorledes Piben klæder mig i Munden.

(Hun reiser sig.)

Saaledes ryger Frederik: Paf, paf,
Og gjør et vigtigt Ansigt..... Dog — i Grunden,
Hvorfor vil jeg risquere Hævn og Straf?

(Hun sætter sig igjen, og syer.)

Og selv, om jeg den Pibe røre turde,
Idag med Skræk og Bæven jeg det gjorde.
De Mænd, de Mænd! Enhver uskyldig Lyst
Maa strax forbittres os ved deres Særhed.

(Hun syer meget hurtigt, og ligesom fortrædeligt.)

See saa! der brast min Naal!
Jeg troer, alt Uheld lurer i min Nærhed.
Det er en Skam, at Sligt kan skee med engelsk Staal!

(Idet hun udsøger en ny Naal, og træder den, synger hun:)

"O nedstig til min arme Søster,
"Og send en Pibe, send en Trø —

(Rettende sig selv.)

"Og send en Drøm, en venlig Trøster,
"Som aftørrer Taaren paa Kind."

(Idet hun fortrædelig springer op, og kaster Sytøiet paa Stolen.)

Jeg troer, jeg er forrykt! Med en alvorlig Mine
Jeg saa skinbarligen i Taaget gaaer,
At selv Tobakspiben jeg anbragt faaer
I Masaniellos Cavatine!
Men det maa være Hexeri;
Alt med min hele Sjæl jeg hænger
Ved Piber og Tobak; jeg veed ei længer,
Hvordan jeg for den Trolddom skal gaae fri.
Hvad har min Mand vel nu for sine Rænker?
At ærgerlig jeg paa hans Forbud tænker,
At Naalen knækker, Traaden gaaer itu,
At ei engang jeg synge kan! — Ih nu,
Det kan jo være ham det Samme!
En Kone maa beqvemme sig til Alt;
Men sandelig, i hvad mig og mon ramme,
Jeg lystrer ikke meer, thi nu er det for galt.
Jeg veed, at jeg er villig til at lyde,
Naar man med Skaansomhed at tage mig forstaaer;
Men vil man mig en skyldfri Lyst forbyde,
Da vil jeg see, hvad Trods mod Trods formaaer.

De Piber kunde staaet i hundred' Aar,
Før jeg det Indfald fik, dem at betragte,
End sige, før det faldt mig ind
At vide, hvordan Piben smagte.
Men nu da Fredrik har saa latterligt et Sind,
At han udtrykkelig forbyder mig at røge,
Saa faaer jeg netop Lyst, og vil det just forsøge.

(Hun gaaer hurtigt hen til Piberne, seer forsigtig hen til Døren, og vil derpaa tage det forbudne Porcelains-Hoved, men rykker Haanden hurtigt tilbage, ligesom hun havde brændt sig. Hun stiller sig paa Tæerne, og søger raadvild mellem de andre.)

Femte Scene.

Fruen. Stuepigen kommer sagte ind i Værelset, gaaer, ubemærkt af Fruen, lige hen bag ved hende, og siger derpaa med høi Stemme:

"Frue! Frue!"

(Fruen giver forfærdet et Skrig, og vender sig om.)

Fruen.

Hvad er der dog? Hun kommer som en Kat;
Hvad vil hun?

Stuepigen.

Fruens Modehandlerinde
Forlanger Blonderne til Fruens Hat.

Fruen.

Hvad har det vel for Hast? jeg kan dem ikke finde

I slig en Fart. Jeg sender siden Bud,
Men løb ei derfor evig ind og ud.
(Pigen gaaer.)

Sjette Scene.

Fruen allene.

Fruen.

Omsider! — Skal jeg først ei lukke Døren?
Nei, det er ikke værdt; Mistanken bør man skye.
(Gaaer hen og søger mellem Piberne.)
Men hvilken er nu bedst?..... Maaskee den her?.....
Nei fy!
Den er jo sort som Kul, saa Pokker maatte rør' 'en.
Den her?..... Nei, Asken ligger end deri.
Den her?..... Nei, den er styg, og klæder mig vist
ilde.
Men denne da?..... Nei, den er altfor lille,
Den maa jo være strax forbi. —
Det overflødigt er at vrage
Blandt alle disse Piber her;
Min egen Sabalkansky har kun Værd,
Kun han er skabt til Damer at behage.
Just derfor er det ham, som Fredrik mig især
Forbudet har at tage.

Men sandelig, hvis jeg Tobak skal smage,
Saa skal det være just af denne her.

(Hun tager Piben, som har et langt Rør, forsynet med couleurte Qvaster, forsigtigt ned, og fører den til Munden, og lader som hun ryger.)

Nei det har ingen Art! Nei, skal det være Gilde,
Saa maa jeg stoppe lidt.

(Det banker paa Døren.)

O Gud! det er for silde!

(Skjuler Piben under Sytøiet.)

Min Onkel!

Syvende Scene.

Fruen. Onkelen.

Onkelen (stikkende Hovedet ind ad Døren.)

Hør — er du allene, Jette?

Fruen.

Ja, muttersene.

Onkelen (kommer ind.)

Kom han ei herop,
Den unge Lieut'nant?

Fruen.

Nei.

Onkelen.

Ja, han er mig den Rette!

Hør, Barn, jeg kommer blot for at berette,
At Regimentet nu sig stiller op.
Saa tænker jeg, at du vil ei dig kjede.
Farvel!

(Idet han gaaer, vender han sig fra hende, og seer til Piberne, affides.)

Ja, paa min Sjæl! hun har den allerede!

(Han brister hemmelig i Latter og gaaer.)

Ottende Scene.

Fruen allene.

Fruen.

Hvad bryder jeg mig om det Regiment?
For mig det længe nok kan staae dernede.
Det, som jeg nu har for, er noget meer bevendt.

(Hun seer sig forsigtigt om; derpaa henter hun Tobakskassen, og tager Piben frem under Sytøiet.)

Nu har Enhver Soldaterne for Øie;
See, nu er Leiligheden excellent,
Til med min sorte Daad mig at fornøie.

(Hun har sat Kassen paa Sytøiet, og stopper Piben fuld.)

See saa! — Men hvordan mon jeg Ild skal faae?
Ih! Den som ryge vil, maa selv sin Ild sig slaae.

(Hun henter Fyrstaal, Steen og Svamp, og begynder at slaae meget ubehændigt.)

Een, to, tre..... Au!..... Men hvad kan det da være?
Jeg mine Fingre slaaer, og Gnisten fænger ei.

Niende Scene.

Fruen. Stuepigen. Fruen holder forskrækket Piben i den ene Haand paa Ryggen, skjuler Fyrtøiet i den anden, og stiller sig foran Stolen, saa at Pigen ikke kan see Tobakskassen.

Stuepigen.

Herr Lieut'nant Rosen ønsker sig den Ære —

Fruen.

Hvorledes? Nu? Det kan jeg ikke! Nei.
En anden Gang.

Stuepigen.

Han netop Afsked tager.

Fruen.

Siig: jeg er ikke paaklædt; og gaa bort.

Stuepigen.

Isaafald bad han mig levere dette Kort.

Fruen.

Ja, det er godt.

Stuepigen.

Hvis Fruen saa behager.....

(Hun gaaer med Visitkortet hurtigt hen imod Fruen.)

Fruen.

Kom ikke nær!

Stuepigen (standser.)

Men Frue.....

Fruen.

Kom ei nær!

Stuepigen.

Men Kortet?

Fruen.

Læg det kun paa Stolen der.

(Pigen vil lægge Kortet paa en Stol bag ved Fruen.)

Fruen

(bestandig dreiende sig, saa hun vender Ansigtet mod Pigen.)

Nei! ikke der!

Stuepigen.

Hvor da?

Fruen

(visende med den lukkede Haand, hvori hun har Fyrtøiet, paa en Stol ligeoverfor.)

Paa den derhenne!

(Pigen lægger Kortet paa den betegnede Stol.)

Nu gaa!

(Pigen begynder at gaae, men nøler lidt, idet hun kaster nysgjerrige Sideblikke til Fruen.) —

Afsted! Saa lad det dog faae Ende!

(Pigen gaaer med Udtryk af Forundring og Nysgjerrighed.)

Tiende Scene.

Fruen allene.

Fruen.

Naar just Besøg jeg ønsker, kan jeg tidt
Allene sidde her i hele Uger,
Og derimod, naar jeg dem ikke bruger,
Har jeg hvert Øieblik en ny Visit.
Idag det næsten bringer mig i Knibe,
Jeg faaer jo neppe Tid at ryge mig en Pibe.

(Hun begynder igjen at slaae Ild, og det lykkes hende.)

See saa! nu brænder det, saa det er deiligt.

(Hun lægger den brændende Svamp paa Tobakken.)

Men Fredrik lægger tidt Papiir derpaa.
Hvor skal jeg dog et Stykke faae?
Ih! Rosens Kort! det kommer ret beleiligt.

(Lægger Kortet over Pibehovedet.)

Ifald Herr Lieut'nanten det kunde see,
Gud veed, om han fik Lyst at græde eller lee.
Courage nu!

(Hun gjør et Drag af Piben.)

Fi donc! det smagte vammelt!

(Seer ind i Pibehovedet.)

Det Svampen var; det brænder end deri.

(Puster paa Ilden, og ryger derpaa igjen.)

Nei, fy for Pokkeren! den Lyst er snart forbi,
Og Ønsket var jo heller ikke gammelt.

(Ryger igjen.)

Den værste Medicin forskaffer samme Fryd.

(Proberer endnu engang, men puster stærkt derefter, for at faae Røgen ud af Munden.)

Nei! Mars og Jupiter ei friste skal min Dyd.

(Hun titter ind i Pibehovedet, og holder det tæt op til Øinene.

See kun, jeg røget har et artigt Stykke!
Her ligger Asken; — Asken er mit Værk!
Men nu har jeg faaet nok af denne Lykke.

(Der bliver pludselig trommet under Vinduet; hun farer sammen af Skræk, og taber Piben ud af Haanden, saa at Hovedet gaaer istykker; hun staaer et Øieblik og betragter det med stum Fortvivlelse. Derpaa udbryder hun:)

Ha, grumme Stjerner! Eders Magt er stærk!
Her ligger Sabalkansky massacreret!
Ja, Straffen følger den forbudne Daad!
Hvad hjelper nu min Anger og min Graad?
Jeg har min Lykkes Porcelain spoleret,
Og Stadens bedste Klinker veed ei Raad.
O Søstre! kæmper mod den indre Stemme,
Som frister jer til Brugen af Tobak!
Seer jer i Speil hos mig, og ei I glemme,
At jeg en russisk Helt i Døden trak!
Og dog — hvor kunde jeg fra Synden lade?

Hvad har jeg svage Væsen vel for Magt,
Naar Stjerner sig forene til min Skade,
Naar Himlen selv en Snare mig har lagt?
Nu er det skeet! Min Graad ei Skjæbnen rører,
Den heler ikke dette brudte Leer.....
Ha! hvad er det?..... En Vogn jeg hører.....
Det er min Mand! Jeg aander ikke meer.
O Gud! min Skjælven og min Gruen!
Her ligger Piben, der er Røg i Stuen!
Der staaer Tobakken, Fyrtøiet er her!
Min Undergang er nær.
Gesvindt! jeg rydder op; og før han Noget mærker,
Min Bøn hos ham gjør Underværker.

(Hun sætter Tobakskassen og Fyrtøiet paa deres Plads.)

Men Piben? Flux i Skabet ind dermed!

(Hun putter Piben ind i Garderobe-Skabet.)

Og Røgen faaer jeg ogsaa nok afsted.

(Hun aabner Døre og Vinduer, og vifter med Torklædet for at fordrive Røgen; da Dette ikke forslaaer, tager hun sit Sytøi tilhjelp, og vifter baade med det og med Torklædet. Visitkortet bliver liggende paa Gulvet. Imidlertid siger hun:)

Nu skal min Udaad Intet ham bebude.

(Standser og lytter.)

Nu holder Vognen! — Himmel! det er ude!

(Synker om paa en Stol.)

Ellevte Scene.

Fruen. Herren.

Herren.

See her er jeg, mit Barn!

(Han gaaer med spændt Mine hen til Fruen, som slaaer Øinene ned.)

Hvi slaaer du Øiet ned?

Hvad feiler dig?

Fruen.

Min Ven!.....

Herren.

Jeg vil dog ikke haabe —

Fruen.

Du kan vist mærke det..... du nok det veed.....

Herren.

Hvad veed, hvad mærker jeg?

Fruen.

Lad vær', saa høit at raabe!

Herren.

Men saa forklar.....

Fruen.

O bedste Mand!

Man er kun Menneske, det er' vi Alle;
Ak! selv den Stærkeste kan falde,
Naar Fristelsen..... et Øieblik.....

Herren.

Hvordan?

Det klinger frygteligt.

Fruen.

Jeg vil bekjende

Min Brøde med Oprigtighed.

Herren.

Ha! tal!

Jeg som paa Gløder staaer.

Fruen.

O! vidste du min Qval,

Min Anger!

Herren.

Lad det dog faae Ende!

Thi snart mit Taalmod har sin Grændse naaet.

Fruen.

O Fredrik! .....

Herren.

Vil du mig paa Pinebænken spænde!

Er det mit Forbud? siig.....

Fruen.

Jeg har det overtraadt!

Herren.

Hvad hører jeg!

Fruen.

Nu maa du ikke skjænde.

Herren.

Saa far da hen, min Lykke, Fred og Ro!
Nu skal mig Intet meer til Livet binde.
Saaledes holder hun sin Ed, sin Tro!
Ha falske Slange!..... Dog — du er en Qvinde!

Fruen.

Men Gud bevares! hvad har jeg da gjort?

Herren.

Derom du spørge kan? du veed det ikke?

Fruen.

Jeg veed det nok, men er det da saa Stort?

Herren.

Du skal mig ikke med Troskyldighed bestikke.
Om det er Stort? — O! hvor hun er naiv!
Nei, lad da kun en Bagatel det være!
Det er det og; det koster kun min Ære,
Min timelige Velfærd, og mit Liv.
O! jeg har vidst, at Dette vilde hænde!
Kun derpaa tænkte jeg ved Nat, ved Dag!
For Ingen bar jeg Frygt, undtagen Denne!

Fruen.

Det troer jeg nok; thi jeg maa selv bekjende,
Det var den Eneste, der stemte med min Smag.

Herren.

Det gaaer forvidt! — Naar hørte man vel Magen?
Du selv mig sige tør, at slig en Officeer.....
Dog Nok herom! — jeg vil ei vide Meer.

Fruen.

Men, kjære Mand, hvad gjør dog det til Sagen?
Om Officeer? om General?.....

Herren.

Ha! ti dog stille! gjør mig ikke gal! —
Vi skilles ad; jeg vil dig ikke hade;
Lev lykkelig, ifald din Angers Qval
Kan blot et Glimt af Lykke dig tillade!
Men lad os aldrig mere sees! Farvel!

Fruen.

Men Fredrik dog! For slig en Bagatel.....

Herren.

Ja rigtig! Jeg har Intet meer at svare.
Hvis Det som Bagatel betragtes kan,
Saa gid da Himmelen bevare
Til evig Tid hver Ægtemand
For noget Vigtigt at erfare!

Fruen.

Men Herre Gud!.....

Herren.

Ja, det er Smaating blot,
At Denne her behager dig saa godt,
At Denne foretrækkes fremfor Alle;
Ei sandt? Det har du selv jo sagt?

Fruen.

Jeg veed ei ret, hvordan jeg skal det kalde,
Men Fristelsen var lig en Troldboms-Magt.

Herren.

Hvor længe kan det være siden
Dig denne fæle Lidenskab betvang?

Fruen.

Imorges. Nøie veed jeg ikke Tiden.

Herren.

Umuligt! Jeg har mærket mangen Gang
Den skjulte Sympathie, det ubevidste Hang,
Som mellem eder gik i Svang.
O længe, længe førend denne Morgen,
Heel ofte skotted du derhen forborgen.

(Peger mod Vinduet; ved hvilket Piberne hænge.)

Jeg mærkede, der var en skjult Magnet,
Som uden Ophør hendrog dine Blikke.

Fruen.

O Frederik! Om Sligt er skeet,
Ved Alt hvad helligt er, jeg veed det ikke!

Herren.

Men har jeg ikke selv det seet?
Ved Usandfærdighed du sætter Kronen
Paa din Forbrydelse. Hvordan? Idag
Du skulde fundet første Gang Behag.....

Fruen.

Min Ven, det kommer vist af Conjunctionen.

Herren.

Hvad Conjunction?

Fruen.

Af Jupiter med Mars.

Herren.

Hvis jeg forstaaer et Ord, saa vil jeg hedde Lars.
Men hvad jeg derimod tilfulde fatter,
Det er det Had — nu bliver det mig klart —
Den Afsky, hvormed atter jeg og atter
Saae denne Frister, denne Knebelsbart.

Fruen.

Med Had og Afsky! — Dermed vil du lønne,
Naar hemmeligt jeg dig en Glæde gjør?

Herren.

O ja! Jeg burde paa din Godhed skjønne!
Og uden Skam du Sligt mig sige tør?
Ja vist har du mig hemmeligt fornøiet

Med Satans-Lyst og Helveds-Salighed;
Men tak du Gud, at han mig ikke kom for Øiet!
Jeg havde kastet ham igjennem Vindvet ned;
Naar da han laae paa haarde Steenbro knuset,
Da skulde jeg mig gotte ved din Graad.

Fruen.

Kan det formilde dig, saa kast ham ud af Huset,
Jeg skal ei derfor græde Kinden vaad.

Herren.

Det troer jeg, nu da han ei meer kan tage Skade.

Fruen.

Saa veed du da.....

Herren.

Jeg veed, han Byen mon forlade.

Fruen.

Vist ikke! nei!

Herren.

Hvorledes? Er han her?

Fruen.

Ak ja!

Herren.

I denne By?

Fruen.

Han her i Huset er.

Herren.

Ha! Det jeg ahnede!

Fruen.

Men kunde jeg da vide,

Jeg skulde kastet ham paa Gaden ned?

Herren.

Hvor er han skjult? Til hvilken Side
Skal jeg mig vende? Jeg det ikke veed.
Er han paa Loftet?

Fruen.

Nei.

Herren.

Saa er han i vor Kjelder?

Fruen.

Nei, bedste Mand, der er han ikke heller.

Herren.

For Satan! Men saa siig da, hvor?

Fruen.

Han er naturligviis i Stuen.

Herren.

I dette Værelse!

Fruen.

Jeg haaber, du mig troer.

Herren.

Det gaaer for vidt! For heit du spænder Buen!
Hvor ligger han i Skjul?

Fruen (peger mod Skabet.)

Der.

Herren.

Svar mig helst med Ord,
Thi Synet mig forgaaer.

Fruen.

Han er i Klædeskabet.

Herren (dragende sin Kaarde.)

Velan, Herr Officeer, betal med Deres Blod,
At sig min Kone har i Dem forgabet.

Fruen (holdende ham tilbage.)

O Fredrik! styr dit vilde Mod.

Herren.

Du Medynk har med ham? Du græder?

Fruen.

O Gud! jeg ængster mig for mine Klæder!

Herren.

Forstillelse! Du ængstes ei for dem,
Du ængster dig for ham, for den Forræder,
Ha! slip mig! jeg skal frygtelig gaae frem,
Med tusind Stød jeg vil ham gjennembore.

Herren.

Ha! Død og Djævle!

Fruen.

Men kunde jeg da vide,
Jeg skulde kastet ham paa Gaden ned?

Herren.

Hvor er han skjult? Til hvilken Side
Skal jeg mig vende? Jeg det ikke veed.
Er han paa Loftet?

Fruen.

Nei.

Herren.

Saa er han i vor Kjelder?

Fruen.

Nei, bedste Mand, der er han ikke heller.

Herren.

For Satan! Men saa siig da, hvor?

Fruen.

Han er naturligviis i Stuen.

Herren.

I dette Værelse!

Fruen.

Jeg haaber, du mig troer.

Herren.

Det gaaer for vidt! For heit du spænder Buen!
Hvor ligger han i Skjul?

Fruen (peger mod Skabet.)

Der.

Herren.

Svar mig helst med Ord,
Thi Synet mig forgaaer.

Fruen.

Han er i Klædeskabet.

Herren (dragende sin Kaarde.)

Velan, Herr Officeer, betal med Deres Blod,
At sig min Kone har i Dem forgabet.

Fruen (holdende ham tilbage.)

O Fredrik! styr dit vilde Mod.

Herren.

Du Medynk har med ham? Du græder?

Fruen.

O Gud! jeg ængster mig for mine Klæder!

Herren.

Forstillelse! Du ængstes ei for dem,
Du ængster dig for ham, for den Forræder,
Ha! slip mig! jeg skal frygtelig gaae frem,
Med tusind Stød jeg vil ham gjennembore.

Fruen (klipper ham.)

Det maa du gjerne, hvis det kan dig more.

(Herren iler hen og aabner Skabsdøren. Da han ikke strax finder hvad han søger, tager han et Klædningsstykke efter det andet ligesom det falder ham i Haanden, og kaster det langt ud paa Gulvet. Skabet maa være saa stort, at man endnu seer en Mængde Klæder deri, efter at Herren har kastet de forreste Stykker ud, i den Orden, hvori Fruen nævner dem.)

Fruen (med et Skrig.)

Min Merino!

Herren.

Jeg skal nok faae ham fat.
Hvor er han, hvor?

Fruen.

O! min Barège-Kjole!
Den pletter strax. O Gud! min Fløiels Hat!

Herren.

Jeg skal ham finde, derpaa kan du stole.

Fruen.

Men Fredrik! har du mistet din Forstand?
Hvad skal det til? Min nye Pelerine!
Mit hvide Shawl! Det gaaer ei an!
O Gud! Min sorte Levantine!
Min Kniplingskjole! det er dog fatalt!
Og mine Kapper med! Nei nu er det for galt!

Tolvte Scene.

De Forrige. Onkelen, som under den forrige Scene af og til har tittet ind ad Døren, og lagt Mærke til Samtalen, træder ind.

Onkelen
(holder fast paa Herren, og slaaer en høi Latter op.)

Men hvad er det for Kattespaser?
Med Jettes Garderobe har du Splid?

Herren.

Slip, Onkel, slip! De seer, jeg raser.

Onkelen.

Lig Ridder Don Quixot' i Møllevinge-Strid.

Fruen,
(som imidlertid har begyndt at sanke sit Toi sammen, viser Onkelen en forkrollet Kappe.)

Ak, Onkel, see! hvad siger De til Dette?

Onkelen.

Ih nu, det repareres let.

Herren.

Det gjør det, men jeg veed en anden Plet,
Som nok er mere vanskelig at tvætte.

(Fruen vedbliver under det Følgende at sanke sit Toi sammen, besee det, og lægge det i de rette Folder.)

Onkelen.

Jeg forudsaae det nok.

(Herren gjør en Bevægelse med Skabet; Onkelen holder ham tilbage.)

Jeg kjender Damers Smag:

I Røgtobak de finde stort Behag.

Herren.

I Røgtobak?

Onkelen.

Ja vist.

Herren.

Hvad vil det sige?

Onkelen.

Saaledes Qvinden er, jeg kjender mange Slige.

(Med Eftertryk.)

Du gav mig jo den Commission,

Jeg skulde strengt forbyde Jette,

Paa Grund af tvende Stjerners Conjunction,

Tobak at ryge, fremfor alt af dette

Forbudne Hoved, som har Sabalkanskys Navn.

Nu maa jeg spørge dig medrette:

Har dette Forbud været til dit Gavn?

Jeg raadte dig med Grund, ved Tingen ei at røre;

Herr Fætter Pacha seer, hvortil det kunde føre.

Herren.

Er det en Drøm? Hvo skjuler sig da hist?

Onkelen.

Herr Diebitsch Sabalkansky.

Herren.

Er det vist?

Men Lieut'nanten?

Onkelen.

Det kan du nok begribe,

Han fik ei Audiens, mens Jette røg sin Pibe.

Her ligger hans Visitkort.

(Tager det op.)

Hillemænd!

Det er saa sværtet som en Skorsteensfeiersvend.

Deraf jeg tør den Slutning lede:

At for at tænde den berømte Rus,

Har Lieut'nant Rosen været Fidibus.

(Herren betragter Kortet med Glæde.)

Meest Røg han frembragt har, kun liden Ild og Hede.

Gaaer nu min Fætter Tyrk i Klædeskabet ind,

Og finder Piben der, fortryder han sin Harme,

Han bliver skamfuld i sit Sind,

Sit Forbud angrer han, han rødmer lidt paa Kind,

Og trykker ømt sin Viv i sine Arme.

Herren
(gaaer hen til Skabet, og henter Piben bag ved de Klædningsstykker, som endnu hænge der.)

Ja sandelig! min Diebitsch er itu,
Men den er stoppet, og her ligger Aske.
Ha nu forstaaer jeg Alt! Det var en Maske.

Onkelen.

Det var det. Men hvad har jeg sagt dig, du?
Vil du mit Ord herefter sande?

Herren.

O! De har handlet klogt! Jeg er en Dosmerpande!

(Han vender sig til Fruen, seer meget angergiven paa hende, lægger Piben bort, og nærmer sig hende langsomt. Hun nærmer sig ham paa samme Maade.)

Tilgiv mig! Enige nu være vi!

Fruen.

Tilgiv mig, at Tobak jeg vilde smage!

Herren.

Kom til mit Bryst! Mistanken er forbi.

(Omfavner hende.)

Onkelen.

Gid aldrig meer formørkes eders Dage
Ved Pibehoved-Jalousie!

Herren.

Nu er du god?

Fruen.

Og du?

Herren.

Jeg aander atter.

Fruen.

Tobak er ei den Drift, som taler i mit Bryst;
Men hør, min Ven, du sagtens fatter,
At just dit Forbud gav mig Lyst.
Nagr du kun ei herefter det forbyder,
Begaaer jeg aldrig mere denne Feil.

Onkelen (til Publicum.)

I Herrer Ægtemænd! I veed hvad det betyder;
Seer jer i Speil!

Supplicanten.

Vaudeville i een Monolog.

Første Gang opført paa det kongelige Theater den 16de Mai 1829.

Eneste Person.

Supplicanten.

Handlingen foregaaer paa en Fastelavns-Mandag.

Skuepladsen forestiller Forgemakket hos en Minister. Døre i Baggrunden og til Siderne. I Forgrunden, i Væggen foran Døren paa høire Side (for Tilskuerne), er anbragt et meget stort Speil, hvis Glas naaer lige ned til Gulvet.

Eneste Scene.

Supplicanten træder ind fra Baggrunden. Han er sortklædt, med Knæbuxer; paa det ene Been har han en sort Silkestrømpe, paa det andet en hvid Uldstrømpe. Ansøgninger stikke ud af hans Lommer. Han taler ud af Døren, idet han træder ind.

Meget vel! saa vil jeg vente her i Forgemakket. — Naar det kun er vist, at hans Excellence kommer — Ja saa, det er mig kjært. Mange Tak! mange Tak skal De have. (Lukker Døren og træder frem.) Nei, see mig til de Grinebidere af Tjenere! De fnise hvergang de see paa mig. Hvad er der at lee ad? Jeg veed, jeg seer meget ordenlig ud; jeg har jo pyntet mig i mine bedste Klæder.... Hillemænd! jeg skulde dog vel ikke i Distraction have taget min gamle hullede Kjole paa? (Føler sig paa Albuerne.) Nei vist

ikke! det er jo den nye; det kunde jeg nok vide. Vel er jeg distrait, men saavidt driver jeg det dog ikke. Men hvorfor griinte de da vel, de Dagtyve? Jeg veed, det er ikke første Gang de see mig; mit Ansigt er dem saamænd vel bekjendt.

Mel. af Joseph: Min fjortende Vaar kun jeg stued.

I et Aar har jeg slidt disse Trapper,
I et Aar har jeg slidt et Par Skoe;
I et Aar min Beleiring var tapper,
I et Aar har jeg ikke havt Ro.
I et Aar kan man haabe og frygte,
I et Aar kan man tidt blive Beet.
I et Aar Excellencen jeg søgte,
I et Aar har jeg ikke ham seet.

Endelig var min lange Bestræbelse lige ved at blive kronet. I forrige Uge var jeg her paa Audiensdagen; min Tour var allerede kommen; jeg holdt den lykkelige Laas i den ene Haand, og var i Begreb med at dreie den om, medens jeg med den anden Haand greb i Lommen, for at tage min Ansøgning op; men hvad lignede min Skræk! jeg havde glemt den hjemme. Som en Piil foer jeg hjem og hentede Ansøgningen, og kom tilbage; men det var for silde, Audiensen var forbi. I min Fortvivlelse over dette haarde Slag tog jeg da den kjække Beslutning, at sende Hans Excellence en af mine Ansøgninger, ledsaget af et Brev, hvori

jeg fortalte ham hele min ulykkelige Skjæbne, og i hvis Ende min forfeilede Audiens stod som Catastrophen i en lang, kjedsommelig Tragedie. Det var det Rette; thi imorges, mens jeg endnu laae i min Seng, kom der en Tjener fra Hans Excellence, og tilsagde mig, at komme herop idag, for at tale med ham. Aldrig er jeg paa nogen Fastelavns-Mandag bleven pidsket op med større Fornøielse; thi nu slutter jeg, at Excellencen er bleven rørt, og har bevilget min Ansøgning. I ethvert Tilfælde kan jeg dog siges at have slaaet Katten af Tønden, siden jeg har opnaaet den saa længe attraaede Audiens; thi skulde han nu ogsaa afslaae min Begjæring, saa tager jeg en anden Ansøgning frem, og hvis den gaaer samme Vei, saa nok en, og bliver saaledes ved, indtil han endelig bevilger mig een. Jeg slipper ham ikke, før han siger Ja, om jeg saa skulde blive her Natten over. Har jeg i et heelt Aar forgjæves søgt at faae ham itale, saa vilde det ikke være for meget, om min Audiens ogsaa varede fire og tyve Timer. Thi at være Supplicant, er en Stilling, som man tilsidst bliver kjed af; jeg længes nu efter at komme i en anden Vei. Og jeg tænker vel, at det vil lykkes. Jeg veed nu, hvorledes man skal tale med saadanne Herrer; thi jeg har en god Ven, som hedder Jensen; han kjender Knebet, og han har instrueret mig.

Mel. af Die Wiener in Berlin: In Berlin, sagt' ec.

1.

Naar du søger, sa' han,
Saa bemal, sa' han,
Riis og Bøger, sa' han,
Uden Tal, sa' han.
Dine Lommer, sa' han,
Fyld med dem, sa' han;
Naar du kommer, sa' han,
Tag dem frem.

2.

Om han lunken, sa' han,
Er ved een, sa' han,
Grib i Bunken, sa' han,
Vær ei seen, sa' han;
Med en anden, sa' han,
Nok det gaaer, sa' han,
Hvis ei Fanden, sa' han,
Deri staaer.

3.

Hvis han nægter, sa' han,
Saa forceer, sa' han,
Til han mægter, sa han,
Ikke meer, sa' han.
Du maa kløgtig, sa' han,
Sligt forstaae, sa' han,
Du maa dygtig, sa' han,
Klemme paa.

4.

Tal med Iver, sa' han,
Gjør ham træt, sa' han,
Thi saa bliver, sa' han,
Spillet let, sa' han,
Ennuyeer ham, sa' han,
Reent desp'rat, sa' han,
Fatigueer ham, sa' han,
Som Salat *).

5.

Snart det brister, sa' han,
Eller bær', sa' han;
En Minister, sa' han,
Saadan er, sa' han.
Excellencen, sa' han,
Gjør dit Gavn, sa' han,
Saa vist, som Jensen, sa' han,
Er mit Navn.

Med denne Instrux tænker jeg nok, at jeg skal hjelpe mig. Det varer ellers noget længe, inden Hans Excellence lader sig tilsyne. Jeg tænker, han er inde i sit Cabinet. (Seer hen mod Døren i Forgrunden, paa høire Side, og faaer derved Øie paa sin egen Figur i Speilet.) Men hvad er det? Døren staaer jo aaben; jeg seer

*) At fatiguere en Salat, er et Kunst-Udtryk, som betyder at røre den om, indtil den er gjennemtrukken af sine Ingredienser.

ind i Værelset..... der staaer jo en Mand. Mon det skulde være ham? — Hvor det er fordømt at være kortsynet! Og at sætte Briller paa, det skikker sig ikke; saa faaer man strax Ord for at være vindig. — Mon han ikke kommer ud? — Nei, han staaer saa stille som en Støtte; han venter vist, at jeg skal komme til ham, og det forstaaer sig, det er jo ikke meer end min Skyldighed; Veien er desuden ikke længere for mig end for ham. (Nærmer sig Speilet, og bukker dybt.) Det er en meget høflig Mand; han kommer mig jo imøde paa Halvveien. — Mon han ikke vil tale til mig? — Han vil nok, at jeg skal gjøre Begyndelsen.... Hvad skal jeg sige? — Man bør ikke strax begynde med sit Ærinde; det er at falde med Døren ind i Huset. (Taler mod Speilet, og bukker.) Tillader Deres Excellence, at jeg maa ønske Dem en glædelig Fastelavn? (Afsides.) Han bukker, og takker. (Nærmer sig mere.) Jeg vilde ønske, at Deres Excellence svarede mig: "I lige Maade," og det vilde da ganske være afhængigt af Deres Godhed, om..... (Afsides.) Ih Gud forbarme sig! Hans Excellence gaaer i Taaget; han har glemt at trække sin ene Strømpe paa! — Jeg troer, jeg vil sige ham det paa en galant Maade.

Mel. Voll Caprice ist ja Alles auf Erden.

Jeg kan tænke mig, Deres Excellence
Har ei Tid, Bagateller at ændse;
Jeg forstaaer, De beskjæftiges idag
Af en vigtig, en høist alvorlig Sag.
O! men jeg har kun lidt at tænke paa,
Jeg bemærker, hvad ingen Anden saae:
Deres Excellences ene Been
Har en Strømpe paa, det andet mangler een.

(Peger hen mod Benet i Speilet.)

(Afsides.) Hvad skal det sige? Han peger jo paa mig igjen; mon han er bleven vred? (Mod Speilet.) Deres Excellence maa ikke tage mig min Dristighed ilde op; jeg ansaae det for min Pligt at underrette Dem derom, inden nogen Anden fik det at see; thi hvad mig angaaer, jeg er taus, det kan Deres Excellence forlade Dem paa. — Men for ikke længere at misbruge Deres Excellences kostbare Tid, vil jeg underdanig skride til Sagen. Min Ansøgning er nu i Deres Excellences Hænder. Hvad Haab tør jeg gjøre mig? — De tier? — Mit Livs Lykke hviler paa Deres Excellences Tunge. Et lille Ord, blot bestaaende af to Bogstaver, vil, naar jeg hører det fra Deres Excellences Læber, bringe mig ud af mig selv, af lutter Glæde. — (Afsides.) Idetmindste siger han dog ikke Nei; jeg maa smedde, mens Jernet er varmt. (Mod Speilet.)

Og selv om det ikke maatte behage Deres Excellence at udtale dette lille Ja, vil jeg allerede være lyksalig, om jeg blot maa see et lille Nik af Deres Excellences Hoved.... saadan (nikker med Hovedet.) — Jeg takker underdanig; min Lykke er gjort; jeg er Deres Excellence uendelig forbunden. — Jeg veed ikke, om det maa være mig tilladt, inden jeg gaaer, at byde Deres Excellence en Priis Tobak, som jeg har faaet af en god Ven, og som jeg tør indestaae for at være ægte.

(Tager sin Daase op af Lommen.)

Mel. af Jægerbruden: Vi binde dig din Jomfrukrands.

Vil Deres Excellence see?
Den Priis Dem vist vil smage;
Thi dobbelt Mops=Carotten=Rapé
Er vis paa at behage.
(Nærmende sig.)
Men hvad seer jeg? Excellencen har Tobak!
Tør man næsviis være? —
Alt for megen Ære!
(Til Melodien af Efterspillet.)
Paa denne Viis
Vi bytte Priis.
Mange Tak!

(Idet han holder Daasen hen med den ene Haand, og med den anden vil tage en Priis i Speilet.) Hvad er det? (Føler op og ned ad Speilet, og taber Daasen i Forskrækkelse.) Slap det saadan ud! (Bukker sig for at tage Daasen.) Lad den

kun ligge, Deres Excellence! jeg skal nok.... Hvad er nu det igjen? jeg troer jeg bliver gal. (Seer sig i Speilet.) Af alle Figurer i Verden er der ingen, som i dette Øieblik er mig ubehageligere at see paa, end denne. Fy! (Vender sig bort, og betragter sine Been.) O min ulyksalige Distraction! Strømpen ligger hjemme paa mit Bord. Nu maa jeg skynde mig hjem, og trække den paa, og saa komme igjen. Men saa gaaer det vist som sidst, at jeg kommer for silde. Herre Gud! hvor mange Aar skal jeg da gaae endnu, inden jeg faaer Audiens!

Mel. af Fruentimmerhaderen: Lad bable Qvinderne hvo vil.

Det var en slem Omstændighed!
Af Skræk jeg næsten blev forstenet.
Gesvindt jeg fare vil afsted,
Og trække Strømpen strax paa Benet.
Jeg troede mig i Lykkens Havn,
Løb Fastelavn, som andre Fjanter.
Ak! det er evig Fastelavn
For stakkels Supplicanter!

(Løber hurtigt ud.)

Fortaler

til

de første Udgaver af Skuespillene.

Indhold.

Fortaler:

Fortaler.

Til Marionettheatret.

(Don Juan og Pottemager Walter.)

(1814.)

Den fælleds Titel, under hvilken disse tvende Digtninger komme for Lyset, har især til Hensigt at stemme Læseren til det barnlige Sind, uden hvilket han ikke vil skjænke dem Bifald eller Overbærelse; thi denne barnlige Aand, som er Marionettheatrets egenlige Characteer, gaaer meer eller mindre synlig igjennem dem.

For at sætte et saadant Præg paa det første Stykke, har Forfatteren i adskillige mindre betydelige Punkter ofte maattet afvige fra Moliere, hvem han ellers i Plan og Udførelse for største Delen har fulgt. Nogle andre betydeligere Afvigelser har han vovet sig ifølge sin individuelle Anskuelse af dette Stykkes Idee.

Det andet Stykke træder med mindre Frygt frem for Publicum, end det første, eftersom der ikke, saa=

ledes som ved dette, gives noget berømt Forbillede, hvormed det kan sammenlignes, men det Hele, saavel i Henseende til Opfindelse, som Behandling, kun er et frit Spil af Forfatterens egen Phantasie.

Til Julespøg og Nytaarsløier.

(1817.)

Den Bebreidelse, som en og anden Læser af dette Skuespil muligviis vil gjøre dets Forfatter, at han har villet stade til Vognen, som allerede hælder, maa jeg forekomme ved at anmærke, at jeg alt havde skrevet denne Comedie i sin oprindelige Form for et Aar siden, da endnu næsten ingen offentlig Stemme havde fordristet sig til at afvige fra den almindelige Mening om den Publicums Yndling, som har givet Anledning til en stor Deel af den heri anvendte Satire.

Desuden vil Enhver, som blot med meer end almindelig Opmærksomhed læser min Comedie, tilstaae, at Hensigten med dens satiriske Vaaben ikke er at ramme hiin Publicums Yndling selv, men kun hans Publicum.

Det vil da saaledes neppe kunne bebreides mig medrette, at jeg udgiver den nu forandrede og Om-

skrøbelighederne mere tillempede Comedie et Aar for silde; hvertimod ansaae jeg det selv for nødvendigt, at den samme festlige Aarstid, som begeistrede Digteren til at skrive, maatte vende tilbage, og fornyet oplive Publicum, før jeg turde udsende mit begeistrede Spøg i den kolde, alvorlige Verden.

Den 16de December 1816.

Til Psyches Indvielse.

(1817 *).

Det er sjeldent, at Publicum ved Betragtningen af et Digterværk vælger Digterens Synspunkt, og dog er det kun fra dette, at Digtet sees i sit rette Lys. I det Satiriske er den læsende Hob vant til at søge, ja endog finde meget Meer, end Digteren har drømt om at lægge deri; men til Gjengjæld overseer den ogsaa i den blot ideale Poesie meer end Halvparten af hvad han har villet antyde. Denne sidste Misfor-

*) Udkom under Titel: "Psyche, et mythologisk Skuespil, 1ste Deel." Denne første Deel, hvoraf siden ingen Fortsættelse udkom, var Nr. 1 af en projecteret Trilogie. Dens upassende og ubeqvemme Inddeling i fire Acter, Noget som desuden ikke fandt Sted i Forfatterens oprindelige Manuscript, er igjen ophævet i nærværende Udgave.

Seinere Anmærkning.

staaelse, eller rettere Halvforstaaelse, er imidlertid saa meget mere tilgivelig, som Forfatterne selv have vant Læserne til ikke at troe paa Meer end det meest Haandgribelige, saa at de ikke længere forstaae nogen Antydning, eller lægge Mærke til et blot Vink, med mindre dette, som Ordsproget siger, skeer med en Gjærdestolpe. Det er i Haabet om at i nærværende Skuespil forebygge den sidste Misforstaaelse bedre, end det i min nylig udkomne Comedie, Julespøg og Nytaarsløier, lykkedes mig at undgaae den første, at jeg skriver følgende Linier.

Mythen om Amor og Psyche ligger, saa at sige, udenfor Mythologien. Den har sit eiendommelige Præg, som adskiller den fra alle de andre Mythber, og virkelig findes den heller ikke hos Nogen af de gamle Mythographer, ei engang hos Ovidius, der i sine Forvandlinger har samlet næsten hele Mythologien; men først Apuleius, en latinsk Forfatter fra det andet Aarhundrede efter Christi Fødsel, har gjort os bekjendt med den i sin Roman, det gyldne Æsel, hvoraf den udgjør en meget stor Episode. Heraf kan man slutte, at den i de ældre Tider maa have hørt til Mysterierne; thi at den ikke er opfunden af Apuleius, men er langt ældre end han, ja endog maa have en høi Alderdom, bevise de mange Gemmer

og andre Mindesmærker fra Grækenlands blomstrende Kunstperiode, paa hvilke snart hele Situationer af Mythen, snart enkelte billedlige Forestillinger, til hvilke den har givet Anledning, ere udførte*), og bestandig med Hensyn til den indvortes Betydning, for hvilken Apuleius ikke synes at have havt synderlig Sands, ligesom og hans hele Fortællingsmaade er meget for vidtløftig og udpyntet, hvorved han ikke sjelden træder Mythens finere Antydninger for nær. Der kan saaledes ingen Tvivl være om, at jo Mythen i sin oprindelige Reenhed har været meget forskjellig fra Apuleius's Fortælling. At kunne restituere den til den oprindelige Form, vilde derfor være af den største Interesse, men fuldkommen at gjøre Dette, er, af Mangel paa skriftlige Kilder, umuligt; thi det Resultat, som allene Mindesmærkerne af den dannende Kunst kunde afgive, vilde dog ei blive nogen sammenhængende Fortælling. Man maa derfor lade sig nøie med at restituere Mythen til en symbolsk Form, uden at bryde sig om hvad der oprindelig har tilhørt den, og hvad der i Tidernes Følge, maaskee endog ved Apuleius selv, er bleven den tilføiet. Denne Restitu-

*) See det interessante lille Skrift: Fabula de Psyche et Cupidine, Disquisitio mythologica, autore Birgero Thorlacio. Havniae 1801.

tion kunde man give Navn af den poetiske, og virkelig er en saadan ogsaa tilfredsstillende i poetisk Henseende, naar man antager, at Mythen ved de senere Forandringer ingen Indskrænkning har lidt, men allene er bleven udvidet, thi da er enhver Udvidelse, naar man i samme kan gjenfinde den symbolske Aand af det Hele, ikke blot en Forøgelse, men en Forskjønnelse. Men for saaledes at restituere Mythen til en symbolsk Form, vil enhver indsee Nødvendigheden af, at man kun i al Korthed fremstiller Hovedmomenterne, og ikke synderlig indlader sig i Detaillerne *), og dog ere disse for den dramatiske Digter uundværlige. Jeg troer derfor at have gjort Ret, idet jeg, efter at være bleven enig med mig selv om Mythens Betydning, i det Hele fulgte Apuleius i dens Behandling, men dog med den Frihed, at jeg udelod hvad der syntes mig at stride mod den engang antagne Betydning, og i dets Sted, hvor jeg behøvede mere Stof, selv opfandt nye Detailler i Overeensstemmelse med den mig foresvævende Idee.

---

*) Saaledes omtrent har Moritz gjort. Af de tre Sider i Slutningen af hans Götterlehre oder mythologische Dichtungen der Alten, paa hvilke han har faaet Plads til hele Mythen, faaer man den allerrigtigste Idee om den, og til ham vil jeg ogsaa henvise enhver Læser, som ikke kjender hans Fremstillelse.

Hvad nu altsaa Mythens Allegorie eller symbolske Betydning angaaer, da maa man næsten hellere, som Apuleius synes at have gjort, ansee en saadan for slet ikke at existere, og betragte Fabelen som et phantastisk Eventyr, end med Fulgentius og vel ogsaa nogle nyere Fortolkere at pine en urimelig eller og blot indskrænket Betydning ind i den. I Sandhed, det er en Fornærmelse mod denne herlige Mythes store Skjønhed, naar man seer Mindre deri end det Allerhøieste og Allerdybeste, nemlig den menneskelige Sjæls Udvikling ved Kjærligheden, som først med en flygtig, letsindig Nydelse beskjæftiger den, siden luttrer den i Lidelser, men derved ogsaa udklækker dens egenlige Blomst, og tilsidst skjænker den himmelsk Salighed; altsaa Kjernen af Menneskets hele aandelige Liv her paa Jorden, ja, da Kjærlighed i den høiere Betydning kan siges at være vor egenlige promethæiske Gnist, tillige Sjælens Uforkrænkelighed i Døden, hvilken her, efter Lucans Udtryk, kun er Midten af Livet. Dens tilsyneladende Rædsler bedækkes med det yndigste Slør, og naar dette hæves, seer man levende Blomster fremspire af Asskekrukken. Liv og Kjærlighed ere saaledes de høie Ideer af denne Mythe, og den fremstiller begge som Eet. Livets eller Kjærlighedens Udvikling og gjensidige Forædling

er hvad der udgjør Fabelen. Hvor skjønt findes dette allerede antydet ved det blotte Navn Psyche, et græsk Ord, der betyder Sjæl, men tillige Sommerfugl, altsaa det Dyr, som fra krybende Larve, gjennem en Døden lig Tilstand, nemlig som Puppe, forvandles til et vinget, ætherisk Væsen, ikke bestemt til nogen anden Nydelse, end Kjærligheden, hvori den lever og hvori den døer *)? Overalt er Mythens Betydning heelt igjennem indklædt i den skjønneste sandselige Form, uden hvilken heller ikke hiin kunde have noget Liv.

I Henseende til nærværende Skuespil, da, uagtet Det, som her leveres, kun er den første Deel, ja, om man saa vil, kun en Indledning til noget Følgende, indeholder dog denne Begyndelse, naar vi see paa Betydningen, hele Mythen in nuce, thi end og Psyches tilkommende Gang til Underverdnen og lykkelige Tilbagekomst fremstilles i min fjerde Act under

*) De gamle Kunstnere havde saa stor en Forkjærlighed for dette Billede, at de endog gave det forskjellige Modificationer. Eftersom de nemlig vilde vise Psyche i hendes jordiske Prøvelse, eller i hendes himmelske Forklarelse, fremstillede de hende snart som en Sphinx eller Phalaena, snart som en Papilio, eller, hvis hun var i menneskelig Form, da blot med hine forskjellige Sommerfugleslægters forskjelligt dannede Vinger. At denne interessante Opdagelse skyldes Digterinden, Fru Frederikke Brun, er det vel overflødigt at anmærke, nu da hendes Bemærkninger over denne Gjenstand ere indrykkede i Maanedskriftet Athenes Decemberhæfte for 1816.

et andet, svagere Billede, saa at denne første Deel, som realt kun indeholder den til Fabelens Heelhed nødvendige Begyndelse, tillige idealt indeslutter det Hele, og saaledes forholder sig til det Følgende omtrent som en Anelse til den virkelige Opfyldelse. Herimod kan Intet være at indvende, thi det er grundet i Naturen: mangt et Øieblik i Livet tilkjendegiver sig ei blot som virkeligt nærværende, men røber med det Samme, at det indeholder noget Tilkommende, og ofte skuer den indvortes Sands dette Tilkommende ei som en blot Muligheders Spire, men allerede tydelig udviklet. Denne Indretning i Planen, at Kjernen er gjennemskuelig, og røber dunkelt den tilkommende pragtfulde Blomst, ligger just ikke bestemt i Sujettet; imidlertid har dog dette, som man vil see, givet mig Anledningen, og jeg har kun gjort Antydningen bestemtere, eller tydeligere fremdraget den, hvorfor ogsaa mit Fragment indtil videre kan gjælde for et Heelt. Det er, sammenlignet med den tilsvarende Deel hos Apuleius, uforholdsmæssig stort; men just i Begyndelsen fandt jeg det nødvendigt at gjøre Fabelen mere detailleret. Bestandig har jeg dog havt det Symbolske for Øie, og søgt at udtrykke det saa strengt som det er muligt, naar det ikke skal blive til en tør Allegorie, hvilket aldrig kunde være mere forfeilet end i Behand-

lingen af denne Mythe, hvor Ideens Indklædning er det skjønneste Gevant, for Øret lutter Musik, for Øiet den høieste sangvinske Colorit. Digterne forfalde letteligt til een af de to Yderligheder, enten til formedelst Omsorg for Ideens nøiagtige Fremstillelse at lægge Phantasien i Baand, og forhindre dens fri Yttring, eller til aldeles at glemme Ideen, og lade Digtet udarte til et blot Phantasiespil. Vor betydningsfulde Mythe i sin yndige sandselige Indklædning har givet Tonen an til det rette Forhold mellem Ideen og Formen; og Digteren, saafremt han ikke vil levere Noget, der staaer under hvad der er ham givet, har derfor ved dette, meer end ved noget andet Sujet, at bestræbe sig for at heelt igjennem vedligeholde den dybe Betydning, uden noget Øieblik at lade Phantasien hindres i den dristigste Spillen paa Overfladen. Hvor nær jeg er kommen dette Ideal af poetisk Behandling, tilkommer ikke mig selv at afgjøre. At jeg forresten til et antikt Sujet har valgt en, skjøndt blandet, dog for største Delen romantisk Form, derimod kan vel intet Væsenligt være at erindre.

Hvad der hos Apuleius giver denne Mythe et eget, eventyrligt Præg, er Ubestemtheden af alle de udvortes Omstændigheder, hvoraf enhver Begivenhed har sine, de mange uvæsenlige Smaating, om hvilke

dog ingen i Handlingen Deeltagende kan være uvidende, da de ere de egenlig overtydende Kjendemærker paa at man ikke drømmer, men virkelig oplever Begivenheden. Saaledes bestemmer ikke Apuleius Tidspunktet, ved at bringe nogetsomhelst Historisk eller idetmindste halv Historisk i Forbindelse med Handlingen. Intet menneskeligt Navn, Psyche selv alene undtagen, forekommer i hele Fortællingen; thi de andre Personer benævnes kun ved det Forhold, som de umiddelbart eller middelbart staae i til Hovedfiguren. Hendes Fader er Konge, men hvor, nævnes ikke, saa at Stedet, saalænge det er paa Jorden, er lige saa ubestemt. Saaledes holdes da Fortællingen i en vis Baggrund, i en Afstand fra Øiet, og i et halvdunkelt Lys, hvorved man hvert Øieblik erindres om, at Mythen er reen allegorisk, og intet mindre end historisk. Dette er en stor Skjønhed ved Fortællingen, men som man ikke til den Grad kan opnaae i et Drama, hvor Gjenstandene umiddelbart bringes for Øiet, og følgelig ikke tilstede alt det Svævende og Ubestemte, som Fortællingens middelbare Fremstillingsmaade kan medgive. Jeg har derfor ikke betænkt mig paa at give mine Personer Navne, og hensætte Scenen paa et bestemt Sted. Hertil har jeg valgt Thracien, fordi det hos de Gamle forestilles

som et raat og bjergigt Land, og dets Indvaanere som et mindre civiliseret, mere vildt og krigerisk Folkeslag, og det saaledes, formedelst Contrasten, maatte være af større Virkning, der at hensætte det meest qvindelige Væsens Vugge. Men for at bøde paa denne Bestemthed, har jeg derimod ladet Tiden være aldeles ubestemt, og derfor kunne enkelte smaa Ubetydeligheder, som man ellers maaskee vilde give Navn af Anachronismer, nu fritages for denne Bebreidelse. I det Følgende vil maaskee Orpheus og Hercules og andre tildeels historiske Personer optræde, men det vil da kun skee i Kraft af deres symbolske Natur, uden deraf følgende Indskrænkning i Tidsbestemmelsen. Tvertimod, da Handlingen er reen ideal, saa kunde man tænke sig den at foregaae den Dag idag ligesaa godt som for nogle tusinde Aar siden.

Af dramatiserede Psycher besidder den spanske Litteratur en af Calderon, og Franskmændene have, foruden den berømte Ballet, endnu en Comédie-Ballet af Moliere, men hvis Udførelse staaer saa dybt under Sujettet, at den neppe fortjener at nævnes. Calderons Stykke er derimod, som man kunde vente det af den store Mester, fuldt af de høieste poetiske Skjønheder. Uden at vide, at et saadant Stykke eksisterede, havde jeg allerede gjort Planen til mit,

og skrevet denne første Deel, og det i den Calderonske Form, hvilken jeg af andre af hans Værker havde lært at kjende og elskede. Man kan tænke, med hvilken Begjærlighed jeg siden efter læste det spanske Stykke, skrevet i en original Form, hvilken jeg, uden at kjende Stykket, selv havde efterlignet og tilegnet mig i det samme Sujets Behandling. Imidlertid fandt jeg, hvad jeg kunde vente, at Verseformerne og den romantiske Aand undtagne, saagodt som ingen Lighed fandt Sted mellem Calderons Behandling og min. Det spanske Stykke ender med Psyches Overtrædelse af Amors Forbud, da hun nærmer sig ham med en Fakkel og en Dolk; en Draabe af det hede Vox drypper ned paa den sovende Amor; han vaagner og forlader hende i Vrede: da hun nu i Fortvivlelse vil dræbe sig, kommer Amor tilbage, forkynder hende sin og Venus's Tilgivelse, og Dennes Tilladelse til deres Bryllup. Hendes Gang til Underverdenen og øvrige Prøvelser ere udeladte. Uagtet Calderon ikke saaledes har taget meget Hensyn paa Allegorien, har han dog anvendt al den ham egne Fiinhed og Gratie, hvilke komme særdeles vel tilpas i denne Mythes Behandling. Den yndige Idee i Mythen, at Amor kun i Nattens Mørke usynlig tør besøge Psyche, hvilken Moliere aldeles har overseet, da han tvertimod lader

ham, som en almindelig Frier, optræde ved høi, lys Dag, i Skikkelse af et elskværdigt ungt Menneske, pyntet paa bedste Maade, og i høieste Tilfredshed med sig selv, har derimod Calderon benyttet paa den skjønneste dramatiske Maade: Da nemlig Psyche er kommen ind i Amors prægtige Pallads, og omgiven af forskjellige Chor af syngende og dandsende Nymphér, med Forundring udraaber: Hvo er Herren til dette kongelige Slot? — saa træder Amor uformærkt ind bag ved hende, slukker en stor Fakkel, som er det eneste Lys i Salen, og svarer hende derpaa: Jeg. Overalt vidner den store Kunst, hvormed Calderon i alle laante Sujetter har vidst at gjøre det episk Interessante dramatisk interessant, om den sande store Dramatiker. Da Psyche siden længes efter sin Fader og sine Søskende, lover Amor at tilfredsstille hendes Ønske, men paa det Vilkaar, at hun ei vil stræbe at see ham ved det svage, halvdunkle Skin, som Skyggerne, naar de træde ind i Salen, vil udbrede. Hun lover det, og Amor stiller sig bag ved hende. Nu træde hendes Fader, hendes to Søstre og disses Brudgomme ind i Baggrunden med Følge, Musik og Fakler, helligholdende med største Festlighed de to Søstres Bryllup, Alle prisende deres Lykke, Faderen allene sørgende over sin tabte Psyche. Herover bliver

hun bevæget, og udstrækker tilsidst Armene efter ham, og kalder paa ham. Men Amor svarer hende, at hendes Fader ikke kan høre det, fordi Alt kun er Skygge. Nu vender hun sig utaalmodig om til Amor; men i det Samme slukkes Faklerne, og det Hele forsvinder. Denne Scene har, som man seer, en frappant Lighed med Scenen i Speilet af Zemire og Azor, ligesom man og har bemærket, at Mythen selv, tvertimod alle andre Alderdommens Frembringelser, ligner den nyere Tids Fee-Eventyr. Calderons Comedie har til Titel: Ni Amor se libra de Amor (selv Kjærlighed er ikke fri for Kjærlighed, eller: selv Amor er ikke fri for at forelske sig), og findes i det 7de Bind af den ved Don Juan Fernandez de Apontes besørgede Udgave af hans Værker.

Til Elverhøi.

(1828.)

Uagtet nærværende Skuespils Forfatter — allerede anden Gang*) — vover at lade det danske Folks

*) Den første Gang var i Tycho Brahes Spaadom, et Stykke, der er udeladt i nærværende Samling, fordi Forf. anseer det för mislykket, og i ethvert Tilfælde haaber, at Elverhøi har gjort det overflødigt. De i hiint

kjæreste Heros personlig fremtræde, saa er Stykket dog saa langt fra at være historisk, at det tvertimod snarere maa kaldes phantastisk. Thi det eneste Historiske i Sujettet er — foruden enkelte Biting, som Forfatteren i Forbigaaende har berørt — Fortællingen om Capitain Munks Død, som Holberg i sin Danmarks Historie (Udv. Skr., 17de Deel, S. 429) beretter omtrent paa samme Maade, som den her forekommer i Elisabeths Monolog i 2den Act (S. 349 og 350.)

Men det egenlige Sujet er, omendskjøndt det ikke fortjener at kaldes historisk, dog idetmindste factisk, nemlig for saa vidt som det er grundet paa et bestemt, localt Folkesagn, som er opbevaret af Peder Syv i Anmærkningen til den gamle Vise:

"Herr Oluf rider saa vide,
Alt til sit Bryllup at byde.
Men Dandsen den gaaer saa let gjennem Lunden."

(4de Part, LXXXVII. Abrahamsons, Nyerups og Rahbeks Viser fra Middelalderen, 1ste Deel, XXXV.)

Peder Syvs Anmærkning lyder saaledes: "Der holdes "for, og gemeen Mand troer det endnu, at her var

---

Stykke indeholdte Romancer og Sange, som Forf. endnu vover at tillægge nogen Værdi — virkelig var det ogsaa dem, hvoraf det hele Stykke blev udspundet — ere optagne i de til nærværende Samling hørende Digte og Fortællinger.

Senere Anmærkning.

"en Ellekonge i Stevens, og at der maatte ingen an"den Konning komme derind, men Christian IV, Fre"derik III og Christian V haver været her nogle Gange, "og gjort saaledes denne Mening til intet." Denne korte Efterretning er hele den Grundvold, hvorpaa Forfatteren har bygget sin Plan. Her var altsaa ikke Spørgsmaal om at følge Historien; tvertimod var det Forfatteren tilladt her at opfinde med al mulig Frihed, forudsat at han ikke i nogensomhelst indflettet Begivenhed eller i nogen bekjendt Characteer aabenbart gjorde Vold paa Historiens enten Bogstav eller Aand.

At Forf. har gjort Elverkongen paa Stevns identisk med Klintekongen (Ebbesens Replik S. 313 og Romancen S. 375), synes at finde Medhold i Peder Syvs omtalte Anmærkning, hvori han anfører et af ham selv skrevet Digt i Anledning af Christian den Femtes Indtog i Stevns, i hvilket Digt de Vers forekomme:

"Her hen til Hekkenfeld, du Klint- og Elvekonge
"Med ald din Elveflok af vores Mark og Vange!"

Ligeledes er Elverkongens Kammer i Storeheddinge Kirke (i Ebbesens alt anførte Replik S. 313) et under denne Benævnelse virkelig existerende Sted, som endog har nydt den Ære at blive taget i Øiesyn af Hans Majestæt, vor nuværende Konge.

Fortællingen (i Karens Replik S. 378) om Aarsagen til at Høierup Kirke paa Klinten blev bygget, og om at den flytter sig hver Julenat, er ogsaa et gammelt Sagn, ligesom og Beskrivelsen over Kirkegaardens besynderlige Udseende (sammest.) er overeensstemmende med Virkeligheden.

Det var Forfatterens Hensigt, at dette Skuespil, uagtet det ikke er historisk, dog ikke derfor skulde være mindre nationalt. Ved at fremstille den Art af Sagn, der, for saa vidt som den er grundet i vort Lands naturlige Beskaffenhed, især kan siges at være dansk, stræbte han at give det Hele en ret national Duft eller Colorit. Han følte, hvor meget denne vilde forhøies ikke blot ved Musikens Anvendelse i Almindelighed, men fornemmelig ved et Udvalg af nogle af de skjønneste gamle Folkemelodier fra Middelalderen. Det glædede ham, heri at finde Medhold hos Stykkets Componist, Hr. Professor Kuhlau, med hvem han let blev enig om Valget. Saaledes ere da alle Sangnummerne i dette Stykke — kun med Undtagelse af Jægerchoret og Slutningschoret — lutter gamle, den nærværende Generation for største Delen ubekjendte Melodier, som ere anvendte, deels uforandrede, deels med meer eller mindre væsenlige Forandringer af den geniale Componist, der maaskee aldrig har viist sig

mere opfindsom end just i de Baand, han her paalagde sig. De af ham selv componerede Melodier, deels i Ouverturen, deels i Melodramet i 1ste Act, deels i Dandsemusiken, (Dandsen i 5te Act indeholder desuden ogsaa et Par gamle Themaer), saavelsom det omtalte Jægerchor, ere saa langt fra at contrastere med de gamle Melodier, at de tvertimod ere i en skjøn Hamonie med disse. Det vil maaskee interessere mangen Tilskuer og Tilhører af dette Skuespil at kjende de originale Kilder til alle Sangnummerne, og jeg vil derfor kortelig angive dem ved hvert især *).

Til Prindsesse Isabella.

(1829.)

Sujettet til dette Lystspil tilhører mig selv, ihvorvel Lope de Vega har givet mig Anledning dertil. Man har af denne Digter et Skuespil med den curiøse Titel: "Es del hortulano el perro; ni come, ni dexa comer;" hvilket vil sige: "Det er Gartnerens Hund; selv spiser den ikke (nemlig Frugt),

*) Denne Angivelse udelades her, da den allerede staaer bagved Elverhøi, i 3die Bind af denne Samling.

Senere Anmærkning.

og tillader dog Ingen at spise." Stykket selv er ikke kommet mig for Øie, men kun en kort Beretning derom i det franske Blad Le Globe, Tom. VI. Nr. 115, hvoraf jeg har taget Anledning til mit Stykke. Saaledes er ogsaa Ideen til min 3die Acts 15de Scene laant af Calderons berømte Lystspil: "El secreto á voces", (oversat af Gries under Titel: "Das laute Geheimniß.")

Noget ganske Nyt ved mit Lystspil er, at en af Rollerne (Giovanni) er skreven for en Dandser. Imidlertid er Dette ingenlunde skeet, blot for at gjøre noget Nyt, men snarere for at gjøre noget Bedre end det Sædvanlige. I et Skuespil, som, paa Grund af sin Bestemmelse, skal være et saakaldet Pragtstykke, og følgelig især maa tage Dandsekunstens Forskjønnelse tilhjelp, er det af Vigtighed at bringe dette Element i den nøiest mulige Eenhed med det Hele, for at det ikke skal staae isoleret derfra. Tilforn satte man ofte Sang og Dands i en blot udvortes Forbindelse med Handlingen; i den nyere Tid føler man mere og mere, at de ikke bør være løse Aggregater, men fremgaae af selve den poetiske Composition, og haandhæve deres Plads i Stykkets indre Oeconomie. Til de Midler, som kunne føre til dette Øiemed, henhører blandt Andet at lade en vigtig Rolle udføres af en Dand-

ser eller Dandserinde; men da det er sjeldent, at en saadan tillige kan eller vil fremsige Repliker, saa have Digterne motiveret disse Personers Taushed, ved at lade dem fremstille snart virkelig stumme Personer, som i L'Abbé de L'Epée og i La Muette de Portici; snart En, hvem Tausheden er bleven paalagt, som i To Ord, eller Natten i Skoven, i hvilket Stykke dog Ingen har havt Noget at indvende mod de to Ord, som Dandserinden fremsiger, og som have givet Stykket dets Navn.

Intet af disse Midler var anvendeligt i nærværende Lystspil, hvor derimod en heldig Omstændighed, nemlig Hr. August Bournonvilles Ophold her i Staden og temporaire Engagement ved Theatret tilbød mig et baade nyt og simpelt Middel. Jeg lod Hr. Bournonville være en Hovedperson i Stykket, saaledes, at hans Dandsepartie, som staaer i nøie Forbindelse med Handlingen, skulde knyttes endnu nøiere og naturligere til denne, ved Hjelp af en Sang og nogle Repliker. Dette Middel fremgik af Stykkets Plan, og var af en indgribende Virkning i dets Udførelse; thi Enhver indseer, at det vilde være en sand Gevinst, naar Den, som har det første Dandsepartie, tillige kunde befordre Handlingens Gang, istedenfor at man ellers kun er vant til at see de dandsende

Personer fremtræde ikke saa meget fra Theatrets, som fra Handlingens Baggrund, og igjen tabe sig i denne,— en sørgelig Skyggetilstand, som altid betager Stykket en Deel af dets dramatiske Liv, og vist nok heller ikke har faaet Indpas, undtagen ved Nødvendigheden, thi hvor ofte finder man vel en Dandser, der tillige kan tale og synge? Aarsagen til at de fleste Fest- og Pragt-Skuespil lide Skibbrud paa Scenen, maa vel for en Deel søges i den Festlighed og Pragt, hvoraf de have deres Navn, thi denne er gjerne af den Beskaffenhed, at den staaer den dramatiske Udvikling i Veien.

Ved det her trufne Arrangement var det naturligviis Hovedsagen, at Hr. Bournonville skulde forskjønne Stykket ved sin Dands, hvorimod hans Sang og Repliker vare at betragte som blotte Midler til at bringe Dandsen i Forbindelse med Handlingen, uden at der i disse var lagt an paa at give ham Anledning til at vise sig som Sanger eller Skuespiller. Især gjælder Dette om Replikerne, som ere saa faa og saa ubetydelige, at Enhver vilde kunne fremsige dem. Lader man dem staae, saa ere de kun et simpelt Bindeled i Stykket; tager man dem bort (hvoraf følge nogle Smaaforandringer i de andre Personers Repliker), saa bliver dog Personen endnu lige uundværlig for Handlingen, og det forekommer blot be-

synderligt og tvunget, at han er den Eneste, som ikke oplader Munden til et Ord. Man behøver vistnok ikke at besidde Hr. Bournonvilles dramatiske Talent, for at være istand til at fremsige nogle faa Repliker, som blot ere ham tillagte i den Hensigt, at hans Taushed ikke skulde være stødende og unaturlig. Den Evne og Øvelse, som hertil udfordres, er i sig selv overmaade ringe; men naar den yttrer sig som Tilgift til en sjelden Færdighed i et andet Kunstfag, saa bliver den af Betydenhed, og er en vigtig Ressource for en Digter. At kunne synge en Romance, er ikke Stort; at kunne fremsige nogle Repliker, er endnu Mindre; men at kunne gjøre begge Dele, naar man allerede er den første Kunstner i Mimik og Dands, er noget Overordenligt, og en Digter vilde være meget at fortænke, om han ikke benyttede et saa heldigt Sammenstød af Talenter. Herved bortfalder altsaa det Spørgsmaal, hvorfor ikke Giovannis Rolle er bleven tildeelt en af Theatrets faste Skuespillere eller Sangere; thi da Ingen af disse er Dandser, saa formaaer Ingen af dem at udføre den; og det trænger neppe til Undskyldning, at den Eneste, som var istand til at udføre Rollen, ogsaa var Den, som fik den.

Overalt er det ikke mere paafaldende, at en Dandser, der i sin Barndom var Skuespil-Elev, ud-

fører en lille Rolle i dette Stykke, end at en Skuespillerinde, der i sin Barndom var Dandse-Elev, udfører en lille Dands deri. Tvertimod er det saare heldigt, at Skuespilkunst og Dandsekunst kunne ved disse to Personer komme i umiddelbar Forbindelse, og at de forskjelligartede Elementer af et Digterværk ogsaa paa denne Maade kunne sammensmeltes til Harmonie.

Efter saaledes at have retfærdiggjort Sagen fra den æsthetiske Side, har jeg Intet videre at tilføie; thi hvad man fra underordnede, Kunsten uvedkommende Synspunkter har indvendt derimod, og endog givet Publicitet, er det her ikke Stedet at indlade sig paa.

Musiken til dette Lystspil er componeret af Hr. Ludvig Zinck, Dandsen af Hr. August Bournonville.

